

DIGITÁLIS KÜLÖNSZÁM × 2025. MÁJUS

HAMMER

W O R L D

KATATONIA

MICHAEL SCHENKER × GODSMACK
WALL OF SLEEP × JADE × WILL HUNT
MISFIRE × ELEINE × IGNITOR

NIGHTBREED FESZTIVÁL – ÁRNYAK SHOW, DYING WISH, LAND OF CHARON, PORNOGRAPHY

A CONCERTO MUSIC BEMUTATJA:

UGLY KIDZOE

2025. JÚNIUS 17.
BUDAPEST
BARBA NEGRA

HAVI METAL

ÍRTA: CSELÓTEI LÁSZLÓ

Meghallasz egy dalt és elképzelsz valamit a bandáról. Kik is ők valójában, honnan jöttek, hányan vannak, hogy néznek ki, mióta zenélnek, mit gondolnak önmagukról, a muzsikájukról, a világról, stb.? Persze, ha már ismered az előadót, akkor más a helyzet, de ha új a zene, akkor óhatatlanul felmerülnek ezek a kérdések. Egyszerűen kell az infó! Hangpróbázásnál pedig alapvető, hogy képet kapj arról, kik állnak az adott muzsika mögött.

Mi történik, amikor „HP szeánsz” van? Elolvasod az előadó nevét és az album címét. Már az is egy benyomás, egy üzenet. Aztán elindítod a zenét. Néhány percig hallgatod odafigyelve, beleéled magad. Közben pörög a „belső zenetár”, felsorakoznak a stílusok, zenekar nevek, amelyek támpontokat adnak az értékeléshez. Aztán jön a netes infógyűjtés. Ez rendkívül fontos, hogy az ember ne mondjon hülyeséget. Régen vad újságlapozgatás, kazetta- és CD-túrás volt ilyenkor, agyeróltetés, régészkedés a múlt emlékei között, hogy felidézd a banda albumait dalait, valamint, hogy eszedbe jusson vajon hol hallottál már hasonló dallamot, soundot? Most elég megfelelően beírni az előadó nevét és jó esetben azonnal feljön a Wikipédia-oldal. Mondom, jó esetben. De még ha feljön is, van, amikor nincs angol verzió, csak német, spanyol, finn, bármilyen, előadótól függően. Ott is nagyon változik az infó minősége, részletessége, de ha létezik a Wiki-oldal, akkor már nincs nagy gond.

Viszont, ha nincs, akkor van nyakig szar! Ugyanis hiába több, mint fél évszázados „biznisz” a rock’n’roll, a csecsemőknek a sok újságírói, kiadói pofázás és szájbarágás ellenére is minden vicc új, de a „felnőttek” is sokszor gondban vannak az önmenedzsmenttel. Sok előadónak saját honlapja sincs. De ha van is, annyira infószegény, hogy szinte meg

sem lehet állapítani belőle az alapvetéseket. A legtöbb banda Facebook-oldalakkal ad hírt magáról. De ott is sok a csalódás: mondjuk fent van a felállás, de nincs ott, hogy ki milyen hangszeren játszik. Nincs biográfia, amiből megtudhatnád, mi fán terem a banda?! Vagy nincs fotó, nincs diszkográfia. Pedig ez az egész nem ördöngösség, ezek az infók kellenek (minden esetben): ki, hol, mikor és miért alapította a zenekart? Kik a csapat tagjai? (Ne adj isten, régi és új tagok felsorolása, ha történtek tagcserék.) Milyen hangszereken játszanak? Ki(k) a dalszerző(k)? Jelent(ek)-e meg eddig lemez(eik)? Ha igen, hol, milyen csatornán elérhetőek? Van-e már kint videójuk? (link(ek)!!!) Mit gondolnak arról, milyen stílusú zenét csinálnak? Fotó(k), elérhetőség(ek). Ha van merch, akkor tájékoztatás arról. Ha vannak koncert dátumok, akkor legyenek ott. Ennyi. Egy ilyen anyagot még korlátozott íráskészséggel és netes tudással is maximum néhány óra, talán egy nap összerakni és közzétenni.

Sajnos negyven év újságírói és zenekiadói tapasztalattal a hátam mögött elmondhatom: még ma sem magától értetődő mindez. És valószínűleg én már rég a sírban leszek és hiába lesz még százszor fejlettebb a net, a média, lesznek olyanok, akik elkezdnek zenélni, vagy már régóta zenélnek, de még mindig nem tették meg mindezt önmagukért és a rajongóikért. És te csak áll ott bután és éhesen az információra, mert tetszik neked, amit hallasz és szeretnél közelebbi kapcsolatot kialakítani a zene alkotójával. Ha van benned erő és elszántság, akkor nyomozni kezdesz és összevadászod az infókat morzsákként. Ha nem, akkor a zenekar vesztett egy potenciális rajongót egy olyan világban, ahol naponta milliószámra ömlik ránk az új zene. **HW**

Cselótei László

vezető szerkesztő

laszlo.cselotei@hammerworld.hu

KORÁBBI DIGITÁLIS
KÜLÖNSZÁMAINKAT MEGTALÁLOD
A HONLAPON ÉS A LAPTAPÍR
ALKALMAZÁSBAN!

TARTALOM

ELEINE	64
ÉLŐ FÉM	58
GODSMACK / SULLY ERNA	10
HANGPRÓBA	20
IGNITOR	48
JADE	52
KATATONIA	16
KLASSZIKUS!	62
KONCERTMENÜ	74
MÉDIARADAR	72
MICHAEL SCHENKER	67
MISFIRE	56
NIGHTBREED FESZTIVÁL	46
SOKKOLÓ KORONGOK / EXTRA	21
WALL OF SLEEP	6
WILL HUNT / EVANESCENCE	42

HAMMER

ROCKZENEI MAGAZIN METAL & HARD ROCK 1986 óta – Alapítók: Cselótei László és Lénárd László (†2022) – Kiadó: Hammerworld Media Entertainment, 1114 Budapest, Fadrusz u. 12., +36 30 952 3550 – Felelős kiadó: Cselótei László – Örökös, tiszteletbeli főszerkesztő: Lénárd László – Vezető szerkesztő: Cselótei László laszlo.cselotei@hammerworld.hu – Szerkesztők: Posta János janos.posta@hammerworld.hu, Pintér Miklós miklos.pinter@hammerworld.hu, Zubor Olly (online) zubor.olly@hammerworld.hu – Tervezőszerkesztő: Posta János – Munkatársak: Gáti Viktor, Gyuricza Ferenc, Gyuricza Tamás Marcell, Kánya Ferenc, Kiss Daniella, Kiss Gábor, Milán Péter, Schmidt Péter, Szénégető Richárd, Uzseka Norbert – Fotók: kiadói archívumok – Sales és marketing: Hammerworld Media Entertainment – Hirdetésfelvétel: hirdetes@hammerworld.hu – Irodavezető: Kacsurné Szarka Bianka – Levélcím: Hammerworld, 1114 Budapest, Fadrusz u. 12. E-mail: info@hammerworld.hu – Terjesztés: www.hammerworld.hu és www.laptapir.hu

Copyright: A HammerWorld szókép és embléma a Hammerworld Media Entertainment bejegyzett védjegye. A szókép és embléma, valamint az újságban található minden szöveg, grafika és képanyag felhasználásához a Hammerworld Media Entertainment előzetes, írásbeli engedélyre van szükség.

HU ISSN 1589-4088

DISTURBED

THE SICKNESS
25TH ANNIVERSARY TOUR

2 KONCERT 1 SHOWBAN
THE SICKNESS
TELJES EGÉSZÉBEN
&
GREATEST HITS

WITH SPECIAL GUEST:

MEGADETH

PSYCHOLOGICAL NO.

STATE HOSPITAL

COMMITTED

FIRST ADMISSION

CASE NO.
CP 3720 C

2025. OKTÓBER 6. | BUDAPEST ARÉNA

JEGYEK: [LIVENATION.HU](https://www.livenation.hu)

LIVE NATION

Királyság van

A Wall Of Sleep hatodik albuma The Kingdom címmel jelenik meg május 9-én. A sabbathista doomhoz megannyi hard rock, dallamos metal és egyéb ízt keverő anyag meg is nyerte a májusi Hangpróbát. A június 8-i lemezbemutatóra készülő csapatból Füleki Sándor gitáros és Bátky 'BZ' Zoltán énekes válaszolt a kérdéseinkre.

SZÖVEG: UZSEKA NORBERT • FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Bő hat év telt el a *The Road Through The Never* album óta, az doom tempóval sem kevés. Mivel telt az idő, avagy miért telt el ennyi?

Sanyi: „Volt ugye egy covid-járvány, aminek fura mellékhatása volt, hogy nemcsak a koncertek szüneteltek, de nálam valahogyan a kreatívkodás gombot is lejjebb csavarta ez a pestis. Még a pandémia előtt jött felkérés az AMD-be (ahová vittem magammal gitáros- és harcostársamat, Kemeneci Balit is), és mivel az AMD hozzánk képest kifejezetten aktívan koncertezett és próbált, talán az is lefoglalta azokat az energiákat, amiket a WOS-ba fektettünk volna. És azt se felejtjük, hogy ezidő alatt megírtam egy egészen tisztességesre sikeredett AMD-lemezanyagot is.

Ugyanakkor a fióknak időközben írogattam a WOS-dalokat is (többek között a *Plague* és a *Spirit Healer* már 2020-ban készen volt), de valahogy nem volt meg a szikra, ami cselekvésre sarkallt volna bennünket, hogy rögzítsük is bármelyik nótát. Nem volt hit, vagy önbizalom... nem is tudom, hogyan fogalmazzak. A fiókban meg közben tizenakárhány dal... Aztán tavaly a kiadónk, a H-Music részéről jött egy – a mi fapados underground szemléletünkhöz képest – ijesztően profin felépített terv: szépen vegyük fel az albumot, jöjünk ki egy single-lel, ágyazzunk meg a lemezeknek, és sorra mutassunk egy-egy nótát, hogy a WOS visszatért. Kaptunk egy határidőt, ami innentől kezdve nemcsak szorongató volt, de jótékonyan ösztönzött is. Begyűjtöttuk a rakétákat.”

BZ: „A *Road* lemez megjelenése után igyekeztünk megjátszatni a lemezt, voltak klubbulik és fesztiválok egyaránt, aztán valaki megevett egy denevért (és ezúttal nem Ozzy), és lett belőle világjárvány, teljes leállás minden szinten. Amikor pedig felbukkantunk belőle a túloldalon, a többi underground bandával együtt azt vettük észre, hogy töredékére csökkentek a fellépési lehetőségek, beszűkültek a kigazdálkodható működés módjai. Nálunk pedig ugye azért mindenkinél ott a család, egyéb projektek, kinél más zenekarok, kinél munka, kinél mind a kettő, szóval az új kereteken belül tudunk gondolkodni. Játszottunk, ahol tudtunk, közben pedig formálódtak új dalok, de valóban kicsit úgy álltunk a szép új világban, hogy azt se tudtuk, merre van észak.”

Miben lett más az új album a *Road*hoz képest? Mi változott, úgy bennetek, mint a zenétekben?

S: „Ahogyan mindig, most is változatos lemezt próbáltunk lerakni az asztalra. Azok a spirituális energiák, amik teremtik a muzsikánkat, most is ugyanazok, mint 20 évvel

ezelőtt: a dalok komor alaptónusa mellett állandóan ott van a világosság is. Talán az a legnagyobb különbség az előző (és az összes korábbi) album között, hogy a *The Kingdom* megszólalása sokkal korszerűbb, frissebb. BZ pedig még az előző lemezhez képest is több dallamos vokállal, extra szólóakkal díszítette a dalokat, így ez az album elsőre még befogadhatóbbnak is tűnik. A kérdésetre válaszolva, zenénkben szerintem kb. semmi nem változott, az anyag a *Road* szerves folytatása.”

Igazából Holdampf Gábor kiválása óta egyre kevesebb az a sabbathista doom a zenétekben, amivel Sanyit a legtöbbben megismertük, ugye még a *Moodban*. Miért van ez így? Van az új lemezen még doom? Egyáltalán, hogy írnátok le az új albumot?

Sanyi: „Már a feltételezés is sértő. Az agytekervényeimet, az ujjbegyeimet mindig a Tony Iommi ihlette szellemiség vezette, így most is. Ha bármelyik Sabbath-korszakból meghallgatsz egy TELJES lemezt, azonnal láthatod, hogy nemcsak súlyos dalok, de érzelmesekek, sőt már-már vidám nóták is sorakoznak egymás után. Valamennyire ez a WOS-ra is igaz: a már több mint 20 éve megjelent legelső albumunkon is a masszív tételek mellett szerepelt akusztikus Zeppelin-rock, vagy kissé elszállt, pszichedelikus hatású dal. Mindig is azokat a lemezeket szerettem, amelyeken nem végig darálás vagy búskomor siratók mennek, hanem hangulatilag jól megkülönböztethető nóták, ezt próbáltuk az összes WOS-lemezen közvetíteni, így a *The Kingdom* albumon is. Azt ugyanakkor nem tagadom, hogy BZ énekdallamai annyira meghatározók, hogy néha elviszik a fókusz a zenei alap súlyáról – de ez véleményem szerint egyáltalán nem baj, sőt ettől annyira színes az anyag.”

BZ: „Igazából erről félig külső szemmel tudok nyilatkozni, hiszen amikor beszálltam, a zenekar már túl volt jó néhány lemezen és 'elfogyasztott' két énekest. Elsőre én is úgy álltam hozzá, hogy a *Wall Of Sleep* egy doom zenekar, de amikor az első próbákra készülve jobban beleástam magam a dalokba, azt vettem észre, hogy már a kezdetektől jóval szélesebb volt a paletta, a klasszik metaltól hard rockon át a pszichedéliáig, csak ezt esetleg a korábbi énekesek karaktere, vagy épp az aktuális sound tette doomosabbá. Már az előző lemeznél azt beszéltek Sanyival, hogy nem kell elvárásokra, évtizedekkel korábban ránk aggatott stílusjegyek megtartására építeni, játszunk végre azt, ami belőlünk jön – amiben persze van doom is, de sok minden egyéb is.”

Az előző album óta basszusgitáros fronton történt változás. Miért ment Preidl Barnabás, hogy került a képbe Janovszki Zsolt?

BZ: „Barna igazából egyik pillanatról a másikra úgy döntött, hogy a teljes zenélősdiből kiszáll, a pontos okokat talán csak ő tudja. Játszott máshol is velünk egy időben, de amikor meghozta ezt a döntést, mindenhol kikapott, a cuccait is árulni kezdte. Szóval semmi nagy ajtócsapkodás nem volt, az élete épp olyan irányba fordult, hogy ezt a részét nem akarta tovább csinálni. Elfogadtuk, elbúcsúztunk. Janó viszont villámgyorsan képbe került. Ő nagyon régi barátom, annak idején az első normálisabb zenekarunkat is közösen csináltuk még '93 környékén – Rushing Snails volt a neve, nem akarok róla beszélni... *(nevet)* Kékkői Zalán volt a gitáros és pár cimboránk játszott még, akik azóta nem is zenélnek már. Érdekesség, hogy Zsolti akkor még énekelt, én pedig doboltam. Később ő jó ideig musicalekben, rockszínházak produkcióiban szerepelt, de aztán hosszú ideig a munkájára

koncentrált, úgy volt vele, hogy előbb megteremti az anyagi alapjait annak, hogy utána már teljesen úgy élhessen, ahogy szeretne. Ennek nagyjából akkor jött el az ideje, amikor mi épp eggyel kevesebben lettünk, ám időközben ő szutyomban remek basszusgitárossá képpezte át magát, szóval ahogy meghallotta a hírt, bejelentkezett és pár héten belül meg is voltak az első próbák. A lelkesedés mellett a teljesítmény is meggyőző volt, ráadásul sajátos stílusjegyeket is hozzá tudott tenni az összképhez.”

És mennyire vannak jelen a dalok megírásában a többiek?

S: „Ahogyan az elmúlt majd' 25 évben ez mindig megszokott volt, van egy sajátos szereposztás a zenekarban: megírom a zenét és BZ (vagy a korábbi énekesek) az ének-

dallamot meg a szöveget. Ez a bevált recept nálunk. Van egy vízióm az aktuális dalról az összes hangszerrel, amiből a stúdióknak éppen nem nevezhető kis zugomban készítek egy demót (és itt most tényleg fullos/fuxos felvételekre kell gondolni, dobbal, basszussal, gitárokkal) és ezeket a kész demókat mutatom meg a srácoknak. Időnként szükség van/volt minimális szerkezeti változtatásokra ezekben a demókban – ha például nem fért ki egy versszak –, de alapvetően ez nem változtatta meg az eredeti koncepciót.

Nagyon fontos, hogy ezzel természetesen nem vitatni szeretném fegyvertársaim érdemeit, hiszen egy stabil, zenei aggyal gondolkodó támogatás kell részükről, erős ritmusszekció, vagy éppen technikus szólista, és nem utolsósorban egy olyan kreatív társ mint BZ.

Érdekes, hogy a Road lemezre rákerült egy BZ-nóta, a Fear, vagy most a Kingdomra szintén BZ két nótája lett kicsinosítva, a The Last Straw és a címadó The Kingdom, és ne felejtjük Kemencei Bali akusztikus intermezzóját, ahol fellélegezhetsz két heavy tétel között. Szaftos kis színes: szóba került ugye a határidő szorítása... Előfordult olyan, hogy Balinak a gitárfelvétel előtt 10 perccel mutattam meg, hogy is van egy-egy riff, de Zsolti is már pengette fel a bőgősávjait, amikor felvontam a szemöldökömet: »halló, ez fél hanggal lejjebb van!« (nevet)

Hogyan oszlanak meg a szólók a két gitáros között?

S: „Mivel nemhogy szólózni, de gitározni sem nagyon tudok, így a szólók kevés kivétellel mindig Bali kezében vannak. Általában én az érzelmesebb, nagyívű dallamszólókat játszom, Balázs pedig – mivel az eszköztára igen gazdag – a technikásabbakért felel.”

Mennyire sűrűn tudtok próbálni? És milyenek a próbák?

S: „Ez minden interjúban felmerül, elég ritkán próbálunk és pont emiatt kicsit olyan, mintha saját magunk feldolgozásait játszanánk. Évente kb. 5-6 próbánk van, amelyekre mindenki tisztességesen felkészülten érkezik, tehát nem ott beszéljük meg, hogy milyen rész után mi következik, milyen hangon, hanem egy-két-há, és megy a muzsikálás. Mindenki tudja a dolgát. Ezek a próbák kifejezetten a már kész dalok gatyába rázásáról szólnak, elég szigorúan a munkára fókuszálva. Ez elég eredményes szokott lenni, és lassan a feldolgozás zenekarból saját magunkká válunk. Ha már próbák, ismét egy kis bulvár: a lemez dalainak nagy részét sosem játszottuk együtt, mielőtt rögzítésre kerültek.”

Az előző albumon szerepelt Szabó 'Szög' Gergely, a Dalriada billentyűse. Most is van vendég?

BZ: „Most nincs. Elsősorban a felpörgetett munkatempó, valamint a felvételek földrajzi eloszlása miatt a billentyűs hangszereket és a Plague zárásában az akusztikus gitárt is én játszottam fel.”

S: „Meglátásom szerint a vendégek hiányát egy kicsit a hanyagságunk is okozta... Mivel a szerkesztőkész demók már megvoltak, így időnk azért lett volna felkérni egy-két arcot, hogy csináljanak valami kis díszítést a dalokra. Nekem a nevergreenes Matlár jutott eszembe korábban, hogy súlyos billentyűszőnyegeivel megtámogathatna egy-két nótát. Na de majd a következő albumon!” (nevet)

A borítóból kiderül, hogy az egyes hangszereket különféle helyeken vették fel. Mi volt ennek a módszernek az oka, mik az előnyei és hátrányai? És a keverésnél mennyire tudtatok jelen lenni?

BZ: „A modern technológia és az online világ ugyan rommá gyalt a zenebizniszt, de az egyetlen jó dolog benne az, hogy nem kell feltétlenül egy légtérben lenni a felvételekhez és a keverési munkálatokhoz. A gitár- és basszusfelvételek Balázs frissen elkészülő házi stúdiójában zajlottak, a dobokat Szása Sopronban, a kis oktatóstúdiójában rögzítette, én pedig hol Bécsben, hogy Smici soproni stúdiójában énekeltem. A billentyűk és effektek, meg némi akusztikus gitározás nálam készült Bécsben, ahogy az editálás is itt kötött ki. Viszont pont az online lehetőségek miatt meg tudtuk csinálni azt, hogy minden egyes munkafázis szépen naplózódott egy közös felhőtárhelyen, ezért bárki azonnal hozzá tudott szólni. Még Google-táblázat is volt, amiben részletesen vezettük, hogy az egyes daloknál milyen fázisok hiányoznak még, szóval igyekeztünk profin hozzáállni a dologhoz.

A keverést pedig úgy bíztuk Vári Gabira (Miracle Sound), hogy biztosak voltunk a kiváló végeredményben. Gitárosként, énekesként és hangemberként is nagy tapasztalattal rendelkezik, ráadásul sokféle stílusban mozog otthon, szóval annyit mondtunk neki elsőre, hogy kezdjünk neki, nézzük meg az első dalnál, mit hoz ki belőle, aztán majd egyezkedünk. Ezek után meghallottuk a Kingslayer első változatát, és az állunk csattant a padlón, hogy »baaaaaazzeeeeeg, a Wall Of Sleep belépett a XXI. századba...« (nevet) De igazából ez koncepció is volt: bízzuk magunkat a profira, várjuk meg, neki mit mond a zenénk így 2025-ben. Ezt mondta, mi pedig nem is lehetnénk boldogabbak.”

Idézem Sanyit az előző interjúból, BZ szövegei kapcsán: „Picit hiányolom a sárkányokat és a lovagokat, de talán majd a következő lemezen ráveszem BZ-t.” Sikerült?

BZ: „Nem, legalábbis sárkány továbbra sincs, és lovag is talán csak egy van, ha a The Plague megszemélyesített apokalipszis-lovasát annak tekintjük.” (nevet)

S: „Abban az interjúban csak kicsit vicceltem a sárkányokkal és lovagokkal. Nekem tetszenek ezek a hősie, harcos, klasszikus metal dalszövegek – de valójában ez a világ sosem volt része a WOS lírájának, így ki kell egyeznem BZ verseivel.” (nevet)

Viszont királyok vannak, ahogy a cím (Királyság) sugallja. Össze tudnátok foglalni, miről szól az album?

BZ: „Az elmúlt évek tapasztalata alapján nekem nagyon bejött az a munkamódszer, hogy konceptlemezekben gondolkodom, de nem a klasszikus, lineáris történetvezetéssel, inkább egyfajta antológia módjára. A The Kingdom is ilyen: egy olyan elképzelt királyságról szól, amely lehetett bármelyik nagy birodalom a múltban, de jelenkorokra is simán ráhúzható direkt politizálás nélkül.

Alapvetően arra épül a sztori, hogy eddig minden birodalom, még a legerősebb és a legbüszkébb is összeroskadt saját súlya alatt előbb vagy utóbb, de az közös mind-egyikben, hogy még az utolsó pillanatokban is áradt a 'minden szép és jó, mi vagyunk a legjobbak' jellegű önámítás. Egyiptom, Róma, a Habsburgok, a Harmadik Birodalom, a Szovjetunió, és sorolhatnám. A mostani antológiában ebből a Királyságból villantunk fel életképeket. Hol keserűbbeket, hol tanulságosabbakat, hol épp arról beszélünk, hogy az emberi érzelmek azok, amik utolsó szalmaszálát jelenthetnek az embertelenségben.”

Szerte a világon vannak olyan legendák (de magyart meg keltát biztosan tudok), melyek arról szólnak, hogy az igazi jó király gyakorlatilag a népéért van, azt képviseli, védelmezi, sőt gyógyítja. Láttok ilyen úgymond királyt, vezetőt a mai világban?

BZ: „Igyekszem csínni a legendákkal, hiszen szép lassan mindegyikről bebizonyosodik, hogy nem úgy történt, és az a fehér néha szürke volt, vagy egyenesen fekete. Ott van például Mátyás, aki 'az igazságosként' vonult be a köztudatba, pedig az akkori korszak jobbágyai, kisenemesi biztosan mást mondtak volna a durva hadiadók miatt. A mai világról pedig szándékosan nem akarunk véleményt alkotni, legalábbis nevesítve, vagy valaki mögé beállva. Viszont azt hiszem, a szövegekben szerepelnek azok az értékek és alapvető irányelvek, amikkel el tudtam mondani, hogy számomra mi jelenti a kiutat hasonló helyzetekből. Ezek pedig pártokon, királyokon, dogmákon felülemelkedő, univerzális dolgok.”

Amúgy van kedvenc királyotok akár a történelemben, akár a mítoszokban vagy fantasy irodalomban?

BZ: „Leginkább Lord Valentine-re szavaznék Robert Silverberg kult-regényfolyamából, bár azt hiszem, ennyire 'kedvesen' és naivan csak a mesékben lehet uralkodni. A valódi világban a sikeres vezetők manapság inkább a Palpatine-vonalat viszik, sajnos sikerrel.”

A borítóban olvasható köszönetekből valamelyest kikövetkeztethető, hogy mindkettőtök magánéletében voltak fontos történések, változások. Én ezt valahogy érezni is vélem, abban, hogy akármilyen súlyos és zorkó is az album mondanivalója, sok riffje, sok helyütt a zenében van valami felszabadult, valami harmónikus, ami jobb kedvre derít. Ti ezt hogy látjátok?

S: „Egyetérték a meglátásoddal, szeretnénk olyan üzenetet közvetíteni, hogy mindig van remény. Fentebb már beszéltünk róla, a dalainkat mindig jellemezte, hogy a sötét hangulatú dalokban is

ott van a fény. Mögöttem elég nehéz évek állnak, romokban volt a magánéletem, szóval nemcsak a 'korona'vírus (sic!) meg az AMD a ludas abban, hogy ilyen hosszú ideig volt parkolóhelyem a zenekar. Most úgy érzem, újra sínen vagyok, ha lehetek ilyen magasztos: magamra találtam, újra hiszek abban, amit csinálók.”

Sanyi, neked a WOS mellett ott az AMD, ahol Kemencei Balázs gitáros is penget, plusz ő játszik a Stonedirtben is. BZ is nagyon aktív az At Night I Fly-jal és talán a Wendigóval, és gondolom, a ritmusszekciónak is van további elfoglaltsága. Hogy lehet mindezt összeegyeztetni?

S: „Mindegyik említett zenekar kifejezetten ritkán játszik (most éppen az AMD van parkolóhelyén – a banda hibernálta magát), ennek köszönhetően nagyon ritka bármiféle ütközés. Szásának és Zsoltinak nincs egyéb zenekari elfoglaltsága, így velük is könnyen egyezkedünk. Szása mindennapjainak része a dobolás, dobtanárr Sopronban, Zsoltit nem tudom, mit csinál, de van ideje. Szóval ha hirtelen beesne egy WOS koncertmeghívás, azonnal ígert tudunk mondaní.” (nevet)

BZ, tőled az is nagyon érdekelne, hogy hogyan tudod különválasztani a különféle zenekaraidnak írt dalokat, dalszövegeket? Hogy zajlik ez, hogy tudod eldönteni, hogy akkor ez WOS legyen, az ANIF, amaz Wendigo?

BZ: „Ha zeneileg nézem, a dal mindig 'megírja magát', és megmutatja, hová szeretne kerülni.

A szöveget pedig mindig az adott dal hangulata adja – ezért is kiváló ez az antológia jelleg, mert egyrészt

nem kellett feltétlenül a nóták sorrendjét megszabni, másrészt viszonylag széles maradt a mozgáster a közös koncepció alatti sokféle témalehetőség miatt. Szóval asszem, még sosem fordult elő olyan, hogy az egyik zenekarnak készülő dalból lett a másiké – olyan talán igen, hogy amit csak úgy magamnak írtam, abból végül zenekaros anyag lett, és ez így is van jól.”

A lemezbemutatón ott lesz az At Night I Fly is, szóval BZ kétszer is színpadra lép. Viszont ott lesz a Magma Rise is, Sanyi két volt moodos csapattársával, ill. ugye Gábor volt az első WOS-énekes. Lesz netán közös muzsikálás is, vagy van bármi, amit előzetesen spoilermentesen el lehet mondani?

S: „Szerintem egy igen jó kis lineuptól sikerült összehozni - minőségi este várható a Barbában, nagyon örülök, hogy ilyen nívós zenekarok társaságában mutathatjuk be az új dalokat. Mindhárom vendégbanda igen erős albumot csinált tavaly, talán lehet ezt a bulit egy négyes lemezbemutatónak is nevezni. Gábornak feldobtam az ötletet, hogy néhány régi WOS-nótában danolásszon, sőt, ha már ott van Kolos is (az isteni gitárpáros másik tagja), játszunk el pár Mood-dalt, de (spoiler!) Gabesz elvetette az ötletet, így nem várható nagy összebörülés.”

És mi jön aztán? Itthoni, külföldi koncertek várhatók?

BZ: „Fesztiválilag idén egyelőre a Rockmaraton fix, ahol az Avatariummal és a My Dying Bride-dal osztozunk egy színpadon. Most épp az a terv, hogy az ANIF-fal összeállva próbálunk öszre szervezni koncerteket, amibe majd minden este picit belepuszdulok, de legalább boldogan.”

S: „A külföldi koncertekkel kapcsolatban a realitás az, hogy ekkora kihagyásokkal egy zenekar neve nemcsak a nemzetközi, de a hazai zenei térképen is elhalványul. A mi esetünkben, a mi szintünkön, ha szerveznénk akár egy európai minitúrat, annak első-sorban az említett okok miatt egyelőre nem lenne valódi létjogosultsága. Igyekszünk egy kicsit felpörgetni a motort, kezdetnek idén igyekeznünk megduplázni az évi átlag három koncertünket. Jövőre 25 éves lesz a zenekar, csinálunk egy jubileumi EP-t, ennek apropóján akár még a nyugatot is leigázhajtuk.” (nevet) **HW**

A Godsmack történetének mesze nincs még vége – most kezdődik csak igazán egy új korszak. Évtizedeknyi dübörgő siker után az Egyesült Államokban eszük ágában sincs lassítani; épp ellenkezőleg, még magasabbra törnek. Sully Erna és zenekara most Európára szegezi tekintetét: készen állnak arra, hogy újra találkozzanak a régi rajongókkal, újakat hódítsanak meg és minden eddiginél nagyobb színpadokat vegyenek be. Ez nem egyszerű visszatérés – ez egy újjászületés. Ígéret mindenkinek, hogy bármennyire is bizonytalannak tűnik a jövő, ők visszatérnek – hangosabban, keményebben és elszántabban, mint valaha.

SZÖVEG: KISS DANIELLA

FOTÓ: FRANCESCA LUDIKAR, PARIS VISONE

SULLY ERNA

A LEGENDÁK FELEMELKEDÉSE

GODSMACK

Ebben az őszinte, rendkívül személyes interjúban Sully Erna, a Godsmack frontembere kitarja a múltját: mesél a nehéz, erőszakkal teli gyerekkoráról, arról, hogyan mentette meg az életét a zene, a játékonysági alapítványáról és a megingathatatlan elszántságról, amely Godsmacket a rock színtér egyik legkitartóbb zenekarává tette. Ez egy történet a túlélésről, a küzdeni akarásról és a nagyobb célok iránti szüntelen törekvésről. Shannon Larkin és Tony Rombola, a két oszlopos tag kiválása ellenére a Godsmack nemcsak fennmarad, hanem továbbra is itt lesz, hogy bebizonyítsa azt, amit egyik dalukban is üzennek: amikor a hamvak lehullanak, a legendák felemelkednek.

Milyen nehézségekkel kellett szembenézned gyerekkorodban? Volt olyan időszak, amikor úgy érezted, hogy a zene az egyetlen kiutad?

„Lawrence-ben, Massachusetts államban nőttem fel és elég kemény gyerekkorom volt. Az apám Szicíliaából bevándorolt, szigorú, agresszív és bántalmazó volt, mert ez volt az egyetlen nevelési módszer, amit ismert. Sokáig nagyon rossz volt a kapcsolatunk, így alig ismertem az ő családját. Aztán, amikor betöltöttem a harmincat, észrevettem, hogy az én viselkedésem is rossz irányba halad, ezért úgy döntöttem, helyrehozom a kapcsolatot vele. Akkor fedeztem fel, hogy a zene szó szerint a véremben van. Apám trombitás volt, de végül kiderült, hogy a tehetségemet nem tőle, hanem a nagybátyámtól, Emanuele Cartától örökölttem, aki híres zeneszerző volt Szicíliában, egy 80 tagú zenekarral. Teljesen ledöbbentem. Hirtelen minden értelmet nyert.

Kiskoromban apám zenekara a pincénkben próbált. Állandóan néztem őket és imádtam a dobost – egyszerűen lenyűgözött. Gitártokokban aludtam el, majd ahogy végeztek, rögtön felugrottam a dobok mögé. Teljesen odavoltam érte. Könnyörgtem anyámnak, hogy írasson be dobolni, de mindenki visszautasította, mivel túl fiatalnak tartottak. Végül egy tanár adott egy esélyt és második óra után azt mondta anyámnak: »Ez a gyerek tehetséges. Ne engedje, hogy abbahagyja.« Három és fél éves voltam, amikor elkezdtem dobolni és mind a mai napig az életem része. 11–12 éves koromra az oktatóm azt mondta, kivételes hallásom van, de a kottával nem boldogultam annyira jól, ezért azt tanácsolta, hogy vegyem meg a kedvenc lemezeimet és csak játsszam el, amit hallok. Akkor kezdtem igazán belemerülni a rockzenébe – a Led Zeppelin, az Aerosmith, a Sabbath, a Rush albumaiba, és különösen John Bonhambe. Szinte tanulmányoztam a Zeppelin zenéjét, újra és újra eljátszottam a számaikat. Akkoriban szívtam először füvet is és kezdtem el Aerosmithet hallgatni, akik végül a kedvenc zenekarom lettek.

Így indult az én kapcsolatom a rockzenével. De azt hiszem, az is sokat számított, hol nőttem fel. Lawrence kemény hely volt – tele szegénységgel, bandákkal, erőszakkal, bűnözéssel, drogokkal. A Time magazin egyszer Amerika legerőszakosabb városának nevezte, szóval nem csoda, hogy az agresszív zene vonzott. Rengeteg frusztráció volt bennem, amit ki kellett adnom magamból és a hard rock, valamint a metal segített ebben. 15–16 évesen már inkább olyan bandákat hallgattam, mint a Metallica, Megadeth, Slayer, Judas Priest, Iron Maiden. De amikor megláttam Joe Perryt bőrnadrágban, szőke tincessel a hajában és az arcába hulló hajjal, azt gondoltam: »Ez az, ezt akarom csinálni. Rocksztár akarok lenni.« Már hároméves korom óta zenéltem, de az a pillanat mindent megváltoztatott –

otthagytam az iskolát, a barátaimat és csak a zenére koncentráltam. Hála Istennek, hogy így tettem.

A zene rengetegszer mentette meg az életemet. Amíg a barátaim örültségeket csináltak, én otthon voltam, beleveszve a dobolásba. Néhányuk meghalt, másokat úgy megverték, hogy örökre nyomorékok maradtak. Az utcán káosz uralkodott és otthon sem volt jobb. Pénzünk nem volt. Ha gondjaid voltak, egyedül kellett megoldanod – legtöbbször bajba keveredve. De a zene kiutat adott. Több volt, mint dalok; egyfajta terápia volt, életforma. Számtalanszor kerülhettem volna börtönbe vagy halhattam volna meg, de helyette csak zenélni akartam. Szerintem néhány barátomat is magammal húztam, tehetségtelen, céltalan srácokat, akik otthagyták az iskolát és csak drogoztak. Behoztam az életükbe a zenét és közülük néhányan még ma is velem vannak a stábunk részeként.”

Hogyan jött az első nagy áttörés a zenei karrieredben és mikor érezted először, hogy a Godsmack befuthat?

„Rengeteg bandában megfordultam, mire végre beindult valami. '93-ban csatlakoztam a Strip Mind nevű zenekarhoz dobosként, akiknek szerződésük volt a Warner Brothersszal. Azt hittem, révbe értem, de nem jöttem ki a frontemberrel és végül kirúgott. 25 éves voltam és miután az egész életemet a zenének szenteltem, egyik pillanatról a másikra mindent elvettem tőlem. Pénz nélkül, a nővérem kanapéján aludtam, miközben a barátaimnak munkájuk, lakásuk, autójuk volt. Egy lúzernek éreztem magam, ezért eldöntöttem, hogy felhagyok a zenéléssel. Levágattam a hajamat és elhelyezkedtem egy behajtócégnél. Aztán beleszerettem egy lányba, aki nem ismert zeneszket és meg akartam mutatni neki, hogy van egy másik, rendkívül tehetséges oldalam is.

Egy év után már rettenetesen hiányzott a zene. Aztán a nővérem bemutatott Robbie-nak, aki tudta rólam, hogy jó dobos vagyok. Mondtam neki, hogy új bandát rakok össze, de ezúttal énekelni és gitározni is fogok. Robbie ismert egy gitárost, Lee Richardsot és így létrejött a Godsmack első felállása. Együtt írtunk dalokat, én meg otthon írtam rájuk szövegeket. Fogalmam sem volt, mit csinálók – borzalmas voltam – de nem adtam fel. Mikor már elég dalunk volt, stúdióba mentünk. Felvettem a dobokat, ők feljátszották a zenét, aztán beléptem az éneklőfülkébe életemben először. Ahogy elkezdtem énekelni, Robbie szó szerint kisétált és azt mondta: »Nem tudsz énekelni, szörnyű vagy.« És igaza volt. *(nevet)* Tudtam, hogy erős hangom van – tudtam üvölni –, de meg kellett tanulnom kontrollálni, eltávolítani a hangnemet és tisztán énekelni. Idővel jobb lettem, viszont Robbie akkoriban ki akart szállni, elege volt az egészből. Azt mondtam neki: »Adj három évet. Ha 30 éves koromig nem kapunk lemezszerződést, örökre felhagyok a zenéléssel veled együtt.« Beleegyezett és kezdet ráztunk.

Onnantól kezdve megállás nélkül dolgoztunk – új dalokat írtunk, csiszoltuk a hangzásunkat. Láttuk, hogy az embereket a keményebb dalok vonzzák, így abba az irányba mentünk. Szépen lassan mi lettünk Boston legkeresettebb zenekara. Kezdetben még alig volt közönségünk – szinte csak a barátainknak játszottunk –, de nyomtuk tovább. Saját CD-ket készítettünk, a kocsink csomagtartójából árultuk őket, sőt a pólókat is magunk nyomtattuk. Emlékszem, egyik alkalommal fogtam magam és bementem a Newbury Comics nevű boltba és megkérdeztem az eladót, árulná-e a CD-nket. Azt mondta: »Persze, adj ötöt.« Erre én: »Nem adhatnék inkább százat?« Nevetett és így felelt: »Nem, hozzá ötöt

és ha elmennek, hozhatsz többet.« Nem sokkal ezután egy rádióállomás játszani kezdte az egyik dalunkat és minden megváltozott. Ahogy egyre többen hallottak rólunk, a koncertjeink egyre nagyobbak lettek, a CD-eladások pedig felrobbantak – havi ötről heti ezerre. Abban a boltban még a Metallicát is túlszárnyaltuk. Elképesztő volt.

Aztán a Republic Records, ami az Universal része, felhívta a Newbury Comicsot, hogy megtudják, ki a legjobbban fogyó előadójuk. Amikor meghallották, hogy a Godsmack, Avery Lipman felhívta a demónkon szereplő számot. Azt hittem, kamu és letettem. *(nevet)* Visszahívtam, bemutatkoztam, hogy a Republic Records-nál dolgozik és találkozni akar velem. Ekkor kértem fel Paul Gearyt – aki a barátom volt és korábban az Extreme dobosa –, hogy menedzseljen minket, mert semmit sem tudtam a szerződésekről.

És most jön szerintem a legérdekesebb rész. Avery és a bátyja, Monty Lipman, mindketten előléptetés előtt álltak – Avery a Republic, Monty pedig az Universal vezetője volt. A főnökeik azt akarták látni, hogy a következő általuk leszerződött zenekar mennyire lesz sikeres, mielőtt döntenének. Ez a zenekar a Godsmack volt. Mi berobbantunk, őket pedig előléptették – Avery a Republic, Monty az Universal elnöke lett. Emiatt máig egyfajta családi kötelék van köztünk. Ami a legörültebb, hogy azt a demót, amit még a lemezszerződés előtt készítettünk 2600 dollárból egy hétvége alatt, soha nem vettük fel újra – csak újakevertük és mára több mint ötmillió példányban kelt el.”

Mikor jött el az igazi fordulópont, ami a Godsmack nagy áttöréséhez vezetett a lemezszerződéseitek után?

„Miután leszerződöttünk és elindultunk turnézni Amerikában, olyan érzés volt, mintha mindent előlről kezdenénk. Bostonon kívül – olyan helyeken, mint New York, Chicago vagy Kalifornia – senki sem ismert minket. Senki nem jött el a koncertjeinkre. Az igazi fordulópont 1999-ben volt, körülbelül egy évvel a lemezszer-

ződés után, amikor az első kislemezünk, a Whatever elkezdett jól teljesíteni. Felkerült a rádiós toplisták élére és ekkor hívtak fel minket Sharon Osbourne azzal, hogy szeretné, ha elmennénk az Ozzfestre. Délután háromkor léptünk fel, de még így ezrek előtt játszottunk és ez óriási lökést adott nekünk. Az Ozzfest '99 után a Sabbath folytatta a turnét Európában, majd az Egyesült Államokban és minket is magukkal vittek. Egy teljes éven át turnéztunk velük, minden este teltházas arénákban játszottunk. A következő évben, 2000-ben ismét meghívtak minket a fesztiválra és akkor már sokkal később léptünk fel a nap folyamán. Abban az évben az utolsó három fellépő a Godsmack, Pantera és Ozzy volt. Az egy eszméletlen erős line-up volt és két iszonyatosan jó este.

Akkoriban adtuk ki a második albumunkat, az Awake-et és saját turnéra indultunk. 2001-re már arénákban léptünk fel headlinerként – ilyen gyorsan történt az egész –, de aztán jött a 9/11, ami mindent leállított. Ezután nekiálltunk a harmadik lemeznek és megírtam az I Stand Alone c. számot a Skorpiókirály filmhez. Ez a dal hatalmas siker lett és ekkor keresett meg minket a Metallica, hogy nyissunk előttük a St. Anger világturnén. Norvégiában kezdtünk, végigjártuk Európát, aztán az USA-t és Kanadát – 2003-tól 2004-ig végig velük játszottunk. Talán ez volt a legjobb turné, amin valaha részt vettem. Nagyon jó fejek voltak, jól bántak velünk és tényleg fantasztikusan éreztük magunkat. Ez az egész időszak – az Ozzfesttől a Metallicával való turnézásig – volt a Godsmack igazi befutása.”

A zeneipar hatalmas változáson ment keresztül a 2000-es évek elején. Ez hogyan hatott a bandára és hogyan sikerült túljutni ezen az időszakon?

„Közvetlenül a Metallica-turné után, 2003–2004 körül az egész ipar gyökeresen megváltozott. Berobbant az internet – Napster, MySpace, Facebook – és a kiadók teljesen pánikba estek, mert fogalmuk sem

volt, hogyan adjanak el lemezeket ebben az új világban. Minden a streaming felé kezdett tolni és senki nem tudta, hogyan lehet ebben az új közegben értékesíteni egy albumot. Mi épp akkor adtuk ki a harmadik lemezünket és az I Stand Alone c. dalunk hatalmas siker lett. Felkerült a listák élére és 17 héten át ott is maradt. Korn, Limp Bizkit, Metallica, Linkin Park mind eljutottak a második helyig, majd visszacsúsztak, mi viszont négy hónapig tartottuk az első helyet.

A rádióban tehát taroltunk, de az volt a furcsa, hogy hiába játszottunk arénákban, nem tudtuk megtölteni őket. Nem értettük, mi a baj. Folyamatosan azt kérdeztük magunktól, hogy mit csinálunk rosszul, de valójában az iparág volt épp széthullóban. Senki sem tudott teltházat csinálni. Zavaros és frusztráló időszak volt, de mi kitartottunk. Olyan volt, mintha zenei háborún mentünk volna keresztül – egy nyo-

masztó, kimerítő háborún – de folytattuk. Továbbra is írtuk a dalokat, adtuk ki az albumokat, mentünk tovább az úton és végül kezdett minden helyreállni. Akkor tanultam meg, hogy ha elég sokáig kitartasz és továbbra is azt csinálsz, amit szeretsz, a zene előbb-utóbb visszatér – és amikor ez megtörténik, te még mindig ott leszel.

Most pedig újra fantasztikus helyzetben vagyunk. A banda ismét erős, sőt még mindig növekszik; 27 év után nagyobbak vagyunk, mint valaha. Van 27 top 10-es kislemezünk, 13 első helyezett dalunk és több mint 20 millió eladott albumunk világszerte. A lendület nem állt meg. Még mindig telt házas koncerteket adunk – még ezen az európai turnén is –, új rajongókkal találkozunk, új helyeken játszunk. Elképesztő, hogy közel három évtized után nem lassulunk, hanem még mindig felfelé ívelünk.”

Godsmack folyamatos növekedését és sikerét látva miért döntöttetek úgy, hogy a **Lighting Up the Sky** lesz a zenekar uolsó nagylemeze?

„Amikor a *Lighting Up the Sky*-t írtuk, volt egy pillanat a stúdióban, amikor tudatosult bennünk, milyen messzire jutottunk. Félúton jártunk az album készítésében és azon gondolkodtunk: »Mennyi sláger fér még bele egy setlistbe?« Ha esténként 15 számot játszunk, akár két koncertet is adhatnánk ugyanabban a városban anélkül, hogy bármelyik slágert is ismételnénk – és akkor még nem is beszéltünk azokról a ritkábban játszott, de annál nagyobb rajongói kedvencekről. Akkor kezdtük el mondogatni magunknak: »Lehet, hogy ez az utolsó album. Talán nem lesz több nagylemez.«

Sosem mondtam, hogy nem fogok több Godsmack-dalt írni. Lehet, hogy lesznek kislemezek, együttműködések, biztosan lesz még szólóanyagom. De azt hiszem, ez az utolsó nagylemez az eredeti Godsmack felállástól. Mi jön ezután? Nem tudom. Lesznek új tagok? Fogalmam sincs. De most, ebben a pillanatban, helyesnek tűnik itt lezárni.”

Rengeteg munkát végeztél a Scars Foundationnel, hogy segíts a mentális problémákkal és függőséggel küzdő embereknek. Milyen személyes tapasztalatok készítettek arra, hogy ezekre a problémákra összpontosíts és létrehozod ezt az alapítványt?

„A Scars Foundationt 2018 körül alapítottam, miután az évek során több közeli barátomat is elvesztettem öngyilkosság vagy függőség miatt. Az utolsó egyike a barátom, John volt – egy elképesztően tehetséges művész, aki a lemezborítóinkat, pólóinkat és színpadi háttérünket tervezte. Mindig vidám volt, a társaság lelke. Senki sem sejtette, hogy problémái vannak, egészen addig, amíg nem jött a hír, hogy felakasztotta magát. Akkor tudtuk meg, hogy súlyos depresszióval küzdött és egy ideje csökkentette a gyógyszerei adagját, hogy tovább kitartsa. Soha nem beszélt róla – még a feleségének sem –, mert túl büszke volt ahhoz, hogy segítséget kérjen. Amikor elfogytak a gyógyszerei, valami elszabadult benne és egy nap már túl késő volt. Ez teljesen összetört engem. Elegem lett abból,

hogy újra meg újra ilyen történeteket hallok emberekről, akik csendben küzdenek, miközben senki sem tud róla. Ekkor született meg bennem az ötlet. Mindannyiunknak vannak tökéletlenségei – dolgok, amelyek miatt szégyenkezünk vagy kellemetlenül érezzük magunkat – de ahelyett, hogy felvállalnánk, inkább elrejtjük őket. Ezért hívják a depressziót néma gyilkosnak, mert az emberek kívül mosolyognak, nem beszélnek a szenvedésükről és aztán egy nap már nincsenek többé.

Mindig is szerettem volna visszaadni valamit a világnak, de engem személyesen nem érintettek más tragikus betegségek, mint a rák vagy az AIDS. De amikor elvesztettük John-t vagy Chester Bennington-t és Chris Cornell-t – olyan művészeket, akiket ismertünk, csodáltunk –, arra gondoltam: »Hangot kell adnunk az embereknek.« Akkor jöttem rá, hogy a Scars Foundation célja az kell legyen, hogy erőt adjunk másoknak és történeteket osszunk meg, hogy az emberek tudják, nincsenek egyedül. Mert az igazság az, hogy mindannyian sérültek vagyunk valamilyen módon. Azt szeretnénk, ha az emberek tudnák, hogy a tökéletlenségeik teszik őket tökéletessé. Ez a mottónk is: »Mindannyian tökéletlenül tökéletesek vagyunk.« Őszintén hiszem, hogy azok a dolgok, amiket hibának gondolunk magunkban, valójában azok, amik megmutatják, kik vagyunk igazán. Legyen szó látható sebekekről, mint egy katonánál, aki elveszítette egy végtagját, vagy láthatatlanokról, amiket traumák vagy bántalmazás okoztak, mindannyian hordozzuk őket. Az én üzenetem az, hogy ahelyett, hogy elrejténénk ezeket, viseljük őket büszkén. Ezek az élet csatáiban szerzett sebek formáltak minket azzá, akik vagyunk. Amikor megosztod a történeted, másokat is inspirálsz arra, hogy ugyanezt tegyék. Erről szól a Scars Foundation.

Az alapítvány fantasztikus munkát végez. Segítettünk embereknek rehabilitációs ellátást kapni, életeket mentettünk meg és most elindítottunk egy Ifjúsági Nagyköveti Programot is; fiatalok, akik elvesztették szüleiket

öngyilkosság vagy függőség miatt, kiállnak és több ezer embernek beszélnek a fájdalmukról és arról, hogyan küzdötték le mindezt. Ez hihetetlenül erőteljes, csodálatos és pontosan ez az, amire az időmet és energiámat fordítani akarom.”

Hogyan formálták a gyerekkori küzdelmeid a Scars Foundation küldetését?

„Gyerekként nem is tudtam, hogy ezek traumát okoznak. De visszatekintve mindenre, amit a családomban átéltem – ahogy láttam, hogy az apám a tűzhelyhez veri anyám arcát, az erőszak, a bandák, a drogok és a káosz – rájöttem, hogy pontosan ezzel kell foglalkoznom. Ebben van tapasztalatom, ez az, amihez igazán értek. Lehet, hogy nem vagyok orvos és nincs diplomám pszichológiából, de átéltem mindazt, amit sokan még most is próbálnak túlélni. Tudom, milyen érzés ilyen környezetben élni. Félelmetes, de az embereknek tudniuk kell, hogy muszáj beszélni róla, küzdeni és jobbra válni. Amikor meg történik, az csodálatos, mert aztán ők is képesek lesznek másokon segíteni – dühös, fiatal gyerekeken, akik épp rossz útra térnének – mielőtt túl késő lenne.

Minden, amin keresztülmentem, óriási hatással volt rám. Szegények voltunk, állami segítség kellett ahhoz is, hogy enni tudjunk. Anyám egyedül nevelt fel minket a húgommal, három állásban dolgozott. Gyűlöltem az életemet és nem értettem, miért kell szenvednünk, miközben mások jól élnek. De mindez formált azzá, aki ma vagyok. Mélyen törődöm az emberekkel, van bennem büszkeség, tartás és egy erős értékrend – és talán ezek nem lennének meg bennem, ha pénzben és kényelemben nőttek volna fel. Talán pont ezért kellett átélnem a nehézségeket, hogy megtanuljam a szükséges leckéket, mert akkoriban nem törődtem senkivel; csak túl akartam élni és nem megsérülni. Keménynek kellett lennem, de ez nem élet. Számomra ezért fontos ennyire ez a munka, mert átéltem és úgy érzem, segíthetek azoknak, akik hasonlóan mennek keresztül.”

Most, hogy lezárul egy fejezet, milyen terveid vannak az együttessel és saját életteddel kapcsolatban?

„A mostani európai turné után egy teljes év szünetet tartunk. Valószínűleg elkezdek valami újat ebben az időszakban csak még nem tudom, mit. Általában egy ideig a Godsmackre koncentrálok, aztán amikor pihenőt tartunk, akkor átváltok a szólóprojektekre. Azt hiszem, hogy most is ez lesz. Ez az év egy kicsit rejtélyes, de elkezdtem ajánlatokat kapni tévés és filmes munkákra. Egyre jobban belefolyok ebbe a világba, úgyhogy lehet, hogy ezt fogom kicsit jobban felfedezni és meglátjuk, hova vezet. Lehet, hogy filmzenét fogok írni vagy újra színészkedni – ezt már csináltam és nagyon élveztem, szóval szívesen megint belevágnék. Mindenképpen keresek más elfoglaltságokat is a Godsmacken kívül, amíg kitaláljuk, mi lesz a következő lépés a zenekar számára. Egyelőre őszintén szólva nem tudom.

Amit viszont tudok, az az, hogy a Godsmack most újra szárnyal. Mostanában egyre nagyobb közönség előtt lépünk fel. Szófiában, Bulgáriában két nap alatt teltházat csináltunk, több mint 13 ezer embernek játszottunk, de Romániában és Lengyelországban is nagyon sokan voltak. Újra felerősödött az érdeklődés a banda iránt és azt látjuk, hogy egy újabb generáció kezd felnőni a zenénken. Egyre több fiatal jön már a koncertjeinkre – sokszor a szüleikkel együtt. Ez elképesztő. Annyi mindent túléltünk az évek során, sok nehéz időszakokon mentünk keresztül és még mindig itt vagyunk. Még mindig relevánsak vagyunk. Még mindig jó zenét írunk. Az emberek továbbra is eljönnek a koncertjeinkre és a zenekar folyamatosan növekszik. Ennél boldogabb nem is lehetnék, jó érzés újra csak a zenére koncentrálni, mindenféle kötelezettség nélkül. Most nem egy új lemezt promózunk vagy ilyesmi. Most a zenekar nevét, az örökséget visszük tovább. Ezekon a koncerteken a legnagyobb slágereinket adjuk elő és mindezt csak azért csináljuk, mert imádunk játszani. Újra mi irányítunk – nem a kiadó, nem a menedzsment. A Godsmack újra kézben tartja a dolgokat és számomra ez a legnagyobb ajándék.” **HW**

KATATONIA

Képzelet szülte rémálmok

Június elején jelenik meg a doom/death színtérről indult, majd egyre változatosabb, de továbbra is igen melankolikus zenét játszó svéd Katatonia tizenharmadik stúdióalbuma. A *Nightmares as Extensions of the Waking State* című kiadvány lesz az első olyan nagylemeze a zenekarnak, amelyet már az alapító gitáros, Anders Nyström nélkül készítettek, a Blakkheim néven is ismert zenész ugyanis egy márciusi hír szerint távozott a zenekarból. Gyuricza Tamás Marcell erről is megkérdezte Jonas Renkse énekest, aki ezáltal mára egyedül maradt az 1991-es induló felállásból.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL • FOTÓ: TERHI YLIMAINEN

Valószínűleg sokakat meglepett a bejelentés, hogy Blakkheim kilépett a zenekarból, hiszen 34 éven keresztül voltatok alkotó- és zenésztársak. Elmondánád a távozásának okát?

„Nos, nehéz erről beszélni, mivel elég sok minden volt a döntés a háttérben. Ami ebből a zenekart, s persze személy szerint engem is a legjobban érint, talán az, hogy Anders az utóbbi években már nem igazán vett részt aktívan a Katatonia dolgaiban. Nem turnézott és nem is írt dalokat. Folyamatosan olyan érzésem volt, mintha nem is akarna már a zenekar tagja lenni. Nem hozott fel különösebb indokot, nem is beszélt róla, de már régóta éreztük, hogy előbb-utóbb ez lesz a vége. Több mint két éve nem lépett fel velünk, ami elég sokat elmond a kialakult helyzetről. Azt tehát nem vonom kétségbe, hogy a rajongóink közül sokakat megdöbbentett ez a döntés, számunkra azonban nem okozott meglepetést.”

Nemcsak Anders távozott, hanem a másik gitáros, Roger Öjersson is. Ezek szerint két új gitárossal folytatjátok. Nico Elgstrand már ismerős lehet a Katatonia rajongóinak, hiszen az utóbbi két évben ő segített ki benneteket a turnékon, de Sebastian Svalland egy teljesen új ember, aki ráadásul sokkal fiatalabb nálatok. Róla mit kell tudni?

„Ahogy mondtad, fiatalabb srác, szóval rengeteg energiával érkezett, és sok érdekes ötletet is hozott. Seb nagyon jó gitáros, él-hal a zenéért. Eddig nem ismertem személyesen, de akad néhány közös barátunk, akik meséltek róla, hogy milyen srác. Ezek alapján kerestem fel, hogy beszéljek vele, és lássam, hogy

jó lenne-e a zenekarba. Ekkor derült ki, hogy már elé régóta nagy Katatonia-rajongó, aki sokat hallgatott bennünket. Nem ez volt a fő ok, ami miatt őt választottam, de mivel ismerte a dalainkat, így gyorsabban be tudott illeszkedni közénk. Már körülbelül nyolc hónapja dolgozunk együtt, és nem is tudnék hirtelen mást mondani, akivel jobban jártunk volna, mint vele.”

Az új album, a *Nightmares as Extensions of the Waking State* ugyanazt a melankolikus vonalat viszi tovább, mint ami mindig jellemző volt rátok. Milyen érzelmi állapotban vagy, amikor ezeket a dalokat írod?

„Nem vagyok mindig depressziós, ha erre gondolsz, és nem is élek állandóan egy sötét lyukban, még akkor sem, ha ilyen hangulatú dalokat írok. Azt viszont nagyon jól át tudom érezni, hogy milyen az, amikor az ember élete mélypontra kerül. Mindenkivel előfordult már, hogy rossz passzba került, nekem is voltak ilyen életszakaszaim. Ezeket fel tudom idézni, vissza tudok rájuk gondolni. Amikor tehát dalokat írok, akkor rendre előszedem ezeket az emlékeimet. Zenével próbálok meg azokat az érzéseimet kifejezni, amelyek az életem problémás időszakait velem voltak, s ez néha igen nehéz tud lenni.”

Az album első kislemeze a Lilac, ami tökéletesen összegzi a *Nightmares as Extensions of the Waking State* album hangulatát. Ezért választottátok ezt a dalt?

„A kiadó döntése volt, hogy ez legyen az első kislemez, és érdekes módon ők is azzal indokolták, hogy jól összegzi az albumot. Ezek után azt kell monda-

**„A VILÁG MANAPSÁG NEM NAGYON AD ESÉLYT
ARRA, HOGY BOLDOGABB DOLGOKRÓL ÍRJUNK.
ELÉG SÖTÉT IDŐKET ÉLÜNK, DE A ZENE
MINDIG KÉPES ARRA, HOGY REMÉNYT NYÚJTSON
ÉS BIZTONSÁGOT ADJON.”**

nom, lehet benne valami, ha már ők is ezt gondolták, és te is így látod. Szerintem a Lilac egy nagyon jó dal, amit hamarosan élőben is be fogunk mutatni. (Ez azóta már meg is történt a belgiumi Headbanger's Balls fesztiválon.) Egy kicsit izgulok is miatta, de szerintem jó lesz. Kapnak a rajongók egy kis ízelítőt abból, hogy milyen lesz az új nagylemez.”

Miről szólnak valójában a Nightmares as Extensions of the Waking State dalai?

„Természetesen nem rémálmokról. Amikor próbáltam keresni azt a kifejezést, ami jól tudná leírni az albumot, akkor jutott eszembe, hogy ezen a nagylemezen olyan rövid kis történetekről énekelek, amelyek negatív dologhoz kötődnek. Arra gondoltam, ezeket el lehetne nevezni akár rémálmoknak is, még úgy is, ha valójában nem azok, hiszen egy részük megtörtént események alapján született. Szóval innen az ötlet. Azzal a gondolattal is eljártam, hogy felfűzöm a dalokat egy zsinórra, hiszen mégiscsak van valami közük egymáshoz. Nem konceptalbum, de ez a cím mégis összeköti a dalokat. Tudod, ha túl sok időt töltesz a depresszióddal, akkor a gondolataid úgyis rémálmokká tudnak válni, hogy közben ébren vagy. Az albumcím tehát azt fejezi ki, hogy miként látom én ezeket a kis történeteket, amelyekről az egyes dalok szólnak.”

Azt mondod, a történetek egy részének van valós alapja is?

„Minden dalom alapjául a saját élményeim szolgálnak, de a dalszövegek miatt teljesen át is írom azokat. A képzeletem szüleményei keverednek valós eseményekkel, de általában a megélt tapasztalataimból indulok ki. Nem mindig olyasmiből, ami éppen akkor történt velem, de minden dalom visszavezethető valamilyen valós élményhez.”

Ezek a történetek, illetve a Katatonía melankolikus zenéje a világ történéseire adott reakcióidként értelmezhetőek, vagy eleve ilyen az alaptermészeted, a habitusod?

„Ahogy már említettem, nem vagyok mindig depressziós, és melankolikus sem. Szóval inkább a világ történéseire adott reakciók ezek, bár a mi zenénknél mindig ilyen volt a hangulata. Persze, a világ manapság nem nagyon ad esélyt arra, hogy boldogabb dolgokról írjunk. Elég sötét időköt élünk, de a zene mindig képes arra, hogy reményt nyújtson és biztonságot adjon. Remélem, a mi zenénk is tud segíteni olyan embereken, akik kilátástalannak érzik az életüket, és találnak kapaszkodót a dalokban.”

Az egyik dal címe Efter Solen, ami megegyezik egy dán író, Jonas Eika Rasmussen több díjat is elnyert novelláskötetének címével. Van a két dolognak köze egymáshoz?

„Igazából nincs. Az persze igaz, hogy mindkettőnek ugyanaz a címe, de nem annak a kötetnek alapján született a dal, ha valami ilyesmire gondoltál volna. Egy Joakim Karlsson nevű svéd barátommal közösen írtam, aki a Craft zenekarnak a tagja. Mindketten szeretjük az elektronikus zenét, és szórakozásból szoktunk közösen dalokat írni. Ez körülbelül 12 éve tart már. Az Efter Solen akkor született, amikor már nagyon be akartam fejezni az albumot, de még nem

éreztem teljesnek. Tudtam, hogy legalább egy dalra még szükségem lesz. Ekkor álltunk neki közösen egy teljesen új témának, amit valami megmagyarázhatatlan okból svéd nyelven kezdtem el énekelni. Talán a dal hangulata miatt alakult így. Aztán amikor befejeztük, már nem akartam újból hozzányúlni, hanem megtartottam az eredeti svéd éneket. Érdekes módon ez lett az egyik kedvenc dalom az új lemezeiről."

Úgy tudom, az albumból jelenik meg egy egészen különleges kiadás, egy limitált példányszámú, fából készült box is. Vannak még olyan Katatonia-rajongók, akik gyűjtik ezeket a különlegességeket?

"Igen, szerintem vannak még, de a kiadó biztosan többet tud erről mondani. Én ugyanis már nem vagyok nagy gyűjtő, de szerintem szeretik az emberek az ilyesmiket. Nemcsak a formájuk miatt, hanem azért is, mert az ilyen kiadásokban általában van valami extra, ami miatt megéri több pénzt kiadni érte. A gyűjtők vadásszák az ilyen kiadásokat, de azok már nem nekem valók."

Ezek szerint te inkább Spotifyon hallgatsz zenét?

"Igen, zeneügyileg sokkal otthonosabban mozgok a streaming platformokon. Sokkal könnyebb ezzel az életem, de egy-két albumot továbbra is megveszek. Azoknak a kis zenekaroknak a kiadványait, akiket támogatni szeretnék ezzel, s akikről tudom, hogy szükségük is van az ilyen segítségre."

A Katatonia alapítása óta közel három és fél évtized telt el, és közben rengeteget változott a zenétek is. Elégedett vagy azzal, amit sikerült elérnetek?

"Igen, nagyon boldog vagyok azzal, ahol most tartunk. Azt nem tudnám megmondani, hogy zeneileg tíz év múlva hol lennék, és azt sem tudom, hogy lesz-e még akkor egyáltalán Katatonia, de ahova ezalatt az idő alatt eljutottunk, az egy természetesen folyamat eredménye volt. Amikor indultunk, még csak egy kalandnak tekintettem a zenélést, ki akartam próbálni, hogy mire vagyok, mire vagyunk

képesek. Nagyon boldog vagyok, hogy ennyi idő elteltével is itt lehetek, hogy továbbra is zenélhetek, s hogy a Katatonia ennyire meghatározó helyet vívott ki magának a zenei színtéren"

Van bármi dolog, amin utólag változtatnál a zenekarral kapcsolatban, ha arra lehetőség lenne?

"Nincs. Történtek velünk dolgok, amik nem feltétlenül okoztak számomra örömet, de ezek sem ok nélkül alakultak így. Minden, amit átéltünk, minden, ami megeseett velünk, hozzájárult ahhoz, hogy ma itt vagyok. Szóval nem, nem változtatnék semmit."

A koncertjeiteken már egyáltalán nem játszatok a zenekar korai, ezredforduló előtti korszakának dalait. Ezek végleg kikerültek a műsorból?

"Szerintem az első két album dalait biztosan nem fogjuk már sohasem élőben előadni, ugyanis azokat már nem tudom kiénekelni. A többire azonban nem mondanám, hogy végleg kikerültek a programból, a For My Demonst, ami szintén egy régi albumunkról, a Tonight's Decisionről való, éppen most valamikor adtuk elő. Tudod, amikor megjelenik egy új lemez, és új koncertprogramot állítunk össze, akkor mindig ezek a régi dalok esnek ki a műsorból. De azért igyekszünk nem megfélekezni a klasszikusokról."

A Katatonia gyakran adott koncertet Magyarországon. Ősszel lesz egy újabb európai turnétok, de úgy tűnik, Budapest most kimarad a programból. Van erre bármi magyarázatod?

"Nem tudom, hogy miért történt így. Nem vagyok részese a koncertszervezésnek, erre ügynököket foglalkoztatunk, ők rakják össze a turnét. Minden alkalommal előfordul, hogy maradnak ki olyan városok vagy országok, ahol jártunk már korábban, ezek szerint most Magyarországgal is ez történt. Nagyon sajnálom, mert számomra Budapest fontos helyszín, ott mindig nagyon jó koncertjeink vannak, de tényleg nem tudom, hogy most miért nem megyünk oda." **HW**

Cselőtei László Gáti Viktor Gyuricza Ferenc Kánya Ferenc Kiss Daniella Kiss Gábor Pintér Miklós Schmidt Péter Szénégető Richárd Uzseka Norbert Zubor Olly

	WALL OF SLEEP The Kingdom	9,18	10	9	9	8	9	8	10	10	10	10	8
	GIANT Stand And Deliver	8,27	10	8	8	7	10	8	9	7	9	7	8
	GHOST Skeleta	8,27	8	7	9	9	9	9	6	8	10	7	9
	PROPAGANDHI At Peace	8,00	8	8	7	9	8	8	10	8	7	8	7
	WEDNESDAY 13 Mid Death Crisis	7,91	7	8	8	9	9	8	8	7	9	6	8
	THE FLOWER KINGS Love	7,73	9	9	7	8	8	7	8	7	7	7	8
	DALRIADA Magvető	7,64	8	7	8	8	8	6	7	8	9	8	7
	ELUVEITIE Ánv	7,55	9	6	8	9	8	6	7	7	7	7	9
	ATROX TRAUMA Where Death Hunts	7,45	6	7	6	9	7	7	6	8	9	9	8
	LIV KRISTINE Amor Vincit Omnia	7,18	7	7	7	8	7	8	6	6	7	8	8
	TETRARCH The Ugly Side Of Me	6,91	8	7	6	7	8	7	7	6	10	4	6
	BEHEMOTH The Shit Ov God	6,91	8	8	8	9	7	7	4	7	4	5	9
	MAESTRICK Espresso Della Vita: Lunare	6,64	8	8	4	8	7	5	6	7	7	7	6
	...AND OCEANS The Regeneration Itinerary	6,27	5	6	7	6	7	5	4	7	6	8	8

WALL OF SLEEP

THE KINGDOM

10

KIADÓ: H-MUSIC

ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Az első Wall Of Sleep-anyag 22 éve jelent meg, és már annak is úgy hat-hét éve, hogy harmadik énekesük, Batty 'BZ' Zoltán a csapatban van. És bár a vele készült első album, a The Road Through The Never is nagyon erős volt, a The Kingdom még azt is felülmúlja.

Aki követte a csapat pályáját, nem lepődhet meg azon, hogy mára a Black Sabbath-féle doom hatása igen visszaszorult, de a lemezt pont egy sabbathista, bár gyorsabb riffel nyitja a Maelstrom. Erős nóta, ahogy a csaknem villantós gitárszóló is. A már-már Candlemass-módra baljósan induló Letters from the Sea viszont olyan, hogy ha azt mondanák, a Metallica a Fekete Album és a Load között félúton írta, csak azt kérdezném, miért hagyták le a Loadról?! Bár a zene zömét Füleki Sándor gitáros jegyzi, a hangulatos, jobbára akusztikus Ouroboros MMMXC a másik hathúros, Kemeneci Balázs szerzeménye, és szép átvezetést ad a lemez egyik legdallamosabb, legslágeresebb tételéhez, melynek zenei alapját viszont BZ hozta. A The Last Straw eleji riff Moodnak is elmenne (Sanyi mester legendás első doom bandája volt az), ám aztán hatalmas hard rock himnusz lesz belőle, aminek 3 perc 41 másodpercébe a Whitesnake-től a Queensryche-ig csomó mindent bele lehet hallani, és épp az benne a zseniális, hogy ismerősnek ható témákból lesz mégis teljesen önálló, kitörölhetetlen dallá.

A Left Behind jóval zorkóbb tétel, Alice In Chainst idéző dallamokkal, és a végén a korai WOS-időkre utaló, hosszas riffeléssel. A Kingdom is jó koszos riffel nyit, de aztán

visszajön a csaknem bársonyos hangzás, és olyan ének- meg gitárdallam, amin tisztán érződik, hogy BZ ebbe is hozott zenei témákat. A Spirit Healerben aztán Hammond-szőnyeg és southernbe csapó hard rock van, meg olyan refrén, hogy attól garantáltan jobban fogod érezni magad.

És akkor ezt fejelik meg az erősen politikai töltetű Kingslayerrel, amiben Sanyi is, BZ is olyan melódiákat hoz, hogy a hideg futkározik a hátamon, és a záró, 8:33 hosszú The Plaguegel. Az utóbbi BZ-s albumokon szinte szokássá vált, hogy az utolsó dal monumentális és kataraktikus, itt sincs máshogy. Történetmesélő, misztikus hangulatú szám ez, mely a Tony Martin-os Sabbath-lemezekre is felfért volna. Hátborzongató hangulata van, és valami gyönyörű, ahogy a végén a harangok és a Crimson Glory-émlékeket idéző akusztikus gitár levezik. Mestermű, ahogy az egész album. A hangzás is, ami úgy tud finom lenni, hogy nem vész el az ereje, súlya, természetessége.

Lehet mondani, hogy Sanyiék semmi újat nem találtak ki. De számtalan régi zenekar van, amely csak ismételtetni tudja a régi trükköket, ám nem érzed úgy, hogy egy-egy újabb albumukat olyan szívesen vennéd elő, mint a régi klasszikusokat. A The Kingdom viszont olyan erős, olyan feelinges, ízes, míves, annyi erős témával mindegyik zenész részéről, hogy meszsze többet ad, mint az említettek. Jó látni, hogy ezek a régi, kipróbált arcok ma is ilyen frissen, ennyi szívet-lelket a dalokba öntve tudnak zenélni, anélkül, hogy porosnak, megfáradtnak, lejárt lemeznek hatna. ■

„Hú, de jól sikerült ez az album! Most talán kevésbé doom, inkább melódikus metal retro érzéssel alaposan megpakolva. Kiváló ének dallamok (a refrének különösen erősek), érzékeny, fantáziadús, többszólalú gitározás! Tiszta libabőr vagyok!”
– Cselőtei László / 10

„Napok óta mást sem hallgatok, mint az új Wall of Sleep-lemezt. Döbbenetesen erős lett, a világon bárhol megállná a helyét, jó is lenne, ha végül nem csak a miénk maradna! A The Kingdom a legjobb példa arra, hogy attól még, hogy valaki ezer éve zenél, nem kell a múlt sikerei mögé bújni, írhat olyan minőségű albumot, ami csakis a legjobbjaihoz hasonlítható. Sőt!”
– Pintér Miklós / 10

„Az előző BZ-s lemez is tetszett, de érzésem szerint a kooperáció mostanra érett be igazán. Elődjénél egy kicsivel még tartalmasabb, mélyebb és rétegzettebb ez az album, a komoly szövegi koncepció pedig külön figyelmet érdemel. Gondoltam, hogy jó lesz, de még ehhez képest is megleptek vele. A teljesítmény és a pontszám is maximális.”
– Schmidt Péter / 10

„A Holdampf-éra legkoszosabb riffjeinek és a BZ-korszak hard rockos dallamainak remekbe szabott házastása, modernizált költésben. Nagyon sokszor hallgató!”
– Gáti Viktor / 9

„Rendkívül erős album, akárcsak a Magma Rise egy évvel ezelőtti korongja, vagy a legutóbbi At Night I Fly-nagylemeze, ami ugyancsak Batty Zolival készült. Ha van valami, amit érdemes lenne megmutatnunk a világnak, akkor az egyértelműen ez a vonal. Metalszintéren ez a magyar premier liga.”
– Gyuricza Ferenc / 9

„Nekem inkább a régebbi cuccok jöttek be a WoS-tól és erről az albumról is a súlyosabb, direkter dalok. A progos meg slágergyanús témák annyira nem, de ez az album azért eléggé világoszínvonalú meggyőző erővel bír. Királyság.”
– Kányai Ferenc / 8

„Van itt pár bitang nagy nóta: Spirit Healer, Letters From The Sea, The Kingdom...”
– Kiss Gábor / 8

„Szerintem sokan lesznek olyanok, akik azt mondják majd: megérte hét évet várni az új WoS-lemezre! Hallatsz, hogy Füleki Sanyiék nem láblógatással töltötték az elmúlt időszakot. A stílus határait maximálisan feszegetve, néhol át-átlépve is sikerült egy nagyon kerek, egységes, és ami nem mellékes, kiváló megszólalással bíró doom metal albummal előlenniük.”
– Zubor Oly / 8

GIANT

STAND AND DELIVER

10

KIADÓ: FRONTIERS
ÍRTA: CSELŐTEI LÁSZLÓ

Megszólt az első dal és elolvadtam. Tiszta libabőr lettem. Igen, van még remény, maradtak még bandák a klasszikus időkből, amelyek értik és tudják, hogyan kell finom, elegáns rockzenét csinálni! Az elegáns szóról egyébként két angol kifejezés is eszembe jut: az egyik az old world elegance, azaz a régi világ eleganciája. Ezt általában lakóterekkel, lakásokkal, házakkal kapcsolatban emlegetik. Jobbára a klasszikus, századelős polgári környezetre használják, amikor még mívés házakat építettek, szemet gyönyörködtető arányrendszerrel és díszítésekkel, ahol finoman kidolgozott, nemes anyagokból készült bútorok és lakástextilek között éltek az emberek, ahol volt könyvtárszoba, neves festők képei lógtak a falakon és kézzel szőtt perzsaszőnyegek terültek el a lakkozott parkettán. A másik kifejezés az old money, ami konkrétan régi pénzt jelent, de arra a világra, és azokra az emberekre használják, akik belezülettek a gazdagságba vagy megtanulak úgy élni, ahogy a született és sok-sok ideje gazdag emberek. Elegánsan, de nem hívalkodóan öltöznek, finom anyagokból készült, jó szabású ruhákat viselnek, tudnak késsel-villával enni, jól választanak bort a könnyű vagy nehéz ételekhez, előre engedik a hölgyeket az ajtóban és szükség esetén felsegítik rájuk a kabátot, valamint kinyitják előttük a kocsiját. És nem a Mansorytól vásárolják a tuning Rolls-Royce-ot.

Nos, a Giant zenéje maga az old world elegance és old money. Elképesztően elegáns, hordozza mindazokat a jegyeket, amelyeket csak azok ismernek, akik maguk is ott voltak a klasszikus időben és már akkor is ők diktálták a trendet. A Giant az amerikai dallamos hard rock iskolapéldája, olyan kifinomult ízléssel megírt, igényesen hangszerelt

és tanítanivalóan feljátszott muzsika, amely örökvényű, bármilyen korban, bármilyen környezetben megtalálja a helyét. Bár az alapító testvérek közül ma már csak a dobos Dave Huff tolja a bandában, de Dann, aki egykor énekelt és gitározott is, továbbra is ír dalokat a csapatnak. Ez hallatszik is, sokszor, mintha csak az 1989-es debütáló albumot vagy az igazi klasszikussá érett 1992-es Time To Burnt hallgatnánk.

David Huff és a szintén a kezdeti idők óta csapattag Mike Brignardello basszusgitáros az új albumra két olyan muzsikust talált (nyilvánvalóan a Frontiers kiadó tulajdonosának, a „zenésztalálásban” zseniális Serafinonak a segítségével), akik maximálisan betöltik a kűdetésüket. A svéd Kent Hilli énekes a Perfect Plan zenekarból olyan klasszikus kvalitásokkal bír, mint egykor maga Dann Huff. A finn születésű Jimmy Westerlund gitáros (One Desire) pedig a legszebb AOR/hard rock hagyományok szerint bővíti a hangszerét. A tudásuk és közös munkájuk pedig egy tökéletes hard rock/AOR albummá nemesült a kezeik között.

Nem emelek ki dalokat, nem elemzem a részleteket. Ezt minden kíváncsi, a műfajra nyitott érdeklődőnek hallania kell! Egy biztos: csalódás kizárva! Aki ismeri a Giant munkásságát, az is elismerően bólogat majd, aki pedig még nem, az innentől biztosan szeretné majd utólag feldolgozni és magáévá tenni a banda életművét.

Képzeljünk el egy autentikusan, teljes pompájában felújított rózsadombi villát, amelyre a gondosan ápolott kertben évszázados fák vetnek hús árnyékot. A ház előtt pedig egy homok-arany színű, bézs belsős Rolls Royce Phantom parkol méltóságteljesen. Hát ilyen az új Giant-album! ■

„Az időutazáshoz ma már DeLorean és fluxuskondenzátor sem kell, elég csak meghallgatni a Giant új lemezét! Amerikai csúcs-rockzene pazar dallamokkal, óriási gitárszólókkal, szuperszonikus hangzással. Spanyol viasz? Felejtse el! Totál nyolcvanas évek.”

– Pintér Miklós / 9

„Az ehavi kötelező dallamos hard rock/AOR adagot a Giant szállította le. Feelinges, a stílusa határait gondosan kihasználó muzsika.”

– Gáti Viktor / 8

„A Giant neve azonos a minőség szinonimájával az AOR / hard rock színtéren. Az új album is ennek megfelelő, nagyvonalúan elegáns dalgyűjtemény.”

– Gyuricza Ferenc / 8

„A név kötelez! A Giant ebben a felállításban is magas minőséget képvisel.”

– Kiss Gábor / 8

„Meg kell hagyni, ez igencsak 'giantikus' hard rock muzsika. Sokatmondó lehet, hogy ez is egy olyan album, amit az elejétől a végéig maximális figyelemmel és élvezettel tudtam hallgatni. Változatos hangulatok, jóféle dallamok – és hát, ott van benne a kölyök-korom... A háttérben szóló zenék, a nyári éjszakák... Mi kell még?”

– Zubor Olly / 8

„Nálam az ehhez hasonló AOR-os hard rock muzsikák hallgatása inkább hangulat kérdése, nem életforma. Kétségtelen, hogy erre az albumra is írtak hatalmas ívű slágereket, vannak viszont eléggé sablonos témák is szép számmal.”

– Kánya Ferenc / 7

„Bár ez már nem a klasszikus felállású Giant, a hangszeres játék és a vokális teljesítmények azért nagyon rendben vannak, mint ahogy a totál '80-as évekbeli AOR hangulat is ül. Ugyanakkor a hangzás nekem nagyon túlpolírozott, és hát a zenei fordulatok jó részét is hallhattuk már korábban - nem csak tőlük.”

– Schmidt Péter / 7

„Egyfelől tők jó muzsika. Másfelől annyiszor, de annyiszor hallottuk már.”

– Uzseka Norbert / 7

GHOST

SKELETÁ

10

KIADÓ: LOMA VISTA RECORDINGS
ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD

Valamikor a 2008-as demó idején kerültem képbe a bandával és a 2010-es Opus Eponymous albummal indult a szerelem, ami azóta is tart. Bár, azt hozzá kell tennem, ha nekem akkor valaki azt mondja, ez a maszkos-jelmezes „sátánista” brigád valaha ekkorára nő, egészen biztosan kinevetem. Sőt, tovább megyek: amikor 2013-ban kijött az Infestissumam és hozzá a zseniális Secular Haze klip, meg a Year Zero művészi kisfilmje, még akkor is kinevettem volna bárkit. Még hozza a hahotázva. Aztán meg...

Ha csak a lemezes időszakot, vagyis 15 évet nézzük, ennek a svéd csapatnak, vagyis na, kit akarok becsapni, ennek a svéd zseninek még a covid sem tudott megálljt parancsolni. Teltházás arénák, virális TikTok-trendek, filmekben betétdalok, elképesztő slágerek, meg persze totális eltávolodás a korai időszak világától. A Prequelle és az Impera már egy érezhetően más közönségnek szóltak, nem csinált ebből titkot Tobias Forge sem, a Skeletá „dallamosodása” és ezzel az előző két lemez irányvonalának kimaxolása(?) még így is meglepőnek mondható. Az első single, a Satanized még csak visszafogottan működött nálam és kis túlzással csak a szóló mentette meg, hogy aztán a második single, a Lachryma totálisan levegyen a lábamról és megmutassa, nem hogy nem fogy itt a lendület, hanem talán több van, mint valaha.

Tudom, hogy sokak szerint a Ghost már csak a porcukrozott popszar, semmi metal nincsen benne, amit ez az AOR-osnak mondható slágergyűjtemény nehezen is fog megcáfolni, de szerintem a Grammy-díjas sikercsapat elég jól viseli, ha lemorzsolódnak a „demók még jók voltak” szekció állandóan síró arcai. A többiek élvezhetik az eddigi legjobban megszólaló, produceri szempontból legjobban összerakott Ghost-lemezt, amire Tobias megírta a valaha volt legszebb líráját a Guilding Lights képében és a legösszetettebb dalát is, Umbra címmel. Utóbbiban a közbjáték valami elképesztő, a felépítése és a refrénje pedig egyenesen iskola. Tudom, sokak szerint kevés már ide Forge hangja, de emberünk hatalmasat fejlődött és kihozza magából a maximumot, plusz személy szerint el nem tudnám képzelni ezeket a dalokat mással úgy, hogy jobbak legyenek. (Hogyan? Ugyan.)

Nem tudom, elérte-e a Ghost a csúcst, vagy ez még mindig csak a felfelé ívelő szakasz, de hajlamos vagyok azt hinni, ez még bőven nem a tetőpont. Az biztos, hogy a lemez annyira össze lett rakva, hogy nagyon sok hallgatás után is fedezek fel benne folyamatosan újdonságokat és attól „félek”, ez a rétegzettség kicsit megüli majd pár hallgató gyomrát, de az fix, hogy aki időt ad a Skeletának, imádni fogja, akárcsak én. Remélem, hamarosan élőben is hallhatom! ■

„A Ghost katalógusának eddigi legslágerebb albuma a Skeleta, ám ezt én pozitívumnak tartom. A nagy dobást (Meliora) már magunk mögött tudhatják, úgy tűnik, most már a szórakoztatás a fő céljuk. Ha ez valóban így van, akkor a Skeleta (is) egy zseniális dalgyűjtemény.”
– Gyuricza Ferenc / 9

„Hát... nem a Skeleta lesz az új kedvenc Ghost-albumom, ezen a poszton ismét marad a Meliora. Természetesen ez a lemez is kifogástalan, mind a zeneiségét, mind a megszólalását tekintve, de ezek a nóták most nem annyira érintettek meg érzelmileg, picit sterilnek is érzem egyik-másikat. Ettől függetlenül a bíborosi kollégiumnak ajánlom a meghallgatását!”
– Kánya Ferenc / 9

„Popos Ghost a jó Ghost!”
– Kiss Gábor / 9

„Nem gondoltam volna, hogy egyszer azt fogom mondani: Ghost-fan lett belőlem. De engem ezek a dalok egyszerűen levettek a lábamról. Talán túlzás kijelenteni, hogy mindvégig a '80-as évek neonfényes hangulatában érzem magamat e kiváló rockdalok hallatán, de tény, hogy rengeteg emléket tud felszabadítani bennem a hanghordozó.”
– Zubor Olly / 9

„Ha nem tudnánk, hogy Papa Emeritus milyen göncökben flangál a színpadon, a zene hallatán leginkább pophuzárokat képnélünk a színpadra. Mert ez zeneileg inkább ABBA, Europe, vagy mondjuk '80-as évekbeli Alice Cooper, mint bármilyen más. Ultradallamos, már-már bárgyú (pop) metal.”
– Cselőtei László / 8

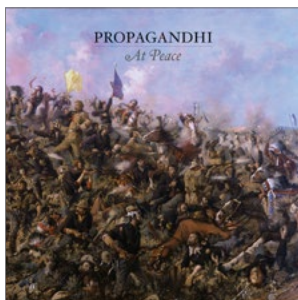
„Nálam a Meliorával ért a csúcsra a Ghost, és bár azóta is minőségi, jól hallgatható zenékkel állnak elő, AZ a libabőr valahogy már elmarad. Ezúttal nekem kicsit pörébbnek, szikárabbnak tűnik a hangzásvilág, de a dallamok és Tobias énektémái továbbra is eltéveszthetetlenek. Tetszik, fogom hallgatni, de a lakatlan szigetre azért nem ezt a lemezüket vinném magammal.”
– Schmidt Péter / 8

„A Ghost a szememben a Meliorával ért a csúcsra, és igyekszem azokat a kellemes emlékeket megőrizni velük kapcsolatban. Tobias Forge töretlenül járja a maga útját, megérdemelten éri el a sikereket a banda, a hangzás csodás, a dalszerzés nagyszerű, de a zene megint kevésbé nekem szól.”
– Gáti Viktor / 7

„Tény, hogy mézédés dallamok, remek témák vannak itt, csak a zömük ismerős is máshonnan. Avagy '80-as évek újrahasznosítás. Attól még jó, mégsem köt le végig.”
– Uzseka Norbert / 7

„A Skeleta egy megbízhatóan egységes, precízen megírt, jól producerelt, dallamos, izgalmas nélküli európai plasztik-rocklemez. Nekem ez a fajta zene és a maskara sosem jött össze. A koncepcióval nagyjából eddig lehetett eljutni.”
– Pintér Miklós / 6

PROPAGANDHI

AT PEACE

8

KIADÓ: EPITAPH

ÍRTA: GÁTI VIKTOR

A könnyűzene történetének egyik legtalálóbb nevével rendelkező Propagandhi a Comeback Kid mellett a kanadai punk/HC szcéna egyik legkarakteresebb bandája, amely a kilencvenes évek elején a hardcore zenék új hangnemét honosította meg. Korai albumaikon – mint a *How to Clean Everything* (1993) – a szatirikus társadalomkritika és a pörgős dallamosság még könnyedebb hangvételben jelent meg, de az évek során egyre komplexebb és súlyosabb muzikális nyelvet alakítottak ki.

A *Today's Empires, Tomorrow's Ashes* (2001) már messze túlmutatott a műfaji korlátokon: thrash és progresszív hatásokkal bővült a paletta, miközben a dalszövegek mélyen beleásták magukat az antikapitalista, állatjogi és egyéb fajsúlyos témákba. A *Supporting Caste* (2009) és a *Failed States* (2012) a megérett korszak darabjai, amelyek intellektuális súlyukkal és technikai precizitásukkal lépnek szintet a punk színtér sablonjaihoz képest. Előző lemezük, a *Victory Lap* (2017) önreflektív, dühös, mégis megfontolt módon szólal meg – a zenekar nem pusztán kommentálja a világot, hanem könyörtelenül szembenéz saját szerepével is benne.

Itt veszi fel a fonalat a brigád a közel nyolc év után érkező *At Peace* dalsokkal. Már a *Guiding Light* című indításból sejthető, mit

várhatunk a következő háromnegyed órában. Ez a terjedelem elég szokatlan az ilyesfajta zenénél, viszont a nyolc év kihagyás tekintetében már érthető. Azért néha leül a lendület, de a lemez eleje, közepe, vége is érdemes a figyelemre. Visszatérve, a nyitány egy fifikás riffel csap a lovak közé, érkezik a crossover-thrash csépelés és Chris Hannah gitáros/énekes egy kopottasabb Téglás Zolira emlékeztető melódiái. A tizenhárom tételben rendre találkozunk hasonlóan okos ritmusváltásokkal, hatásos dallamokkal, ízléses, organikus effektekkel, mindezt arányos, áttekinthető, egészséges tisztaságú hangzásba csomagolva. Számomra a legélvezetesebb pillanatokat a szintén ügyes megoldásokat hozó Cat Guy, a lebegős Stargazing, a kompakt, egyben méregerős God In Avarice, az elegánsan archbászó Day By Day és a megint fokozottan sokszínű, eléggé érzékletes című *Something Needs To Die But Maybe It's Not You* tartogatta.

Gyanítom, hogy aki jobban kötődik a Propagandhi által képviselt színtérhez, még inkább lepadlózik a csapat munkásságától, és simán rádobja akár a tízest az *At Peace*-re. Én mint egy érdekesítő, egységesen magas színvonalú poszt-HC anyagként tekintek rá, amit majdhogynem olyan szívesen veszek elő újra a későbbiekben, mint egy The Idoru- vagy Ignite-lemezt. ■

„A nyitással kicsit megijesztettek a kanadai punkok, de az *At Peace*/Cat Guy kettőstől kezdve helyreállt a rend. Néhol olyan számkas és nyers a hangzás, mintha az ember egy kazetás magnóval rögzített próbatermi felvételt hallgatna, de nem baj: a Propagandhi (jaj, ez a név!) ön maga természetes zsenialitásban tündököl!”
– Pintér Miklós / 10

„Sokoldalú, eklektikus zene. A punk/thrash-gyökereiket le sem tudnák tagadni, de jóval többről szólnak már, azt meg, hogy politikai töltete van a muzsikájuknak, akkor is érteném, ha nem érteném. Prog punk! Jó cucc.”
– Kánya Ferenc / 9

„Akkor alakult a banda, amikor az első Metallica Hungaria napvilágot látott! Nos, ez a zenén egyáltalán nem hallatszik. Körtalan, egyszerű, de élvezhető punk rock erős (balos) politikai töltéssel. Ha valahol szólna, nem kapcsol(tat)nám ki, bár az üzenetek nem feltétlenül nekem szólnak.”
– Cselőtei László / 8

„Érdekes zene ez; olyasmi, mintha egy lazább megközelítésű Paradox találkozna a Helmettel.”
– Kiss Gábor / 8

„Eklektikus, jó nyersen megszólaló zene ez punk/hardcore, thrash és némi alteros összetevőkből összefőzve – alkotói nem patikamérleg segítségével, hanem hallhatóan zsigerből és ösztönből dolgoztak. Van benne fantázia meg lendület, és ez az organikus sound is tetszik. SOAD-fanok előnyben!”
– Schmidt Péter / 8

„A név gyilkos, a zene tök érdekes, sok minden van benne az old school techno thrashtól a '90-es éveket idéző agyas rockon át a punkig. Szokni kell még, lehet, idővel emelkedik a pontszám.”
– Uzseka Norbert / 8

„Ösztönös, zsigeri zene, nagy meglepetések nélkül. Vannak egészen érdekes, már-már izgalmas húzásai, de középszerű megoldásaik is.”
– Gyuricza Ferenc / 7

„Talán nem mondom újdonságot azzal, hogy a Propagandhi zenéje eddig nem igazán jutott el hozzám. Mostantól se nagyon fog, de azt meg kell hagyni, hogy azért vannak az *At Peace* albumon olyan riffek és témák, amelyek még ezzel a fajta megszólalással is képesek voltak mozgásra invitálni a 'bólogató' nyakizmaimat.”
– Zubor Oly / 7

WEDNESDAY 13

MID DEATH CRISIS

9

KIADÓ: NAPALM RECORDS
ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD

Joseph Michael Poole, vagyis Wednesday 13 elég kacifántos utat járt be a zeneiparban. A horror punk egyik legnagyobb bandájában, a Murderdollsban, ahol olyan társa volt, mint Joey Jordison, szerintem elért a csúcra, de abba nyilván nem hagyta, mikor az szét-széledt. Első lemeze mára megkerülhetetlen a műfajban és még utána is bőven volt puskapor a cuccaiban, aztán valami elfogyott. De nagyon. A Condolences idején azt is hittem, elköszönünk egymástól, de szerencsére a kíváncsiságom mindig győz!

A Necrophase idején már éreztem, hogy kezd visszatérni a mágia, a Horrifier pedig egy kimondottan jól sikerült eresztés volt, így bevallom, a Mid Death Crisis esetén újra az történt, ami már nagyon régen nem, ha Mr. Poole dolgairól volt szó: vártam az új lemezt. És tudjátok mi történt? Nem csalódtam. Nagyon nem. Még az előző két album fényében is bőven jó lemez ez, rajta olyan dalokkal, amik kapcsán már most borítékolom: slágerek lesznek a koncerteken és a Halloween partykon. A bitangul megdörmögő 11 dal és intro visszarepít minket úgy 20 évvel ezelőtre és ott is hagy, úgy nosz-

talgiázva, hogy az önismétlést sikerül messzire elkerülni. Megmondom őszintén, ezért külön hálás vagyok!

Nyilván nincsen itt spanyol viasz, de nem hiszem, hogy lenne olyan W13-fan, aki egy When The Devil Commands, In Misery vagy No Apologies hallatán nem kezd el széles mosollyal bólogatni és mondja: »na, EZ igen!« És kihangsúlyozom: tényleg nincsen itt semmi megfejtés, de pont ez a lényeg és pont ez az, amitől működni tud ez a korong! W13 pont ott akart megfejteti, ahol nem kell. Ide semmi más nem kell, csak seggszétrúgó punk and roll és persze vér, vér, vér, nyakonöntve egy nagy adag hangulattal, ez pedig most nagyon is itt van! Olyannyira, hogy nem lepne meg, ha az év végén még listára is kerülne a Mid Death Crisis és pár dala!

Szeretem, amikor valaki teszi a dolgát és ezáltal azt hozza, amit kell és pontosan úgy, ahogy kell. Ide tényleg nem agysebészet kell, csak jó dalok, amik most egy ideje újra vannak, mi pedig élvezzük ezt. Már csak egy frankó hazai buli kellene megint és teljes lenne a kép-let! ■

„Ezredforduló környéke, az öreg Alice Cooper, Rob Zombie és Marilyn Manson is Antikrisztust játszik, izomból pukkasztják a polgárt. Wednesday 13 ezt a korszakot idézi meg újra és újra. Állatul szól, és ahogy mindig, a nóták sütnek, a refrének ragadnak. Vannak más-honnan ismerős témák is, de a Mid Death Crisis összességében igencsak erősebb, mint a legutóbbi albumok.”
– Kánya Ferenc / 9

„Stílusában teljesen rendben van az új W13, megpakolva sodró, harapós, fogós dalokkal, és mindennek tetejébe baromi jól szól az egész.”
– Gáti Viktor / 8

„Határozottan tetszik az a punk-szerű megközelítés, amivel Wednesday 13 ezúttal is új ízt hozott zenéjébe. Joseph Michael Poole nemcsak vizuálisan, azaz a küllemét tekintve ismerhető fel azonnal, a zenéje is markáns, könnyen beazonosítható, ugyanakkor mindig az valami pluszt, így kerüli el, hogy egysíkú, unalmas és kiszámítható legyen.”
– Gyuricza Ferenc / 8

„Kifejezetten szerettem Alice Cooper Brutal Planet/ Dragontown korszakát, szóval a Mid Death Crises is bejön.”
– Kiss Gábor / 8

„Alice Cooper lenézett egy White Zombie próbára?”
– Pintér Miklós / 8

„A Tetrarch egybefüggő zajmasszája után egészen üdítő volt hallgatni a Mid Death Crisis erőteljes riffjeit és feszes dobhangzását. Az persze az elejétől a végéig hallatszik, hogy Wednesday 13 mindig is hősként tekintett Alice Cooper-re, de miért lenne ez probléma? Hangulatos kis korong ez, kifejezetten szórakoztató dalokkal.”
– Zubor Olly / 8

„Olyan, mintha Alice Coopert keverné Rob Zombie-val, adnál hozzá némi Disturbed-öt és egy kis sleaze/ glam életérzést. A kreatív és termékeny énekes, Michael Poole (aki maga Wednesday 13) rendületlenül gyártja az albumokat. A legújabb nem kiemelkedő, de egynek jól!”
– Cselőtei László / 7

„Hangzásában Alice Cooper és a WASP ezredforduló környéki kvázi-indusztriál anyagaira, meg Ozzy Black Rain albumára hajaz a Mid Death Crisis, és zeneileg is nagyjából ezek jelenthették itt az irányfényt. Az énekben Coop bácsi különösen ott kísért. Nem alapmú a cucc, de határozottan van benne kraft.”
– Schmidt Péter / 7

„Alice Cooper és Marilyn Manson hagyományok őrzője. Végül is jó annak, ami.”
– Uzseka Norbert / 6

„Ha szeretnél jó hangulatú, retro amerikai hard rockzenét hallgatni, akkor hallgasd a The Flower Kingset! A csavar a sztoriban, hogy a fickók svédok és ennek megfelelően zseniálisan muzsikálnak. Sok Hammond, overdrive-olt gitársound, '70-es évek prog rock feeling.”
– Cselőtei László / 9

„A műfaj legszebb hagyományait ápoló progrock. Sajnálom, hogy eddig elkerültük egymást, egyetlen korai albumukra emlékszem, a Stardust viszont akkor nem fogott meg. A Love hangulatos emlékeket ébreszt, nem igen hallani más zenékben egymás után Mellotron, Moog, Hammond, ARP vagy akár Rhodes hangszíneket. Hippi érzetű zene, nyugis, kikapcsolós, jó barátok leszünk.”
– Kánya Ferenc / 8

„Minden zeneisége és szépsége ellenére is van hiányérzetem: egy-két emlékezetesebb (egyszerűbb?) énekdallamot és némi dögöt hiányolok.”
– Pintér Miklós / 8

„Szeretből – a szeretetről... Hangulatos, retro jellegű rock muzsika a békeidőkre. Bárcsak ezt a lemezt hallgatnák a világ vezetői, kézen fogva... Mellesleg, ezen a lemezen simán megférne a We Are the World feldolgozása is. Hangulatában ugyanis az ikonikus '85-ös slágert sem érzem túlságosan különözönnek az itt elhangzottakétól.”
– Zubor Olly / 8

„Bár a Love mentes a zenekar korai időszakára jellemző 20-30 perces opusztoktól, mégis azt érzem, mintha Stolt mesterék túlkombinálták, túljátsoztatták volna ezeket a dalokat. Zeneileg kevésbé gördülékeny ez az album, ami miatt néha unalmasnak is tűnik.”
– Gyuricza Ferenc / 7

„Kellemes prog rock, de fele ekkora mennyiségben sokkal élvezetesebb lenne.”
– Kiss Gábor / 7

„A svéd TFK és az amerikai Spock's Beard fej-fej mellett lépett színre a '90-es második felének progrock színterén – és engem valamiért mindig is utóbbiak muzsikája kapott el jobban. Az új FloKi-lemez amúgy tök kellemes, viszonylag simán befogadható (mint kb. mindig), de valami extra vibrálás és vitalitás újra csak hiányzik. Igényes muzsika, szó se róla, de a lendületesebben fogalmazó Beard nekem nagyon hiányzik a színről.”
– Schmidt Péter / 7

„Nem rossz. Úgy értem, nagy zenészek, nagyot muzsikálnak, egyszerűen csak ők sokkal jobban élvezik, mint én.”
– Uzseka Norbert / 7

THE FLOWER KINGS

LOVE

9

KIADÓ: INSIDEOUT MUSIC
ÍRTA: GÁTI VIKTOR

Roine Stolt gitáros/énekes/dalszerző közel a hetvenhez sem lassít a harmincat átlépett The Flower Kingsszel. Svédország egyik (ha nem a) legnagyobb szerűbb progresszív rock zenekara emberemlékezet óta néhány évente jelentkezik friss, monstre dalgyűjtemenyyel. A Royal Decree dupla LP 2022-ben jelent meg, majd már 2023-ban követte azt az egyik legmegragadóbb FloKi-borítóval ellátott Look At You Now, amelynek hanganyaga azóta sem nyűgözött le, ám a Love dalait hallva mindinkább rájöttem, miért nem.

Vannak olyan darabjai a közel húsz(!) albumos életműnek, amelyeket kevesebbet hallgatok, míg néhány kedvencet (Flower Power, Paradox Hotel, Banks Of Eden) 1-2 havonta képes vagyok elővenni, és egyik sem lóg ki számomra úgy a sorból, mint a 2023-as korong. A Love már az első dalával, a We Claim The Moonnal hozzásegített ahhoz, hogy beazonosítsam ennek okát. A dinamikus nyitónóta hangszerezése a klasszikus (brit) prog erősségeit idézi, míg a megszólalás a lemez címéhez és üzenetéhez illeszkedve jóval melegebb, mint az előző lemezé. Mondanom sem kell, meglehetősen jó viszonyt ápolok a zordabb hangzású zenékkal, a Look At You Now esetében azonban emellett maguk a dalok, mint kompozíciók sem tudtak működni nálam. Azzal együtt sem, hogy számos momentum visszatekintést nyújtott

egyik kedvenc korszakomra, az Adam & Eve/Paradox Hotel páros idejére. Talán épp az volt a fő gond az anyaggal, ahogyan tette ezt: szokatlanul sötét, frusztrált, egyúttal önisméltó köntösben.

A mostani dalcsokkal a szerzők részben visszanyúlnak az első évtizedhez: az atmoszférát sokat merít a Stardust We Are eszköztárából, míg a fúziós hatásokat kidomborító baszusjátékról elsőre az Unfold The Future ugrott be (úgy is, hogy azon már Jonas Reingold bögzött). Az elődhoz képest általánosságban véve letisztultabb dalszerkezetek és ritmusképletek, valamint a felszabadultabb hangvétel révén a tételek nemhogy veszítenének erejükből, hanem szinte Pink Floyd-i monumentalitást hoznak, megtartva a Stolt/Fröberg mesterfogások jellegzetességeit. Utóbbira az egyik legjobb példa a Burning Both Edges, de a rövidebb Kaiser Razor/The Phoenix páros, a keserédesen simogató How Can You Leave Us Now!?, az álmodozó és játékos Love Is vagy a Paradox Hotel utánérzést a legjobb oldalról megragadó, imprós(?) középésszel búvó The Elder szintén emlékezetes darabok.

Őszintén megijesztett az előző anyag „félresikerültsége”, de örömmel konstatáltam, hogy a The Flower Kings továbbra is/újra ihletetlen alkot. Remélem, ismét eljönnek hozzánk, ahogy a legutóbbi lemezzel tették. ■

DALRIADA

MAGVETŐ

KIADÓ: H-MUSIC

ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD

9

Egész egyszerűen döbbenetes, hogy a Magvető már a tizenkettedik sorslemeze a soproni folk-metal csapatnak. Emlékszem, mikor még csak A walesi bárdok demó volt és a Yukban játszottak pár heavy metal bandával és kb. a beállítás egyértelművé tette számomra: ez a banda más, mint az összes többi hasonló próbálkozás. Akkor még nem tudtam megfogalmazni, miért, de nem érdekelt, csak hagytam, hogy elvarázsoljon.

Elképesztő az, amit ez a zenekar elért az évek alatt, ám egyetlen dolog van, amit a bő két évtized alatt állandónak éreztem náluk: a zene szeretete. Akármikor hallgattam meg egy új lemezt, vagy néztem meg őket koncerten, mindig ugyanazt a lendületet és elszántságot láttam, amit anno ott a Yukban. A kezdetektől nagyon szerettem náluk azt, ahogy a népdalkincseinkhez nyúlnak és terjesztik az ígét, szerte a világon.

A Magvető bizony ennek az útnak a következő állomása. Nagyon örülök, hogy őszintén azt mondhatom egy zenekar tizenkettedik lemezére, úgy maradtak önmaguk, hogy önismétlés helyett tovább bővítették a zenei világukat és nem elégedtek meg biztonsági játékkal. Annyira dalriadás már maga a zene is, hogy mindenféle összehasonlítgatást bárkivel telje-

sen feleslegesnek tartok esetükben, hiszen ez a banda már egy önálló intézmény.

A kilenc friss dal egyrészt elképesztően jól dörren meg, egészséges arányokkal, ahogy egy folk metal anyagnak kell 2025-ben, másrészt talán még sosem volt ennyire nehéz megnevezni a lemez slágerét! Sokat gondolkodtam, de nem tudom egyre szűkíteni, szerencsére nem is kell. A lemezt nyitó Világos például egy instant koncertdal, akárcsak a címadó, vagy a Holló és az Igyál betyár. Nem tagadom, volt, amelyiket azonnal visszaléptettem az elejére és újra hallani akartam. Az igazi csoda azonban a lemezt záró Végek éneke, ebben Szög gyönyörűen zongorázik, egyetlen oka van csak, amiért nem kiáltottam ki ezt a lemez slágerének, még hozzá az, hogy nem a klasszikus értelemben vett „sláger”. Ez egy összetettebb, kiérleltebb darab, ami mégis elsőre belopta magát a szívembe. Imádom.

Biztosan furcsa lehet, hogy ennyi ömlengés után mégsem maximum pontot kap a lemez. Megmondom őszintén, megfordult a fejemben és persze, lehet bánom is majd, de egy erős kilencest indokoltabbnak éreztem. Erős, nagyon erős lemez a Magvető, ami bizonyítja, van még érdemi mondanivalója a Dalriadának! ■

„Ha az 1700-as, 1800-as években – vagy mióta magyar népzene létezik! – lett volna metal, akkor mindenki Dalriadát hallgatott volna széles e hazában! Olyan szépen, érzékkel keverik a magyar népzenei elemeket a metallal, hogy arra minden legény és menyecske elismerően csettintett volna!”
– Cselőtei László / 8

„Változatos, sokszínű és izgalmas album a Magvető, nagyszerű zenészi teljesítményekkel. A folk hatások mellé szépen felsorakozott a régizene is, ami az én szememben jó irány, Szabó Gergely, alias Szög billentyűs játékát pedig tényleg élvezet hallgatni. Egyetlen apró kritikái megjegyzés: az énekadallamoknál tessék jobban odafigyelni a magyar nyelv proszódiai sajátosságaira!”
– Gyuricza Ferenc / 8

„Ha ürgebőrös, ha nem, van egy speciális hangulata ennek a zenének. A témából nem fogytak ki, a zenéjüket is igyekeznek újítani, az meg igazából pozitívum, hogy már nem jelent olyan mély kortünetet a folk metal, mint mondjuk 15 éve.”
– Kánya Ferenc / 8

„Talán érzékszálódás, de mintha a Magvető kicsit napsugarsabb kicsengésű Dalriada anyag lenne hangulatilag a saját nagy átlagukhoz képest. Jó tempós és pörgős is többnyire, és elég sok minden történik zeneileg a dalokban. Nekem ez most kifejezetten bejön.”
– Schmidt Péter / 8

„Korrekt anyag, és azt sem mondanám, hogy nem hoz újat, de a mulatósabb részekkel, hiába tudom, hogy azok is részei a magyar népzeneinek, nem tudok mit kezdeni.”
– Uzseka Norbert / 8

„A Dalriada továbbra is a folk metal élvonalába tartozik, szépséges magyar motívumokkal gazdagított zenéjével, remek egyéni teljesítményekkel és bitang hangzással. Lemezen kevésbé kötnek le, de az itt hallottak alapján előben kíváncsi lennék rájuk megint.”
– Gáti Viktor / 7

„Imádom a népzene és imádom a metalt, de csak külön-külön, a műfajok keveredését nagyon nem bírom (lásd még szimfonikus, kelta, stb.). A Magvetőt is sokkal szívesebben értékeltem volna két külön lemezeként. Plusz egy pontot adok azért, mert minden közreműködő mesterien zenél és még egyet, mert nagyon szépen szól a lemez!”
– Pintér Miklós / 7

„Nem a Dalriada tehet róla, de ahogy a korral szép sorban nyílnak meg előttem a különféle zenei stílusok kapui, úgy zárul be lassacskán a folk metal ajtaja... Persze, értékelem a hagyományok ápolását, a népies motívumok ilyen mértékű felvolumtatását, csak hosszú távon már nehezemre esik hallgatni...”
– Zubor Olly / 7

ELUVEITIE

ÀN V

9

KIADÓ: NUCLEAR BLAST
ÍRTA: KÁNYA FERENC

Meglehetősen régen, hatodik eszendeje váratta rajongóit a svájci banda az új albummal. Az igen jól sikerült Ategnatos óta történt egy és más, mind a világban, mind a zenekar környékén, illetve azon belül is. A világ dolgait most nem mesélném el, az Eluveitie népes tagságában viszont volt egy kis jövő-menés a népi hangszeres leányok-asszonyok között, így tavaly egy új muzsikushölgyet, Lea-Sophie Fischer hegedűs-tekerőlantost üdvözölhettük. Beugróként hegedűn már korábban is játszott koncerteken Nicole Ansperger posztján, aztán amikor Annie Riediger is lerakta a hangszerét, állandó tagként felvette azt is a hegedű mellé.

Az új album Premonition című nótájának videójában láthatjuk is, ez tavaly decemberben jött ki és sokakat meglepett sötét és súlyos death metalos hangzásával, de sem ez a zenei megközelítés, sem ez a megszólalás nem újdonság az Eluvetienél. Emlékezzünk csak az első néhány album valamelyikére, a Slaniára például! Korai előkép? Visszakanyarodás? Tény, hogy muzsikált a pályája alatt másképp is, máshogyan is a banda, de a kelta zene varázsos világában alaposan elkalandozott Pantheon után már a direkter Ategnatos is határozottan ebbe az irányba mutatott. Az ÀnV viszont még a várakozásokkal szemben is elég ropogós és erőteljes visszatérés, amelyben úgy újul meg a csapat muzsikája, hogy közben megőrzi minden jellegzetességét.

Az album – ahogyan jó néhány közülük – konceptlemez, erősen épít a kelta mitológiára és annak ősi szimbólumrendszerére, a történelemre és a filozófiára. Ezúttal is egy mitológiai témát dolgoznak fel, amely egy több ezer éves kelta kifejezésre épül. Az ÀnV a világ újjászületését és megtisztulását jelképezi. A nóták szövegei több ősi kelta mítoszt fűznek közös narratívába. Én mindig azt szerettem ebben a

bandában, hogy soha nem valami „általános”, középkori tánczenére ugribugráló tucat folk metal volt, hanem tudatosan építkeztek, volt egy művészi vezérelvük. Ez az album sem egy egydimenziós folk metal, amiben valami gyors torzonborz témára verzét üvöltének meg népies dallamú refrént kántálnak ivásatról, bujálkodásról, harcokról, ezek bármelyikébe belehalásról, közben valahol valami síp, dob meg nádihegedű. Ha ennyi a folk metal, az ÀnV inkább epikus melodeath meghatározó kelta népzenei hatásokkal és népi hangszerekkel.

Próbáltam megfajtatni, hogy engem mi fogott meg leginkább az albumban, de ezt nehéz megfogalmazni. Ha nem hallottam volna korábban új dalt – négy is jött ki decembertől a megjelenés napjáig – akkor az Emerge cseppet vészjós, hipnotikus intrója, majd az utána megszólaló, súlyokkal és dallamokkal, tempókkal és lebegéssel kiválóan játszó Taranoías biztosan meggyőzött volna, de ha nem, akkor a dallamos, folkos prog death formátumú The Prodigal Ones teszi meg, és ha az sem, akkor legkésőbb az egészen egyszerűen szívbe markolóan gyönyörű, atmoszférikus címadó. Szépen emelkedő íve van az albumnak, nemigen tudnék olyan ennek szegmensét mutatni, ami nem tetszett volna. Nyilván volt, ami kevésbé, például az Anamcara akusztikus narrációs átvezetője, majd a The Harvest – szeretem ezt a fajta dallamos death metalt is, de a többi tétel között lehet túl direkt ez a dal. Ám azt is látni kell, hogy ezek is szerves és nélkülözhetetlen részei a teljes műnek.

Nehéz lehet egy ekkora életmű mellett újra meg újra megújulni és megugrani a saját maguk által feltett léceket mind dalszerzésben, mind előadásban, mind produkcióban. Viszont megint sikerült, az ÀnV zseniális lett. Ha szeretted az Eluveitie világát, ez egy olyan album, amit semmiképp ne hagyj ki! ■

„Nem titkolom, sosem voltam Eluveitie-rajongó. De ami jó, az jó. Ez egy kellemesen hallgatható, változatos anyag, amiben – csak én érzek-e így? – most minden eddiginél több a metal és sokkal kevesebb a folk!”
– Cselőtei László / 9

„Na, ez egy olyan folkos cucc, amit kifejezetten jó érzésekkel tudok végighallgatni. Talán azért, mert az Eluveitie a death metal felől közelít a népies dolgokhoz. Ráadásul, ezek a bizonyos népies dolgok is teljesen egyedinek mondhatók. Jók a hangulatváltások, jók a vokálok, jók a dalok. Jó ez a lemez!”
– Zubor Oly / 9

„Meglepően durva hangvételű, mégis izgalmasan sokszínű Eluveitie-album lett a ÀnV. Ezzel egyfajta válaszüthoz is ért a zenekar, szerintem a következő lépésnek még egyértelműbb death metalnak kell lennie, vagy muszáj lesz visszakanyarodniuk a slágerebb, folkosabb irányhoz. Kíváncsian várom, hogyan döntenek majd.”
– Gyuricza Ferenc / 8

„Szinte szó szerint ugyanazt gondolom, mint a Dalriada esetén. Az eurovíziós refréneket sokszor rontanak az összképen, de az arányok jobbák és az energiaszint is magasabb (lásd The Prodigal Ones). Nem olyan rossz lemez ez!”
– Pintér Miklós / 7

„Az Elu többnyire a fémesebb, kevésbé dajdajozós végéről fogta és fogja meg a folk metalt, ezt a kezdetek óta a javukra írom. Érdekes, hogy míg lemezen jobbra elvagyok velük, élőben rendre csalódást okoznak. Ez az új albumuk sem rossz, vannak kifejezetten jó mozzanatai, meg nem kevés átlagosabb is. Korrekt, de nem áttűtő erejű anyag.”
– Schmidt Péter / 7

„Néha átcúsúszik lakosságiba, de összességében inkább szórakoztató, néhol egészen szép részekkel.”
– Uzseka Norbert / 7

„A bemutatkozó Slania óriásit robbant nálam is, de aztán ahhoz képest, hogy milyen gazdagon hangszerelt az Eluveitie zenéje, hamar kifulladásomra, élőben pedig kifejezetten csalódás volt a csapat. Most ráerősítettek a haragos metalos oldalukra, de a fogósságra is fordítottak gondot. Nekem ezúttal sem jön be az arány.”
– Gáti Viktor / 6

„Egy fesztiválon, sörral a kézben egészen szórakoztató lehet az Eluveitie, de amúgy sosem kívánom ezt a fajta muzsikát.”
– Kiss Gábor / 6

ATROX TRAUMA

WHERE DEATH HUNTS

KIADÓ: WORMHOLEDEATH

ÍRTA: KÁNYA FERENC

9

Érdekes volt visszanézni a dél-alföldi régióból származó Atrox Trauma legutóbbi, 2022-ben megjelent On the Line of Nothing and Something című albumára és az azzal kapcsolatos frásomra. A zenei kritika mindig szubjektív, hiszen ahogyan a zenét, úgy a hallgatói élményt is érzelmek, személyes ízlés és egyéni tapasztalatok határozzák meg. Az évek során formálódunk mi is, és formálódhatnak az érzéseink is egy adott lemez kapcsán. Három esztendeje eléggé elragadt az album energiája. Ha most újrahallgatom, ma is működnek ezek az energiák, de másképp hatnak és úgy érzem, úgy látom, hogy voltak olyan elemek, amelyeket akkor kicsit túlértékeltem.

Mi változott? Rengeteg dolog, ebben a perspektívában alapvetően talán az, hogy elkészült és megjelent - ismét az olasz WormHoleDeath kiadásában - a Where Death Hunts, ami kicsit átrendezi a nézőpontokat. Ha ezekben a percekben az On the Line lemezről írnék, ezt azt máshogy fogalmaznék, másképp is értékelnék, de ettől függetlenül ma is azt gondolom, hogy egy jól sikerült lemezről van szó, ami fontos része a zenekar munkásságának. Ahogyan a Where Death Hunts is az, sőt, talán azt is mondhatjuk, hogy még fontosabb, hiszen a debütelt feltett léccel ezúttal magasabbra került. Kicsit el is kellett távolodni, hogy a szintugráshoz meglegyenek az impulzusok. A banda muzsikájában nagy változások nem történtek, talán annyi csak, hogy a Where Death valamivel korszerűbb és szikárabb, ugyanakkor sötétebb és szigorúbb is, mint az elődje.

Ennek a fajta muzsikának a velejét talán úgy lehetne leírni, hogy Cavaleráké Psychosis

korszaka keveredik benne a Machine Head direkter dolgaival, mondjuk a The Blackening érából, mindezt megöntve bőven death metallal - nekem a Jungle Rot-féle jön belőle, nem túl régről. Első hallásra úgy éreztem, hogy a zenének az esztétikai oldalát kicsit elengedték a pusztítás javára, de aztán a Where Are the Graves, a Problem, Reaction, Solution, majd a Freedom Is the Life szólói meg a gyakorlatban outroként szolgáló instru When You Enter the Hall of Oblivion meggyőztek, hogy azért foglalkoztak ilyen tekintetben is a nótákkal.

Hozzá kell tennem azonban, hogy a szólók általában ugyanabban a dimenzióban mozognak technika szempontjából. Ugyanebből a szempontból a dalszerkezetek viszont erősek és változatosak, a témaváltások érzésre a legjobb helyekre pozicionáltak. A komplett anyag ettől tud mozgalmassá lenni és érdekes maradni, de érzésem szerint a balansz lehet, hogy végül nem szándékkal billent pozitívba. A lényeg, hogy iszonyú erők mozognak a nótákban, de ha pusztán csak a tempók és súlyok dominálnának, az agyoncsapná az egész cuccot. Ettől azért messze voltunk.

Az album erősségeit nekem a Where Are the Graves, az Emptiness és a Raise the Level jelenti, olyan tételek, amik inkább a death/thrash profilt domborítják ki, a lassabb groove-olás meg a törzsi varázslás annyira nem jött be, utóbbi lehet már lerágott csont. Agyaltam, hogy a vége nyolcas vagy kilences legyen, végül a produkció minősége miatt lett utóbbi. A streamingeken fent van, hallgasd meg te is! ■

„Bivalyerős, deathbe hajló thrash metal. Az öblös dobhangzást szokni kell, de már elsőre is átjön, hogy messze nem csak örlés. Lehet, hogy nem újítja meg a thrash-t, de van benne annyi fantázia és erős téma, hogy kijárjon neki a magasabb pontszám.”

– Uzseka Norbert / 9

„Ahogy múltkor a Benediction, úgy most az Atrox Trauma az a havi mezőny old school death metal csapata. A minőség hasonlóan erős, és külön öröm, hogy ezúttal egy hazai brigád képviseli ezt a zord irányzatot.

Különösen tetszetősek az időnként egészen dallamos gitárfutatok, de úgy összességében is teljesen okés a lemez.”

– Schmidt Péter / 8

„A felületes belehallgatás a hódmezővásárhelyi banda új lemezének esetében nagyon veszélyes lehet! Ez az anyag ugyanis csak maximális odafigyelés mellett kínálja fel az ínycsiklogatókat. Nekem nagyon tetszik, hogy a ritmusszekció sokszor egészen egyszerű(nek tűnő) játéka mellett milyen finom hangulatok, váltások, betétek bukkannak fel a dalokban. És ezek a fífkák kis megoldások bőven átlölik a hanghordozót a thrash metal műfaj határain.”

– Zubor Olly / 8

„Veretes hazai thrash kíméletlen riffekkel, barátságtalan acsargással, pusztító csépeléssel, a végtelenségig való kompromisszummentesség jegyében. Nekem kicsit már sok, de az érdem elvitathatatlan.”

– Gáti Viktor / 7

„Retro death/thrash a hódmezővásárhelyi sráctoktól. Késztől jól zenélnek, megvan a sound is. A műfaj rajongóinak szerintem bejön majd. Kevésbé az én zeném.”

– Cselőtei László / 6

„A thrash/death műfaj sztenderdjei szerint összerakott album, különösebb meglepetések nélkül. A stílus hazai hívei közt biztosan megtalálja a maga táborát, de nemzetközi szintet még nem üti meg.”

– Gyuricza Ferenc / 6

„Műfajon belül korrekt lemez a Where Death Hunts, de egy-egy váratlanabb zenei megoldást szívesen hallottam volna a bandától. Érdemes-e mondjuk a korán érkező, For Whom the Bell Tolls-szerű riff miatt bosszankodni, amikor mondjuk a Malevolence éppen a New Levellal csinálja ugyanezt?”

– Pintér Miklós / 6

LIV KRISTINE

AMOR VINCIT OMNIA

8

KIADÓ: METALVILLE RECORDS

ÍRTA: KISS GÁBOR

Amor vincit omnia, azaz a szerelem mindent legyőz! – Ezt a Vergilius-idézetet választotta legújabb lemezének címéül a három évtizede a Theatre of Tragedy énekesnőjeként ismertté vált Liv Kristine Espenæs. A norvég zenekar első két, a szoprán és a hörgés változtatására építő, markáns hangulatú, doomos, darkos, lemezével a később „szépség és a szörnyeteg” típusú zenekarok armadáját kitermelő romantikus színtér alapjait fektette le anno. Később aztán egészen más irányokba kalandoztak el, illetve az ötödik anyag után a banda és Liv útjai is kettéváltak. Az énekesnő ezt követően a Leave's Eyesban tevékenykedett, az utóbbi években azonban már a Midnattsol soraiban lehet vele találkozni.

Mindemellett azonban 1997-óta szólóban is aktív, ez a friss anyag pedig már a hetedik, saját neve alatt megjelent korong, és alapvetően két markánsan elkülönülő részre, ha úgy tetszik, A oldalra és B oldalra bontható. Ezek közül pedig a régi fanok számára a lemez első fele lesz az izgalmasabb, hiszen az ide felkerült négy dallal Liv egyértelműen vissza-

tekint pályára leges-legelejére, azaz az általam előbb említett, egészen korai ToT-lemezekre. Az első igazi dal, a címadó például amellelt, hogy abszolút visszahozza a régi érzésvilágot, már csak abból a szempontból is pikáns, hogy a hörgős részeket Michael Espenæs hozza benne, aki nem más, mint Liv férje. Márpedig anno is hasonló volt a helyzet, hiszen a Theatre of Tragedyben Liv akkori párjával, Raymond István Rohonyival osztozott az énektémákon. Michael hangja közel sem annyira erős, illetve öblös, mint Rajmundé volt a hőskorban, de az epizodista szerepét így is remekül betölti. A mandátuma ugyanis kizárólag erre az egyetlen dalra korlátozódik, a lemez további részében csak Liv hallható. Ennek ellenére a régi ízek masszívan felfedezhetőek a minimalista zenei alapra húzott, gótos, romantikus hangulatú Ode to Life Pristine-ben és a szomorkás 12th Februaryben is. Néhány gitártéma például egyenesen olyan, mintha 30 évvel ezelőtről lett volna átmelve. Szóval a lemez eleje, az Angel in Disguise-zal bezárólag egyértelmű ajándék a régi rajongóknak, innentől viszont kezd a korong szépen átevezni könnyedebb, poposabb vizekre. Már az Angel in Disguise is egyfajta átvezetés, de aztán a Hold It With Your Life egyértelműen szomorkásan popos veréket hoz, amit egy kellő mennyiségű bombasztal felütött refrénnel fejelek meg. És persze tök jó ez is, csak teljesen máshogy.

A második etap dalait már ez a frissebb, modernebb, de ugyanakkor melankolikusan popos zenei világ uralja. Viszont itt már megjelenik az optimista hangvétel, az Unzip My Heart refrénje például egyértelműen elhozza a korong felhős égboltján keresztül megcsillanó napfényt is.

A dalokat Liv egy bizonyos Sascha Dannenberger segítségével öntötte végső formába, a masterelésért pedig az az Andy Classen felelt, aki stúdiós munkái mellett a régi vágású thrashereknek a Holy Mosesből lehet ismerős. Az Amor Vincit Omnia ennek megfelelően szépen, ízlésesen is szól, szóval a produkciós oldal is abszolút rendben van, beleértve a letisztultságában a zenéhez maximálisan passzoló borítót is.

Egyetlen negatívumként pusztán azt a szubjektív megjegyzést kell csak hozzáfűzöm, hogy bár külön-külön nézve a dalokat, mindegyik rendben van, a lemez második fele számomra kicsit így is leül, illetve összefolyik. Az nosztalgikus A oldallal viszont abszolút megvettek. ■

„Erősen át kell szellemülni ennek az albumnak a teljes mélységben történő átéléséhez, befogadásához. Imádom Liv hangját, ennek ellenére nem volt könnyű munka alámerülni ebben a gót popos cuccban, mégha letisztultabb is mint a korábbiak, vannak rétegei.”

– Kánya Ferenc / 8

„Ez egy nagyon változatos anyag, kissé tán túlságosan is, de a zöme tetszik.”

– Uzseka Norbert / 8

„Habár, az intrót követő címadó tétel még arra enged következtetni, hogy Liv Kristine sűrűn vissza fog kacsintgatni a ToT-s korszákára, a folytatásban ez már alig-alig következik be. Sőt, ez egy meglepően csendes (a maga nemében, persze...), visszafogott hanghordozó, még vokális téren is. De én azt egyáltalán nem tartom negatívumnak, hogy Liv már nem akarja feltétlenül leénekelni (leárázni...) a csillagokat az égről...”

– Zúbor Öly / 8

„Lassú, bánatos, elméledős, sokszor éteri és nincs benne sok keménység. Mondhatnánk, egyfajta lírai doom zene. Liv hangja gyönyörű. De az album végighallgatásához elég nagy lelki erő szükségesletik. Ha valami epikus fantáziát olvasol, akkor kiváló háttérzene.”

– Cselőtei László / 7

„Nem vagyok a művésznő rendszeres követője, de ez a lemez valószínűleg egyébként is feltűnően doom/death-es, és többnyire jó áll neki, viszont Liv hangja nem egyszer kevés, modoros hozzá.”

– Gáti Viktor / 7

„Érzéki, művészi, koncepciózus dalgyűjtemény egy roppant szerény, barátságos és nagyszerű énekesi kvalitásokkal rendelkező előadó-művésztől. Sajnos, a sok kiváló szerzemény mellett akad néhány gyengébb tétel is, de ez nem Liv Kristine hibája, inkább a szerzőtársnak róható fel.”

– Gyuricza Ferenc / 7

„Túl depresszív, túl nehéz ez az album ahhoz, hogy hosszútávon is elbírja az igazán erős énekdallamok hiányát (az Ode to Life Pristine kivétel).”

– Pintér Miklós / 6

„Egy meglehetősen személyes hangvételű anyag ez, amellyel a norvég énekesnő életének egy nehéz időszakát meséli el, hol merengősebb, hol kicsit fajsúlyosabb-fémesebb dalok formájában. Liv Kristine hangja sajnos nekem mindig is túl porcelánbabás volt, így bár értem és érzem, hogy miért fontos neki ez az album, engem mégsem tud megragadni vele.”

– Schmidt Péter / 6

TETRARCH

THE UGLY SIDE OF ME

KIADÓ: NAPALM RECORDS
ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD

10

Emlékszem, anno még a kétezres évek második felében közkezen forgó Fate of the Chosen demó idején jött szembe az atlantai banda, de akkor még csak halvány ígéret volt és kicsit el is sikkadt a figyelmem irányukba. Pedig nem volt rossz, amit ott hallottam, de akkor még semmi más nem volt, csak egy nu metal hullámon felnőtt fiatalokból álló banda, saját hang nélkül. Aztán 2017-ben, amikor az első nagylemez, a Freak megjelent, ajánlotta figyelmembe Lénárd Laci a bandát, mert tudta: én is akkor voltam tini, amikor ezek az arcok és tudta, ez az én zeném. Nos, nem árulok el nagy titkot, LL ebben sem tévedett.

A 2021-es, már a Napalmnál megjelent Unstable egy stabil, kiforrott csapatot mutatott, ami Diamond Rowe gitáros által megtalálta azt a saját ízt, amin keresztül azonnal tudni, kit hallgatunk. Josh Fore énekes – gitáros hangja, akárcsak a kezdetekben, most is megosztó, viszont szerintem pont ez a fajta orgánus az, ami tökéletesen illik ide. Ráadásul mostanra szerintem mind hangilag, mind énektémák tekintetében sokat fejlődött Josh,

Diamond pedig konkrétan felismerhetővé vált a szólóiról.

A The Ugly Side Of Me tíz dala egyszerre olyan, mint egy rockdiszko a kétezres évek elejéről, egy energiabomba és emellett egy ígéretes tehetség harmadik szárnybontogatása. Továbbra is teljesen egyértelműek a hatásai: Korn, Slipknot, Linkin Park, némi Drowning Pool, de valahogy már nem azon kattogok, mint az előző anyagnál még, honnan ismerős egy-egy téma, hanem átadom magam a daloknak. A Live Not Fantasize (az a szóló!!!), a The Only Thing I've Got, a Best Of Luck, a Crawl, a Cold 20-25 évvel ezelőtt gigaslágerek lettek volna és a banda is stadionokban turnézna. Persze, most nem 2000-et írunk, de ez az zene kicsit talán még most is aktuális, főleg egy ilyen lemezt hallgatva érzem ezt.

A The Ugly Side Of Me egyértelműen a feljebb lépés lehetősége a Tetrarch számára, már csak az a kérdés, a világ készen áll-e rájuk? Most, amikor a rock/metal egyre nehezebb helyzetben van, egy-egy ilyen lemez segít hinni benne, hogy messze még a vége! ■

„Feszes, dallamcentrikus, modern metal sok ipusztériális (Ministry, Marilyn Manson) felhanggal. Érzem benne az atlantai gyökeket is (a Stuck Mojo/Fozzy-féle lüktetést). Nekem odaért!”
– Cselőtei László / 8

„Van fantázia a nu metal revitalizálásában, amihez a klasszikus korszak legjobbjainak utánérzésével dolgozni tűnhet a legkézenfekvőbbnek. De szerintem ehhez valami több kellene.”
– Gáti Viktor / 7

„Múlik az idő, eljött ennek a műfajnak is a reneszánsza, bár nem korszak ez, csak egy 're-nu' vagy 'neo-nu' kísérlet, benne a Korn ereje, a Linkin Park slágeressége és a Disturbed altos megközelítése. Igazából nem tolják rosszul a srácok, de ha már újítani akarnak, sokkal jobban kéne tolni.”
– Kánya Ferenc / 7

„Nem az én műfajom, de kétségtelenül komoly slágerpotenciál van a dalokban.”
– Kiss Gábor / 7

„Van benne húzás, de Korn is, utóbbiból talán kicsit több is, mint kellene. A Live Not Fantasize viszont kifejezetten meglepett: tapping egy nu metal dal gitárszólójában?! Menő.”
– Pintér Miklós / 7

„Volt már olyan érzésem, hogy megnéztél egy filmet, s két perc múlva már nem is emlékeztél rá, hogy miről szólt? Nos, a Tetrarch újraértelmezett nu metal zenéje ugyanígy tűnt el az emlékeimből. Nyomtalanul.”
– Gyuricza Ferenc / 6

„A nu metal még valódi újdonság korában sem igazán tudott megérinteni (kivéve a Deftones és a Korn bizonyos megmozdulásait – a Slipknot szerintem ab ovo más tézista), és ezen a retro-nu Tetrarch sem tud változtatni. A maga vonalán amúgy tök korrekt banda ez, nincs velük baj, csak éppen nem nekem zenélnek. Van ez így.”
– Schmidt Péter / 6

„A gitáros Diamond Rowe rengeteg elismerést kapott már az elmúlt évek folyamán, de számomra ezen album alapján nem derül ki, hogy miért... Eléggé masszaserű ez a megszólalás, ráadásul Josh Fore kissé erőlködő, egysíkú vokáljai is lejjebb húzzák a nívót. Nem akarok gonosz lenni, de olyan ez a korong, mintha az MI alkotott volna egy bő félórás anyagot.”
– Zubor Olly / 6

„A nu metal is old már, de azért biztos lehet ennél érdekesebben tolni.”
– Uzseka Norbert / 4

BEHEMOTH

THE SHIT OV GOD

8

KIADÓ: NUCLEAR BLAST
ÍRTA: GÁTI VIKTOR

A Behemoth és Nergal művészete ropant ingoványos és rétegzett, tele bizarrnak vagy támadónak ható, gyakran félreértelmezhető vizuális és narratív szimbólumokkal. Nem hiszem, hogy bárki attól lenne rossz vagy éppen menő, hogy Behemothot hallgat, ahogy azt sem, hogy ez bárkinek ártana, aki a szükséges mélységben meg tudja érteni, miről szól ez a zenekar. Mindenesetre, kellő megalapozottság híján állást foglalni a csapat eszmeiségéről ugyanúgy kifogásolható dolog, mint Nergalék zenéje által felbuzdulva megsérteni valakit a hitbéli meggyőződése vagy bármi más okán.

A lengyel horda tizenharmadik stúdió-albuma, a *The Shit Ov God*, ahogy maga Nergal fogalmazott, „a Behemoth filozófiai esszenciájának végső, sűrített manifestuma”. Hát, a lemez cím elsődleges jelentésével még mindig nem tudok mit kezdeni (és ezzel jó sokan vagyunk így), ugyanakkor ez a puritán és látszólag bugyuta megfogalmazás arra sarkallt, hogy még jobban a dolgok mélyére ássak. A Nergallal készült interjúk és elemzések, valamint kapcsolódó teológiai ismeretek alapján kiderül, hogy nem egyszerű „sátánista” provokációról van szó klasszikus értelemben véve (most és eddig sem), hanem vallásfilozófiai kinyilatkoztatásról, amely gnosztikus, nietzschei és luciferiánus eszmékből táplálkozik. Itt érdemes megemlíteni a „SHIT”-ként olvasható „logo” háttérjelentését: fordított kereszt + IHS, vagyis Jézus Krisztus nevének görög-latin eredetű rövidítése, viszszafele. Az eszmei referenciák taglálása jelen hasábocon helyszűke miatt csak korlátozottan lehetséges, de megéri utána olvasni.

Zeneileg a *The Shit Ov God* a mérföldkőnek számító *Demigod* előtti, konstans őrlőgésből táplálkozó anyagok utóregéneiből és az eddigi utolsó három LP teátrálisabb megközelítéséből lett összegyűrve. A számomra

sikerültebb daraboknál, mint a *Shadow Elite*, a *Lyciferaeon* és a záró dalhármás nagy része, utóbbiak hatása érvényesül jobban, míg az egyenes megfogalmazású korai anyagok egy-egy villanás erejéig kerülnek fókuszba ezekben. A további alapvetően direktebb, monotonabb felépítésű tételek kevésbé fogtak meg.

A *Lyciferaeon*, a lemez egyik központi tétele kapott el a legjobban, mint a zenekar eddigi talán legtömörebb állásfoglalása. A cím – a „Lucifer” és „aeon” szavak összevonása – egy „új korszakot” hirdet, amelyben az ember felszabadul a dogmák uralma alól, és a vallási kötöttségektől függetlenül magát, saját istenképét belülről formálja – Nergal Luciferre nem a gonosz szimbólumaként, hanem a tudás, fény és szabadság metaforájaként tekint, akárcsak a gnosztikus vagy luciferiánus filozófiában. Ezzel együtt továbbra is kíméletlenül vágja az arcunkba valláskritikus (és nem vallásellenes) attitűdjét: az ismétlődő refrén („If I am God / Everyone is... / If I am not / None exists”) a transzcendens isteni hatalom radikális relativizálására utal, miközben a dalszöveg liturgikus elemekkel és mitikus alakokkal (Lucifer, Baphomet, Gehinom) kelt rituális hangulatot.

A *Nomen Barbarvs* kissé mosolyogtató „Abracadabra” kántáló intrójából aztán egy fordulatot, virtuóz tétel bontakozik ki, ami akár a *The Satanist*re is ráfért volna – az egyik legerősebb darab a lemezen, és külön öröm, hogy *Inferno* a korábbi szüntelen szegelés helyett jóval ötletesebben üt benne. A folytatásban az *O, Venus Come!* fokozza a grandiozitást, az *Avgur* (*The Dread Vltvre*) pedig korrekt lezárása a háromtétel, emelkedett hangvételű finálénak.

A *Shit Ov God* címe és néhány dala mondhatni felelhető, de a lemez jelentős része méltón öregbíti a Behemoth által megtestesített extrémzenei jelenséget. ■

„A Behemoth muzsikáját soha nem ideológiák, vallás (vagy ezek valamilyen oppozíciója) miatt szerettem. Ahogyan pl. a *Septicflesh*, a *Fleshgod Apocalypse*, a *Rotting Christ*, a *Cradle Of Filth*, a *King Diamond* vagy épp a *Ghost* zenéjében sem a „keményvonalas” sátánizmust kerestem. Színpadias, ez tény. Pojácaság. Megosztó. A heavy metal alapvetően az. Ez a Behemoth-album viszont a produkció egészét tekintve megkérdőjelezhetetlen minőség, ezt akkor is így látnám, ha nem szeretném.”

– Kánya Ferenc / 9

„Nergal nem véletlenül mondta azt, ha ez lenne az utolsó albumuk, akkor büszkén halna meg... Itt aztán tényleg nincs semmi lacafaca, csak irgalmatlan black metal. Lám, úgy is lehet egy produkció hatásos, ha tulajdonképpen semmi olyat nem tartalmaz, amihez hasonlót korábban ne hallottunk volna. Ettől függetlenül – vagy éppen ezért – nagyon bírom benne, hogy ez még messze nem az utolsó Behemoth-album.”

– Zubor Olly / 9

„»Eat my flesh, drink my blood, I am the shit of God! / We are the shit of God!« Meglehetősen önkritikus, de talán nem lep meg: magamtól sosem hallgatnám! Ám így HP-s kötelezőként totál magával ragadott a maga perverz módján! Tele van érzelmekkel (de tényleg!), haraggal, fröcsögő gyűlölettel, néha bánattal. Pffff!”

– Cséltői László / 8

„A *The Satanist* óta nagyjából ugyanazokat a köröket futó Behemoth ezúttal mintha jobban odafigyelt volna arra, hogy dalokat írjon zenei kinyilatkoztatások helyett. S hogy közben a provokációtól, a konzekvens gondolatokkal való szembeállástól sem riadnak vissza? Végül is nem az volt a black metal egyik alapértéke?”

– Gyuricza Ferenc / 8

„Sosem hallgattam black metalt, azt sem tudom, illik-e még szeretni Nergalékat, de ez tulajdonképpen egészen szórakoztató.”

– Kiss Gábor / 7

„Nergal szándékosan túltolt, provokatív feltűnési viselkedése miatt a Behemoth kapcsán sokszor épp a lényegről esik kevesebb szó a kelleténél. Márpedig a banda lemezei alapvetően nem rosszak, történetesen ez a friss ereszítés is egy korrekt, bár azért nem falrengető black/death alapú extrém metal anyag.”

– Schmidt Péter / 7

„Az van, hogy a külsőségeket meg a már tényleg ostoba szintre menő sátánkodást félretéve ez egy nagyjából korrekt black anyag (némi death, thrash, power témával színezeve), a lakossági fajtából. Jól hallgatható, de végig azt érzem, hogy ez produkció, egy jól összerakott, szórakoztatáipari produktum, nem művészet. Sokkal-sokkal több van ebben a zenei irányzatban, zeneileg és szövegeileg is, mint amit ez az anyag megmutat.”

– Uzseka Norbert / 5

„A Behemoth szubkulturális pozícióját semennyire sem fogják csorbítani az ezerszer hallott riffek és a bölcsődés mondatok bonyolultságával vetekedő szövegek, de van egy szint, ami alá nem illik menni – itt sajnos sikerült. Nem tudom, hogy ez a lemez a rajongóknál működik-e vagy sem, de ennél talán ők is többre számítottak!”

– Pintér Miklós / 4

„Bazári giccsparádék, egyenesen nevetséges szövegekkel, egy feltűnési viselkedésben szenvedő ripacstól és zenekartól. Azért nem nulla pontot adtam rá, mert a sound jó és zeneileg is értékelhetőbb, mint az előző botrányosan hulladék lemez. Ám ettől ez még nem lesz jó.”

– Szénegető Richárd / 4

MAESTRICK

ESPRESSO DELLA VITA: LUNARE

8

KIADÓ: FRONTIERS

ÍRTA: CSELŐTEI LÁSZLÓ

Óriási Brazília romantikám van! Még sosem jártam ott, de nagyon el tudom képzelni ezt a kb. 200 millió lakosú országot, azokat a csodálatos vidékeket, a még csodálatosabb városokkal (köztük a legnagyobb, Sao Paulóval), és a gigantikus brazil rockszíntérrel. Nagyon lemennék egy ottani klubba, ahol a Maestrick játssza a legújabb albumának dalait!

Persze, a valóság mindig kiábrándítóbb, mint a fantázia. Az a klub is csak kb. olyan lehet, mint itthon egy átlagos koncerthelyszín. Nem feltétlenül tökéletes a hangzás, az emberek hangosan beszélgetnek egymással a buli alatt, tömeg van, nem lehet jól látni, stb. Mégis, úgy gondolom, egy brazil klubbulinak varázslatos hangulata lehet. Különösen, ha egy olyan zenekar játszik, mint a Maestrick, amelynek a zenéje olyan, akár egy rockmusical és talán mindezt nem is egy tradicionális klubba, hanem sokkal inkább egy színházba való. Leginkább Tobias Sammet és az Avantasia jutott eszembe, amikor hallgattam a dalokat. De sok Queen- és Vanden Plas-hatást is érzek náluk. Ám, még a modern metalos, amerikai horror banda, a Nine Ice Kills is felmerült, mint összehasonlítási alap. Ami egyáltalán nem baj! Ez a monumentális és sokoldalú muzsika élvezetes,

jól hallgatható, el lehet merülni benne.

A zenészek egyedi teljesítménye talán nem annyira bombasztikus, mint lehetne, például Fabio Caldeira énekes nem egy Geoff Tate, de szépen hozza a kötelező alapokat. Pedig ő a banda szellemi atyja. Amellett, hogy ő billentyűzik is, a hangszerelést is neki köszönhetjük.

Fontos tudni, hogy ez egy conceptalbum, egy kétrészes darab második „felvonása”. A csapat tagjai tizenhárom évvel ezelőtt határozták el, hogy írnak egy nagyívű művet, amely egy egynapos vonatút történetét meséli el, ami egy teljes életutat jelképez. Az első rész címe Espresso Della Vita: Solare (azaz nappal) volt, most pedig az éjszakáról mesélnek.

Biztos vagyok benne, ezt az albumot a fiúk, mint darabot álmotdák színpadra. Nem csodálkoznék, ha már felvették volna a kapcsolatot a Vanden Plas énekesével, Andy Kuntzcal, aki a kaiserslauterni Staatsoper munkatársa és már számos Vanden Plas-projektet vitt színpadra a munkahelyén. Az több, mint valószínű, hogy Brazíliába nem jutnék el egy színházi előadásra, de Kaiserslauternben már voltam a Christ'O bemutatóján, szóval az esélyes, hogy oda „kiugranék” a Maestrick Espresso Della Vita: Lunare albuma színpadi adaptációjának premierjére! És mennyire élvezném! ■

„Hol nyers és tökök, hol giccsközeliel túlcifrázott, teátrális prog metal Brazíliából. Kíváncsi lennék, mindez hogy áll össze élőben!”
– Gáti Viktor / 8

„Egy olyan rockmusicalt hallok, amiben ütközésig tölték a giccsot, de eskü’ szórakoztatóbb, mint mondjuk egy unalmas prog metal album.”
– Kánya Ferenc / 8

„Tekervényesen örvénylő, meg lehetőszen eszehagyott, eklektikus musicales-progos metalt tol ez a brazil brigád – engem a néhai Beyond Twilightra és valamelyest a Themre emlékeztet megközelítésében ez a fajta (szuper)szonikus színpadiasság. Nekem alapvetően bejön ez a fajta örület, viszont 55-60 perc bőven elég volna belőle, a 78 nagyon sok.”
– Schmidt Péter / 7

„Hát igen, 78 perces conceptalbum, elkél hozzá a címélti espresso, bár ott nem a kávéra utaltak. Amúgy nem egy rossz anyag, még úgy is értekelem, hogy mára végképp túlteltődtem az ilyen teátrális, komplex, progos-szimfo-europower zenéekkel.”
– Uzseka Norbert / 7

„Ámulatba ejtő zenei csavarok és idegesítő musicales megoldások változtatják egymást a Maestrick új albumán, nem csoda, hogy sehogysem áll össze a dolog. A pontszám a jobb pillanatoknak (lásd Agbara kezdése) és a parádés hangzásnak szól.”
– Pintér Miklós / 6

„Bocsánat, de nekem ez egyszerűen túl sok... Számomra olyan érzetet kelt ez a lemez, mintha egy hegyek között kanyargó sínen 300 km/h-s sebességgel száguldó vonaton kapaszkodó nélkül kellene utaznom. Csak csapódok egyik oldalról a másikra, folyton beverem a fejem, és már jön is a következő kanyar... Ezt a fajta előadást én színházban jobban el tudnám képzelni... Az meg nem lehet véletlen, hogy én nem igazán járok színházba...”
– Zubor Olly / 6

„Olyan, mintha egy bántóan giccses musicalt hallgatna az ember.”
– Kiss Gábor / 5

„Mi volt ez a pusztító alparáság? – fakadt ki anno Puzsér Róbert a Csillag születik válogatóján. Nos, az első néhány kifejezetten giccses, cirdás dal hallatán nekem is hasonló jutott eszembe, később pedig a túljátszott, rétestészta módjára elnyújtott dalok miatt fogtam a fejem. Csak bízom benne, hogy komolyan gondolták, mert viccnek durva lenne ez az album.”
– Gyuricza Ferenc / 4

...AND OCEANS

THE REGENERATION ITINERARY

8

KIADÓ: SEASON OF MIST
ÍRTA: MILÁN PÉTER

Az eredetileg 1995-ben alakult finn ...And Oceans, mely az első korszakban négy nagylemezt jelentetett meg, a 2017-es újjáéledést követően 2020-ban egy egészen pusztító és pazar albummal tért meg újra a színtérre. Ez volt a könyörtelen legázoló erejében is megkapó Cosmic World Mother. A finnekben tombolt a visszatérés öröme, s a 2023-as As In Gardens, So In Tombs az előző album erényeinek megtartásával ugyan, de már megfontoltabban támadott. Rajta van a csapat a kreatív szálon, ugyanis The Regeneration Itinerary címmel már az új korszak harmadik teljes anyagát üdvözölhetjük. Kisebb változások történtek ezúttal is.

Ha ez imént a „megfontoltság” szót használtam, alkalmazhatnám most is, ugyanis bár a The Regeneration Itinerary sem szűkülökdi az erre csapatra jellemző szélvész-témákban, most még több az olyan zenei elem, ami inkább az első korszak vége felé jellemezte a csapatot. Ugyebár annak idején az A.M.G.O.D. és a Cypher ipusztériális/elektronikus hatású lemezek voltak, és az ...And Oceans gárdája ezeket sem tagadja meg. Olyannyira nem, hogy a black metalos szélrohamokat nem egyhelyütt elektro-, sőt, kvázi-techno-részek

tarkítják, vagyis a zenekar énjének ezt az oldalát sem akarja elfelejteni. A The Form And The Formless vagy az Inertiae ékesen bizonyítja az elmondottakat.

Az epikus black metal továbbra is központi helyet foglal el a két eredeti tag (Teemu Saari és Timo Kontio gitárosok) zenekarában, de ezzel a lemezzel azt is jelezni szándékoznak, hogy a műfaji kereteket tágtítani is hajlandók, ha úgy hozza a komponálási kedv. Ezzel a szabadsággal élnek a zenekar dalszerzői, de egyelőre nem kívántak nagyon messzire távolodni a billentyűsökkel megtámogatott atmoszferikus black metaltól. Valójában nem is kellene. Az arányt a metalos és az elektro-részek között elég jól megtalálták, kétlem, hogy szerencsés lenne, ha jobban ráfeküdnének az ipusztériális vonalra. De ez még a jövő zenéje.

Az album kulcsíne ismét tetszetős, a Cosmic World Mother albumon nagyon egymásra találtak a finnek Adrian Boussonnal (a Season Of Mist grafikusa), aki ismét remek borítóképet készített a zenekarnak. Nálam az említett Cosmic World Mother a legerősebb teljesítmény az ...And Oceans palettájáról, de a kimagasló nívó továbbra is garantált e zenekari logó alatt. ■

„A black metal újított oldalát képviseli a csapat, bár relatív, mi újat is hoz az új album, de jobbra jó anyag.”
– Uzseka Norbert / 8

„Érdekes egybeesés, de ezt az albumot éppen az egyik Budapestre lecsapó áprilisi vihar közepette hallgattam meg. Nem gondoltam volna, hogy a finnek a vizuális élményre is ennyire adnak, haha! De komolyra fordítva a szót, ez egy nagyon súlyos anyag – és egészen másképp, mint az a metal stílusokban megszokott...”
– Zubor Olly / 8

„Tomboló black metal orgia, helyenként stílusidegen megoldásokkal. Bár a recept biztató, a végeredmény azonban messze áll az ingyenc élvezettől.”
– Gyuricza Ferenc / 7

„Néhol mintha egy Nocturnusha oltott black metal albumot hallgatnék, időnkénti elektro-szósszal nyakon öntve. Leírva ez így elég súlyos esetnek tűnik, és hát a látszat nem is csal, na. Ugyanakkor a recept, ha nem is az anyag teljes egészét tekintve, de meglepően működőképes, vannak itt jól elkapott és formába öntött hangulatok.”
– Schmidt Péter / 7

„A blast beatek még gyorsabbak, az atmoszférikus részek még lebegősebbek, a techno betétek még dominánsabbak, no meg jó dühösek a srácok - röviden: minden jól túl van tolva az új ...And Oceans-lemezen, és nem igazán találni benne kapaszkodót. A borító viszont gyönyörű!”
– Gáti Viktor / 6

„Helyenként egész jól hallgatható zene. Ha megragad a hangulata, még tetszeni is tud ez az elektronikus szimfoblackba oltott filozófiai félhomály, de sokat kell léptetni, mert túl terjedősek, hamar unalmassá válnak a témák, olyan igazán monumentálissal nem is találkoztam közöttük.”
– Kánya Ferenc / 6

„Hiába hallgattam fejhallgatóval, elsőre olyan volt, mintha elromlott volna a laptop hangkártyája. Kaotikus, kegyetlenül zajos, szinte érthetetlen. Pedig a háttérből halványan átjön: profin zenélnek. Ha nekem ilyen kéne hallgatnom, vagy pláne játszani, már rég diliházban lennék!”
– Cselőtei László / 5

„Biztos tudnám értékelni, ha legalább egyet szeretnék a black metal, a folk és a techno közül.”
– Kiss Gábor / 5

„Az ...And Oceans lemeze pont olyan, mint a világ körülöttünk: kiszámíthatatlan és nyomasztó, egy feldolgozhatatlan káosz. Korlenyomatnak tökéletes, megemészteni képtelenség.”
– Pintér Miklós / 4

EUROPEAN SUMMER HEADLINE SHOWS

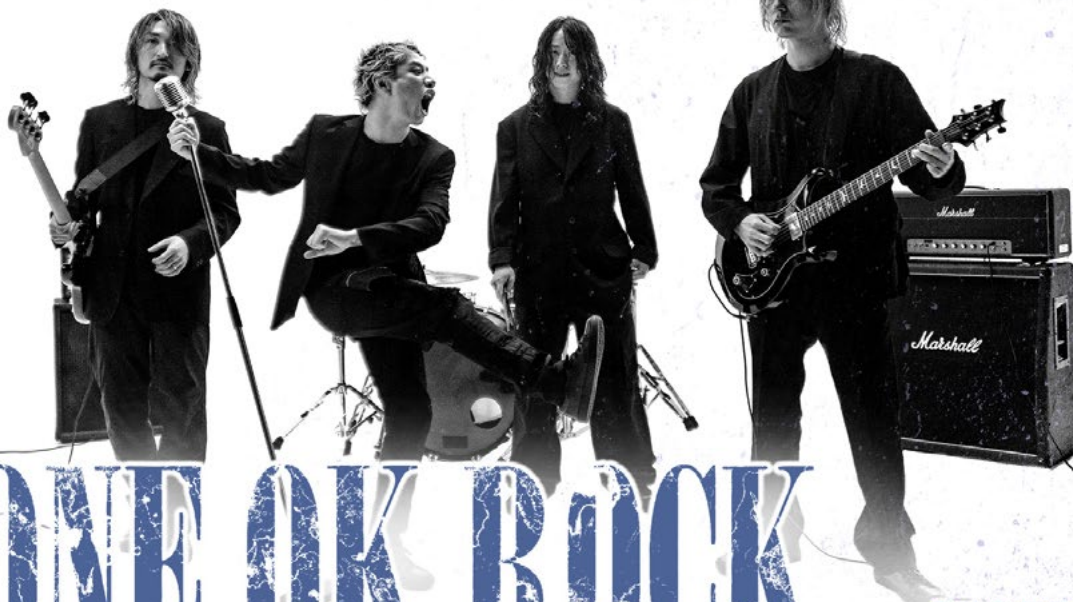
MOTIONLESS IN WHITE

PALEFACE
10.3.25

JEGYEK: LIVENATION.HU

2025. JÚNIUS 15. BUDAPEST, BARBA NEGRA

LIVE NATION Rock & Roll

ONE OK ROCK

WITH PALEDUSK

DETOX EUROPEAN TOUR 2025

2025. OKTÓBER 30. BUDAPEST ARÉNA

JEGYEK: LIVENATION.HU | ONEOKROCK.COM **LIVE NATION** ROCK & ROLL

BEHOLDER In The Temple Of The Tyrant

KIADÓ: BLACK LION RECORDS / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 8

Elsőlemezes, pár éve alakult friss csapat a philadelphiai Beholder, ahol a tagok átlagéletkora sem éppen matuzsálemi – harmincas éveik elején-közepén járnak az arckok. A debütkorongjukat nyitó A Pale Blood Sky ehhez képest egy olyan monumentális, fajsúlyosan megszólaló epic power/ doom darab, amit érettsége és hangulata okán leginkább ötvenes-hatvanas, sokat tapasztalt, barázdált arcú zenészek emberektől vártam volna. A kilencvenes évek gyermekeitől ellenben a legkevésbé sem.

Az indító dal – és a későbbi folytatás - hangvétele alapján a kvintett tagságára minden bizonnyal komolyan hatott a Sorcerer, a Candlemass, a Solitude Aeternus és talán még a Grief Collector világa, felülve ezt egy kicsit tempósabb-zakatosabb, heavy metalosabb összetevőkkel. A frontember, az igen jó torkú John Yelland orgánuma a rekesztősebb témáknál érdekes módon megidézi valamennyire a Blind Guardian főnök Hansi Kürsch is – nem melleleg emberünk a nemrégiben általam alaposan megdicsért Judicatorban szintén érdekelt, érdemes ott is lecsukolni a fickót. Az ottani, eurometalosabb hatású power vonal helyett azonban itt egyértelműen komorabb, sötétebb, doomosabb az összkép, a fentebb citált nevek tényleg jó támpontot adnak a zenei irányultság leírásához.

A 49 perces bemutatkozó album egyébként nyolc saját szerzeményt tartalmaz, öt és fél-hét perc közti játékidővel, amik – az alapító gitáros Carlos Alvarez producerkedésének hála – kifejezetten jól is szólnak. Az esszenciális jellegű nyitószám mellett mindenképpen említést érdemel még a szintén megfontoltabb tempóban hömpölygő Eyes Of The Deep – benne az Amorphis-énekes Tomi Joutsen vendégghörgésével -, illetve a Draconian (Slave Or Master) című tétel, aminek mind fő riffje, mind refrénje különösen jól sikerült. A mindvégig meggyőzően teljesítő Yelland mellett a jó érzékkel, ízesen pengető Alvarez/Hodsdon gitárpáros játékára is érdemes még odafigyelni, amit kellő határozottsággal támaszt alá a ritmusszekció masszív alapozása. Erőteljes, izmos bemutatkozás az In The Temple Of The Tyrant, a nagyszabású epikus power/doom muzsikák híveinek jó szívvel ajánlom.

CIRITH UNGOL Live At The Roxy

KIADÓ: METAL BLADE RECORDS / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 5

Az obskúrus hangvétellű, masszív epic heavy/doom metalban utazó Cirith Ungol még a maga kult szcénáján belül is a nehezebb falatok közé tartozik, köszönhetően elsősorban a frontember Tim Baker meglehetősen eszehagyott és hisztérikus,

rikácsolva üvöltős énekstílus miatt. Ha az ember ezt a valóban szélsőséges vokalizálást meg tudja emészteni, akkor kifejezetten hangulatos és erőteljes muzsikát fedezhet fel a banda diszkográfiáját tanulmányozva – és figyelem, lehet kezdeni az ismerkedést akár ezzel az élő anyaggal is! Ez már csak azért is praktikus, mert a korai lemezekről származó, eredetileg még szerényebb hangzással bíró nóták mai erővel rőffenek meg itt, elsőre könnyebben talán a kapcsolódás az itteni verziókon keresztül.

A gyönyörű borítóval megspékelt, dupla CD-s Live At The Roxy első diszkjén a zenekar egyébként a remekül sikerült legutóbbi korong, a 2023-as Dark Parade anyagát játssza el a maga teljes valójában, a második lemez pedig bő egy órában válogat a Cirith Ungol korábbi munkásságából. Frost And Fire, I'm Alive, Death Of The Sun, King Of The Dead – csak négy dalcím a tizenkettőből, amikkel a csapat szép áttekintést nyújt a mintegy fél évszázados munkásságból.

Vaskosan riffelős, nyers hangzású, tömör, elsőre magát nehezen megadó zenét játszik az öt fickó, az tény, de érdemes időt szánni az ismerkedésre, mert tényleg speciális hangulata van annak, amit és ahogy művelnek. Ha még nem vagy képbén velük, akkor ez a cucc jó kiindulási alap lehet hozzájuk, ha pedig már korábban összecimboráltál velük, akkor különösb-ben ajánlhatnom sem kell ezt a felvételt. (A kiadványnak egy DVD-vel megspékelt verzióját is kihozta a Metal Blade, a plusz korongon ugyanezen koncert nézhető és hallgatható végig.)

DARK CHAPEL Spirit In The Glass

KIADÓ: MNRK HEAVY / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 7

A Dark Chapel annak a Dario Lorina gitárosnak a saját zenekara, akit a legtöbben minden bizonnyal Zakk Wylde mellől, a Black Label Society révén ismernek. Ugyanakkor nem árt tudni, hogy Dario ezen túlmenően is elég színes szakmai előélettel bír, zenélt például Eric Martin oldalán, a Lizzy Borden soraiban, és szólóanyagai is jelentek meg az évek során. A közelmúltban debütált Dark Chapel formáció lelke ugyancsak ő, ugyanakkor ez egyértelműen egy zenekari munka, amiben Brody DeRozie gitáros, Luis Silva dobos és Mike Gunn bőgós a partnerei. Az énekesi feladatokat ugyancsak Dario vállalta magára – erre később még visszatérek.

Az előzetesen megszövegezett információk a zenei irány tekintetében bluesos/hard rockos és grunge hatásokról szölk, amivel úgy nagytotálban egyet is tudok érteni. Ugyanakkor a gitárjátékban nem kevés '80-as évekbeli, villantósabb megközelítés befolyás is tetten érhető, úgy a Randy Rhoads/Vivian Campbell iskola irányából. Hogy mindehhez amolyan szervező gyanánt neveket is társítsak: Black Label Society (ez ugye élből adja magát, bár az általános hangvétel itt kevésbé morcos), Kill Devil Hill és itt-ott Last In Line, illetve – főként a vokális dallamformálás okán – Alice In Chains, Richie Kotzen és néhol Glenn Hughes. Mindez a papírforma szerint baromi jól hangzik, a Kill Devil Hill és az AIC nálam eleve kiemelt favoritok, és maguk a dalok, a zenei alapok (különösen a gitárjáték) tényleg ebbe a társaságba predesztinálnák a Dark Chapelt. Csak hát az a fránya ének...

Az van ugyanis, hogy míg Dario tényleg tök jó, a nótákhoz remekül passzoló énektémákat írt, addig a hangjának tónusa és dinamikája bizony kevesek ehhez a muzsikához. Ha csontra ugyanezeket a dallamokat egy Andrew Freeman (Last In Line) vagy egy Jason Bragg (Kill Devil Hill) kaliberű arc interpretálná, egy szavam sem lenne. Viszont főhősünk orgánuma egyszerűen kevés ezekhez a szerzeményekhez: egyrészt meglehetősen fakó és seszínű, másrészt pedig nem is erőteljes eléggé. Utóbbi hiányosság főleg az olyan ütősebb, húzósebb dalokban érzékelhető ki, mint amilyen a masszív Dio-jellegű riffel felvert Hollow Smile – na, ez például üvölt egy klasszikus, karcos-szörös hard rock torokért.

Közben meg az a vicc, hogy a lemez még így hallgattatja magát, egész egyszerűen az okosan és hatásosan megírt, feelinges nóták meg a remek hangszeres játék okán (Dario társainak ezúton is pasci!). Mert bizony a lassan pulzálóan induló, majd innen felpörgő Corpse Flower, a zongorás-édesbűs Dead Weight, a zakatos nyitányt jelentő Afterglow vagy a záró, elmékedősebb Bullet In Our Chamber még így is tartalmas hallgatnivalót jelentenek. Pláne, hogy produkciós szempontból is teljesen okés a dolog. Pusztán a muzsika minősége és a zenei kivitelezés a kilencet is megérdemli, az ének viszont sajnos nem ér többet öt pontnál. Így ez most nálam megáll egy fájó hetesnél.

SOMKOLÓ EXTRA

IDLE HEIRS

Life Is Violence

KIADÓ: RELAPSE / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 9

Ugyan az Idle Heirs név új, a két tag, akik működtetik, veteránnak számítanak a zenében, a zene körüli területeken. Sean Ingram a tudomásom szerint elég hektikus pályát befutott Coalesce énekese, egy metal/mathcore csapaté, ami jó névnek számít a maga terepén. Ingram társa Josh Barber, zenész/producer, az Idle Heirs pedig egy speciális alkotói folyamat során öltött testet a duó „műhelyében”. Az idézőjel használatának oka az, hogy az anyagot több helyen vették fel, és az inspirációk is sajátosak. Ingram több mint egy évtizedig távol volt a zenétől, s kvázi újra fel kellett fedeznie a hangokkal való teremtés művészetét. A Barberrel való találkozás gyümölcsözőnek bizonyult.

Nem kell beleásódnia a Life Is Violence debütalbum körülményeibe, hogy szinte ordítson a hallgató fülébe, hogy ez egy nagyon koncepciós lemez olyan értelemben, hogy egy bizonyos érzésvilág, vagy inkább érzések, gondolatok folyama, megélések, az idő könyörtelen múlása képezte az inspirációs hátterét. A CD-booklet elmosódó, impressziószerű illusztrációi, a stúdiós képek, megtoldva néhány nagyvárosi, éjszakai fotóval, valamint a kézzel írt szövegek rányomatása az oldalakra (olvasgathatatlanul), amennyire tipikus Relapse-külső, annyira illik is ehhez a sokszor nyomott hangulatú, ám nem vigasztalan zenéhez.

Ha azt mondom, tipikusan 21. századi produktum az Idle Heirs albuma, az egyeseket elriaszt a zene meghallgatásától, másokat viszont kíváncsivá tesz. Én cseppet sem ragaszkodom a '80-as, '90-es évek műfaji határaihoz – nem megdönthetetlen igazságok ezek –, így a duó 50 perces lemezén is hallhatjuk, hogy számos forrás bugyog fel mint a kreatív erő kiindulópontja. A vaskos gitárok hallatán eszünkbe juthat a Neurosis (vajon mi lesz velük?); a sludge-jellegű mázsás gitárriffek azonban olykor átadják a helyüket az olyan, leginkább a black metal 21. századi irányvonalaira jellemző sűrű gitárrészeknek, amelyekre gyakorta használatos a „vízesésszerű” jelző. Komoly hangulatfestő erővel bírnak az ilyen témák.

Néhány meghallgatás után még csak ismerkedési fázisban vagyok az albummal, de ez olyan anyag, amiben végig ott vibrál a szikra. Valójában két csúcspontja, másképp fogalmazva finálé utáni fináléja van a Life Is Violence-nek. Az egyik az utolsó előtti tétel, a rétegzett, nagy hullámszókat felvonultató atmoszferikus, sludge-doom eposz, a közel 10 perces Dead Ringer, a záróakkord pedig az akusztikus gitárral és póré énekek előadott bensőséges, szívhez szóló dal, a Momma.

Az Idle Heirs albumát olyan kiválóságokkal említeném egy lapon, mint a Cult Of Luna, az örvendetes módon újra aktív Burst (2009-es koncertjük a régi Dürerben máig felejthetetlen élmény), az Amenra, de majdnem leírtam a zseniális Inter Arma nevét is. Fokozatosan adja meg magát, fedi fel értékeit a Life Is Violence, de akinek van füle az ilyen hangzásokhoz, zenekarokhoz, szívesen veszi majd egy újabb ihletett alkotói páros remek albumát.

JADE

Mysteries Of A Flowery Dream

KIADÓ: PULVERISED RECORDS / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Az utóbbi évek egyik legizgalmasabb death metal zenekara a spanyol, de bizonyos német vonatkozásokkal is bíró Jade. A csapat első demója/EP-je, a Smoking Mirror nagyon meglepett, amikor 2019-ben meghallottam: a minősége azonnal a Bölzer mellé helyezte az enigmatikus formációt. 2022-ben érkezett a csapat első albuma, a The Pacification Of Death, amely bővítette, tágitotta a látómezőt, s nem volt kérdés, hogy a death metal új színeket mutatja be a csapat. J basszusgitáros/énekese, a zenekar motorja vezetésével a Jade 2022-ben egy splittel rendelkezett, a kiadványon a szintén spanyol Sanctuary a másik csapat. Kreatívítás terén nem látok nagy problémákat, így ez év tavaszán a kettes album is napvilágot látott Msyteries Of A Flowery Dream címmel.

A Jade minden tekintetben unikum. Különleges a név, a koncepció, a zene, az egész tálalás, ahogyan a death metalt elővezetik. Miközben halljuk, hogy a zenekar nem akar eltávolodni a

death metal hangzásképtől, a műfaji csemegékre nyitott vájt fülűek érzékelhetik, hogy a masszív riffelést, az ismert death metal-súlyt díszítések, sehol sem túlzásba vitt „cikornyák” teszik roppant élvezetessé. Ezeknek a gitárdallamoknak, harmóniáknak, dalmeghatározó elemeknek a kivitelezésében A, vagyis Albert Martí jeleskedik, J alapötleteit, irányadó dalait ő látja el „hússal-vérrel”, s játssza a Jade immáron védjegyszerű dallamait. Bizonyos mértékig hasonlítható a Jade zenéje a Bölzer vagy valamelyest a The Ruins Of Beverast világához, de az előbbinél kevésbé kísérleti, az utóbbinál pedig kevésbé progresszív a Jade irányvonala.

A Mysteries Of A Flowery Dream dalaiban is hallhatjuk J énekszélesítési törekvéseit, ezen a lemezen is hallatja hangját, amely leginkább dallamok felé tendáló fekiáltásnak, kísérteties kántálásnak nevezhető. Ezek egyrészt biztosítják a változatosságot, másrészt a sztenderd hörgésekkel szemben kontrasztot képeznek. Mellesleg ezek a „szállós-lebegős” énektémák illenek is a Jade atmoszferikus súlyosságaihoz, death metalos mivoltukban is földtől emelkedettnek tűnő valóságukban. Hallgassuk meg pl. a The Stars' Shelter (II) magával ragadó gitártémáit, melyek szépen folynak, áradsnak A ujjai alól.

Az album produkcióján nem érheti negatív kritika, a Moontower stúdióban Javi Félvez irányítása alatt értő munka zajlott. Jelen van a kellően nyers és organikus gitárhangzás, a masszív dobalapok, és természetesen a zenei vezető/frontember baszsusgitárja is megkapta a neki járó, világosan kivehető szeletet az összképből.

Jó látni, hogy egy olyan zenekarral állunk szemben, amely a folyamatos alakulás életét éli, vagyis még sok izgalmas kiadvány várható a csapattól. Jelenleg még az ismerkedés fázisában vagyok a Mysteries Of A Flowery Dream albummal, de a korábbi lemezekhez hasonló minőség és színvonal is adott – csakúgy, mint a kreatív erő kő tánc, mely áthatja a 42 perces művet.

JUDICATOR

Concord

KIADÓ: JUDICATOR / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 8

„Most meg mi a franc van?!!” – szökkent fel bennem hirtelen a kérdés, amikor először elindítottam a kaliforniai power metalos Judicator új albumát. Történt ugyanis, hogy épp előtte hallgattam a friss Jethro Tull-korongot, és a Concord felvezető akusztikus-folks témáztatást hallva először azt hittem, véletlenül Ian Andersonék lemezét indítottam el újra. De nem, a Call Us Out Of Slumber dalt már az amcsi srácok jegyzik, amiben aztán úgy egy perc után be is érkezik a metalos hangzásvilág – félreértés inntól kizárva. Nem mellesleg a következő bő ötven percben a Judicator eddigi legjobb (szám szerint amúgy hetedik) albumát hallhatjuk, aminek megjelenését a Prosthetic kiadóval szakítva immáron közösségi finanszírozásból tudták anyagilag támogatni.

Az alapvetően kellemes, de azért nem falrengető előző koronghoz képest most végre épp azokon a pontokon erősítették bele a srácok, ahol legutóbb némi gyengeséget éreztem: tehát a kissé túl sűrűre, szövevényesre vett dalstruktúrákat, hangszerelési túlkapásokat kiegyenesítették, és a fogósságra is jobban odakoncentráltak. Tették mindezt úgy, hogy a végeredmény továbbra sem lett kommersz, és a banda megszokott stílusjegyei sem csorbultak – csak éppen a fülbe csúsznak be jobban ezúttal a dallamok. Amerikai mivoltuk ellenére az erősen Blind Guardian-gyökerű hangulatokat és harmóniameneteiket továbbra is jó érzéssel adagolják, az alapító frontember, John Yelland hangja is szépen cseng (mint egy karcossága jó részétől megfosztott Hansi Kürsch), és az időnkénti folks ihletésű pillanatok sem koptak ki tőlük. Csak valahogy jobban csúszik az egész, mint legutóbb. Ráadásul pár extra momentum is fűszerezi a végeredményt: például fémzenei közegben nem éppen sztenderd húzásként egy dalban tenorsaxofon is megszólal, ahogy pedig a záró Blood Meridian metalból a végére átcuszik kocsma-countryba, az tényleg nem mindennapi.

Fantáziának, ötletelésnek eddig sem volt híján a csapat, de ennyire kiértelt, kompakt módon eddig még nem sikerült találniuk az elképzeléseiket. Egyedül az eseti jelleggel felbukkanó durva énektémákat érzem feleslegesnek – ezek testidegenül hatnak itt, nélkülük is keres lenne a történet. Egyébiránt viszont ez egy okosan összerakott, jól megszólaló, intelligens szövegekkel támogatott, néhol szolidan progos hatásokat sem nélkülöző europower anyag – mit tesz Isten, Amerikából prezentálva.

KHÔRA

Ananke

KIADÓ: LES ACTEURS DE L'OMBRE PRODUCTIONS
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

A Khôra egy nemzeteken átívelő formáció, mely eredetileg a nagyon sok csapatban megfordult Oleg dobos szólóprojektként indult. A szörnyű című (Málenkij robot) 2016-os demó után 2020-ban jelent meg a Timaeus debütalbum, ez év tavaszán pedig az Ananke. A zenekarban több svéd zenészt találunk, a frontember, Frédéric, francia, s érdekességekppen megjegyzem, hogy pár évig a Dødheimgsgard basszusgitárosa, L. E. Måløy is játszott a Khôra tagjaként. A lényeg azonban a kreatív folyamat végeredménye, a konkrét mű.

A Khôra nem csatlakozik a black metal számára új utakat keresők közé, a tagokat leginkább a '90-es évek egyik meghatározó BM-hangzása nyűgözte le. Az akkoriban „szimfonikusnak” nevezett black metal-irányvonalról van szó, amelyet a gazdag billentyűhasználat és a grandiózus játék révén atmoszferikusnak kezdtünk nevezni és ez a jelző egészen megszokottá vált azóta. Az Emperor nevét nem is kellene említenem, de a Limbonic Art, a Dimmu Borgir és a Cradle Of Filth is hozzátette a magáét a stílushoz. Az Arcturus egészen sajátos irányba vitte a zenét, s néhány merész csapat a mai napig merít az utóbbi avantgárd zenekar munkásságából. Nagy eséllyel a Khôra zenéseit sem hagyja hidegen az Arcturus tevékenysége.

Az Ananke albumon az elkövetők hasonlóan intenzív, egyúttal szimfonikusnak ható húrokat pendítenek meg, mint a fentebb elsorolt úttörő csapatok, de ezen a lemezen szellősebb a hangszerelés, az egyes sávokat könnyebb elkülöníteni egymástól, mint az alapbandák egyes klasszikus lemezein, s mondhatjuk, hogy a hangzás tisztább, akár kissé sterilnek is mondható. Ehhez a zenéhez illik ez a fajta megszólalás. A Khôra felvonultatja a műfaj ismérveit, úgy mint masszív billentyűs részek, intenzív gitárjáték, extrém vokál, azonban fontos elem, hogy Frédéric nem fél, hogy dallamos énektemákat is bemutatson. Egyelőre nem hallunk olyan markáns dallamokat, mint amiket Garm vagy ICS Vortex fektetett le az alapműveken, de a szükséges hangszín megvan, az elképzeléseket is irányba állította a Khôra, így ezek csiszolására, érlelésére lesz szükség a továbbiakban. Az Ananke album így is színfolt a jelenlegi palettán. Ha már sok lesz a disszonáns, az avantgárd, vagy az egyéb területek felé nyitó BM-bandákból, akkor a '90-es évek egyik speciális hangzásának a nyúlványaként leírható Khôra új lemeze jó választás lehet.

MASSANGER

Six Feet Above

KIADÓ: SZ.K. / ÍRTA: UZSEKA NORBERT / -

A Massanger annak a Mann Lászlónak az egyszemélyes projektje, aki az 1990 körül aktív, Mirror nevű veszprémi thrash metal csapatban énekelt és gitározott. Ám valami egészen más zenét rejt a Six Feet Above, mint amit ilyen múlt után várnánk. Ez valamiféle atmoszferikus, ambient, minimalista muzsika, melynek az egyik felét a finom akusztikusgitár témák adják, másik felét megannyi vihar, esőzés, felhőszakadás hangjai, melyeket szintén László vett fel. Mondhatni, relaxációs zene, bár van az albumon néhány olyan hirtelen érkező, ablakot rengető mennydörgés, amitől a kellemesen ellazult hallgatóra a frász jöhet.

Az 55 perces anyag 17 tételt rejt, és bár a legtöbbnek beszédes a címe, igazából nem kell, hogy a hallgatót mindez befolyásolja. Akit elbűvöl az eső hangja, a természet ereje, azt így is, úgy is el fogja varázsolni a Six Feet Above. Az anyag zöme lágyabb, melankólikus, elmerengős, a minimál-gitártémák csak egy-két szerzeményben hajlanak át másfajta hangulatba – pl. az Entering The Unknown alap akkordja kissé tempósabb (történetesen a VoiVod pszichedelikus korszaka jut róla eszembe, de ez végképp szubjektív), a Breathing Walls pedig zaklatottabb-feszültebb a többi dalnál.

Mondhatja bárki, hogy rögzíteni a vihar hangját és arra pengetni pár akkordot elég random és szimpla dolog, „ilyet bárki tud csinálni”, de az a helyzet, hogy Mann László a szerzeményekbe tett lelke is kellett ehhez. Kellett, hogy legyen benne ihlet és bátorság elkészíteni ezt az albumot. És mivel engem

is elbűvöl az eső hangja már gyerekkorom óta, nagyon jól esik hallgatni ezt az anyagot. Melyben amúgy sokkal több van, mint elsőre gondolnád, csak hagyd, hogy hasson rád, magával vigyen, és gondolatokat, érzéseket ébresszen.

MISFIRE

Product of the Environment

KIADÓ: MNRK HEAVY / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9

Ha követted a metalban a nagyobb eseményeket, akkor hallottad, hogy a nyári Európa-turnéja során minket is meglátogat a Rob Dukesszal ismét összebútorozott Exodus. Előtte azonban otthon is futnak egy kéthetes kört a Havok és a fiatal Misfire társaságában – amikor ezeket a sorokat olvasod, már javában gördül ez az utazó 'old vs new school' thrash színház. Nálunk valószínűleg csak a szélesebb látókörű fiatal thrasherek hallották már ezt a Misfire nevű bandát, azt meg valószínűleg csak a szuperképességűek tudják, hogy ennek a csapatnak az alapító felállításában ketten is ott voltak az egykori Diamond Plate nevű, rendkívül fiatal és rendkívül tehetséges thrash szenzációból, amelynek a '10-es évek első harmadában két nagyszerű albumát is kiadta az Earache – mindkettőtől írtam is.

A Misfire 2018 óta van a pályán. Alapítója, főnöke, motorja, fő dalszerzője Jim Nicademos dobos. Az első teljes albumuk, a Sympathy for the Ignorant 21-ben jelent meg, a következő évben meg már a Warbringer és a Heathen előtt csapattak egy nyugati parti közös turnén. A Sympathy a maga idejében egy egész combos debüt volt – modern amerikai erőszak-thrash crossover hatásokkal, Fortin sounddal és a fiatal Phil Anselmóéra hajazó „tahó” hangszínnel. Ezt egy háromfős felállítás rögzítette, amelyből azonban röviddel az album megjelenése után csak Jim maradt, majd egy vadiúj négyes állt fel.

Új gitáros, új frontember – az esetek többségében ezek külön-külön is nagyobb változást jelentenek, együtt meg tuti valami újnak a kezdetét. Ez a Misfire esetében is játszik, holott stílus tekintetében elméletileg sok változást nem kellene tapasztalnunk, hiszen a Product of the Environment anyagának java része még közvetlenül az első Misfire lemez után keletkezett. Az új frontember hangja és az új gitárossal érkezett technikák megközelítés azonban mégis egy másféle megvilágításba állítja az új dalokat. Ezáltal tudatos dalépítő munkáról lehet szó, amelyben eszes riffek, fejlett dalszerkezetek, penge, súlyos megszólalás és jól alkalmazott agresszió segítségével történik a javak előállítása. Gondolkodtam, hogy milyennek, mihez hasonlónak érzem ezt a muzsikát, de ezúttal valahogy nem álltak sehogy a párhuzamok, úgyhogy inkább azt mondanám, hogy olyan zenék között tud komfortos lenni ez a Misfire, mint a Warbringer, a Havok, az Angelus Apatrida, a Harlott, a korai Lazarus A.D., egyik-másik Evile vagy a szikárabb nóták a '10-es évek Death Angel albumairól például. Hatások innen is és a műfajon kívülről is érkeztek, ám rendkívül jól homogenizáltak, talán csak a Left for Deadben meg a Privacyben érzem a Give Me Liberty... Or Give Me Death és a Heresy bizonyos részeit kidomborodni.

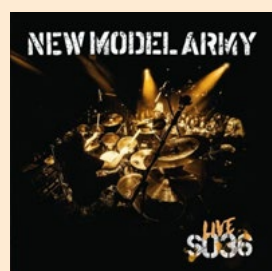
De igazán nem akarom savpróbázni az anyag művészi oldalát. Ez egy olyan album, ami azért többet érdemel, mint pusztán méregetni valamihez. Azt gondolom, sőt, az olyan határozottan kiemelkedő nóták, mint a Day to Day, a We Went Through Hell (Rob Dukess énekel benne), az End of an Age, a Twist of Fate vagy a címadó (amelyben Rob Cavestany is játszik egy szót) elég közvetlen bizonyítékai annak, hogy a második Misfire album az Y generációs thrash metalnak egy értékes alkotása. Biztos vagyok benne – ismerve Jim elhivatottságát is – hogy a bandát néhány esztendő múlva egy magasabb ligában találjuk majd. Addig is hallgassuk sokat ezt a lemezt!

NIGHTSTALKER

Return From The Point Of No Return

KIADÓ: HEAVY PSYCH SOUNDS RECORDS
ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 8

Nem mai motoros az athéni Nightstalker, 36 éve alakultak Athénban, és az egészen korai éra thrash metalja után hamar fordultak rá egy füstösebb, sabbathos/stoneres irányra. Néhány tagcsere lezajlott ugyan náluk, de az énekes Argy Galiatsatos például őstag, és a bőgős Andreas Lagios is 1992 óta itt van. Rajtuk kívül a dobos és egy gitáros jelentik a frissebb vért, tehát négyesben nyomják a kábító témákat, valahol

a korai Black Sabbath és a közérthetőbbik énjén megszólaló Monster Magnet világának metszéspontjában.

A Return... a kvartettnek már a hetedik nagylemeze (két EP, egy élő album és egy koncertvideó még az említést érdemlő termés), és azt kell mondjam, baromi hangulatos és húzós anyaggal álltak elő már megint. Jómagam az épp két évvel ezelőtti budapesti fellépésük kapcsán kattantam rájuk, azóta alaposan végig is rágtam magam a diszkográfián. Fő favoritom, a 2012-es Dead Rock Commandos szintjét ugyan nem ugorja meg a friss eresztés, de ettől még egy baromi hangulatos-utaztató cucc ez, ami ugyanakkor a húzós tempókban és a jól eltalált, hatásos riffekben sem szenved hiányt. A fazonra a korosabb Robert Plant és szegény Eric Wagner (RIP) közt félúton lévő Argy hangjában és dallamvilágában a fiatal Ozzy nagyon ott van, de néhol Dave Wyndorf is kiinteget a hangszá-lai közül.

Különösebben eredetinek ezek fényében még véletlenül sem mondanám a bandát, viszont tényleg klassz működő dalokat hoztak össze (szám szerint nyolcat, 38 percben), amik egyszerű-fogós vonalvezetésükkel és jólesően bűgös hangzásukkal húznak magukkal. Az első három nóta – Dust, Heavy Trippin’ és Uncut – egyébként egész lendületesen indítja a mókát, ezeket követően vált kicsit gondolkodósabb-elszállásosabb irányba a műsor. Persze a konkrétabb, fajsúlyosabb mozzanatok azért ezekben is megvannak. Személyes kedvencből kettő is akad itt: az egyik a lassan építkező, fokozatosan besúlyosodó Shallow Grave (melynek szövege Argy elhunyt édesapjának állít emléket), a másik meg a záró Flying Mode, ami hangulatában éppen olyan, mint amit a címe sugall, zeneileg meg remekül vonultat fel mindent, amitől ezt a lemezt szeretni lehet. Az erős nyolcas mindenképpen kijár – talán még a kilencest sem sajnálnám, ha nem ismerném a 2012-es, valóban faltól-falig top albumukat.

PHANTOM Tyants of Wrath

KIADÓ: HIGH ROLLER RECORDS / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 6

A Phantom egy speed-thrash metal négyes Mexikóból, Guadalajara városából. Nagyon fiatalok, 2021-ben alakultak, eredetileg csak szabadidős projektként, de a városban annyira élénk a metalélet, hogy úgy döntöttek, komolyabban foglalkoznak ezzel a zenélés dologgal. Az első nagylemezük Handed to Execution címmel 2023-ban jelent meg, ezen - ahogy kell - az összes demós nótájuk megjelent. Ezt a cuccot egy évvel később a Transylvanian Nightmare EP követte, már újabb dalokkal és cseppnyit más megközelítéssel. A bemutatkozó album és az EP egy közös kiadványon az Egyesült Államokban is megjelent tavaly egy kis kiadónál. Az új dalokat már mindenképp nemzetközi vizeken mozgó kiadó gondozásában tervezték megjelentetni - idén februárban sikerült is egy szerződést nyélbe ütni a német High Rollerrel, így április végén a világra szabadulhatott a Tyants of Wrath.

Az első gondolataim egyike az album első perceit hallva az volt, hogy nicsak-nicsak, az előítéleteesség ugye, hogy mexikói thrash-speed, aztán meg olyan epikus power metalos témákkal indul az album, mint amilyeneket a Manilla Road játszott nagyjából mindig, de legszebben a '90-es évek elején. Az intro után a The Tower of Seth felvezetése is abszolút ezt az időszakot idézi. Hatalmas ötlet és egyszerű kivitelezés az arab melódiákat hordó gitártémát átúsztatni mariacchi zenébe. Ezen a ponton épp el voltam bűvölve, de a nóta 45. másodpercénél egyszerre csak megérkezettünk a... speed-thrash metalhoz...

Ez az a fajta sötét, kaotikus cucc, amit például a Kreator vagy a Bathory a pályája legelején játszott, megfelve a Razor nyersességével és sebességmániájával. Oké, technikailag ezt sem csinálják rosszul a latin srácok, meg a kontúrok sem olyan élesek a power metalos részekkel, hogy bármi zavaró legyen. Mondjuk, a műsoridő előrehaladtával ezek a cizellált témák is elkopnak. A legszebb ilyen darabok a Dance of the Spidersben vagy a Lost in the Sandsben hallhatók, teljesen valószínűleg ezek az album legerősebb dalai. A Nimbus meg a legkülönösebb - azt hiszem ez a legkevésbé szélsőséges jelző, amit hirtelen találtam. Ez alapvetően egy behúzott kézifékes, okkult metalos Fear of the Dark utánérzés Peter Steele-szerű énekkel, teljesen koncepció kívüli, azt gondolom. Egyébként a hangulatát tekintve nem volna rossz, de az egység abszolút nem tartozik az erősségei közé, szemben a többi nótával.

Azt mondom, adjunk még időt ennek a csapatnak, valószínűleg fognak tudni mit kezdeni vele. Idén ősszel jönnek Európába a brazil Evilculttal. Ha hozzánk is beesnek, azt hiszem megnézem őket, ez az album viszont nem győzött meg.

NEW MODEL ARMY

NEW MODEL ARMY Live SO36

KIADÓ: EARMUSIC / ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 9

Az idén 45 éve, a yorkshire-i Bradfordban alakult New Model Army speciális kiadvánnyal jelentkezik a múlt évi Unbroken stúdióalbum után. 2023-ban is kihoztak koncertalbumot, a Sinfoniát, amelyet, ahogy a címe sejteti, szimfonikus nagyzene-karral közösen rögzítettek, Berlinben. A Live SO36-ot konkrétan a Sinfonia után vették fel, 2022 júliusában, a szintén berlini SO36 klubban, és jobban nem is különbözhetne ez az anyag attól. Míg a Sinfonia magától értetődően a csapat szebbik oldalára koncentrált, és nem is lehetett máshogy, mint gyönyörű hangzással ill. csodásan fényképezve kiadni, a Live SO36 kő nyers. Amilyen amúgy általában a NMA élőben. Semmi cicoma, baromi őszinte cucc.

Mely önmagában is, ha csak a július 16-i programot hallhatnánk, épp elég erős lenne. A 19 számos setlist szinte minden NMA-korszakot megidéző, és nem feltétlenül a kihagyhatatlannak tartott slágereket, bár van ez is (pl. The Hunt). Azért a Vengeance albumról van a legtöbb nóta (összesen öt), de az újabb, amúgy szintén remek, de nyilván kevésbé nagy hatású lemezekről elővett számok is sütnék. Például a Where I Am a 2019-es From Here albumról nálam beégett az örök kedvencek közé (úgy minden zenét ideértve, nem csak Justin Sullivanékét).

Szóval van ez a koncert, 2 CD-n vagy LP-n, illetve filmre véve DVD-n. De lehet venni olyan csomagot, amiben a másnapi, teljes koncert is meghallgatható (sajnos csak elektronikus verzióban, abból nincs fizikai kiadvány), ahol további 19 számot toltak a britek, és egyet sem ismételték az előző napi buliról. És gyenge nóta abban a setlistben sincs.

Leírtam már sokszor, hogy a NMA olyasmi rockot játszik, amiben van punk, alter, folk, miegymás, kő egyszerű és őszinte, de közben nagyon bölcs és érzékeny, és csomó metalbandára is hatottak. Ez a kozmetikázatlan, odavágós és magával ragadó koncertalbum jól visszaadja azt a zabolázhatatlan, mégis barátságos erőt, légkört, ami jellemzi a koncertjeiket.

ALLTIME
ÖTOMPOS
SOMKOLÓ EXTRA

TRIBUNAL In Penitence And Ruin

KIADÓ: 20 BUCK SPIN / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

2019-ben, Kanadában, Vancouverben alakult a Tribunal nevű zenekar, s előzetes felvételek, felvezetők, figyelmeztető lövések, füstfellegek nélkül 2023-ban adták ki a The Weight Of Remembrance debütalbumot. Nem szilárdult meg bennem a lemez emléke, csak néhány foszlány ködlik fel homályosan az anyag kapcsán. Két év elteltével jelent meg az In Penitence And Ruin, amely lehetőséget ad a Tribunal dolgainak a felfedezésére.

A komor borító, a fotók, a lemezcím jelzi, hogy a metal sötétebb oldalát képviseli az öttagú társaság. A zene doom metal, de a bő 48 perces anyag hallatán nem lehetne egyértelműen valamelyik alszánérbe helyezni őket. A mélabús csellótémák, a melankolikus billentyűs háttérhangok ugyanakkor sejtetik, hogy a gótikus hangulat meghatározó eleme a Tribunal hangzásának. A lemez előrehaladtával tapasztalhatjuk, hogy a kanadaiak számos nagy név munkásságával ápolnak bensőséges viszonyt. A My Dying Bride, a Draconian hatása egyértelmű, de Soren Mourné énekesnő/bőgős/csellista orgánuma, stílusa a görög Universe217-ből Tanya hangszínére emlékeztet. Zenei párhuzam viszont nincs a két csapat között.

Érdemes megemlíteni, hogy a Tribunal csaknem teljesen női zenekar, az egyetlen férfi Etienne Flinn gitáros, aki hörgésekkel is színesíti a képet. A durva énektémák révén nyilvánvalóan a death metal jut eszünkbe, ám a zene ilyenkor is megmarad a doom metal felségvizein. Nagy durvulások, agresszió nem jellemzi a Tribunal zenéjét, inkább a gótikus/temetői hangulatot igyekeznek minél mélyebb, morózusabb formában előadni, egyszersmind szép hangulatokkal felvértezni a zenét.

Még bőven van érlelni való a Tribunal zenéjében, de az olyan szerzemények, mint az Armoured In Shadow, vagy a lemez talán legdúliosabb tétele, a ...And The Thorn-Choked Flowers Grow, vagy a záró Between The Sea And Stars – szép gitárdallamokkal, néhány fülbemászó témával, valamint Mourné hol réveteg, hol vérbő énekével – jelzik a kanadaiakban rejlő potenciált, ami remélhetőleg majd szárba szökken a következő lemezekben. Mindenesetre a zenei igényesség, a műfajérzés, valamint a tetszetős vizuális tálalás már most is jelen van az In Penitence And Ruin albumon.

SACROSANCT Kidron

KIADÓ: ROAR/ROCK OF ANGELS RECORDS / SCHMIDT PÉTER / 8

A Hollandiában 1988-ban megalakult Sacrosanct első öt éve a komplex, szövevényes progos thrash jegyében telt, amely időszak alatt három nagylemezt szabadítottak az Univerzumra. Ezen első korszakot szűk másfél évtizednyi csend követte, majd 2017-ben a gitáros-zenekarvezető Randy Meinhard egy felfrissített tagsággal újból betolta a biciklit. Az egy évvel későbbi visszatérő album, a Necropolis már egy cseppet módosult zenei irányt mutatott – elődeihez képest kissé direkter, kevésbé sűrű anyag ez, a korábbi acsargósabb vokalizálást pedig egy emészthetőbb, dallamosabb énekestílus váltotta fel. Hasonlóan nagyjából ahhoz, ahogy az a dán Artillery esetében is történt a ráspolykirály Flemming Ronsdorf távozása után. A kései Artillery neve egyébként is egész korrekt irányfényt velük kapcsolatban, mint ahogy az újabb kori Heathen vagy a Communic sem rossz viszonyítási alap.

Ezt irányvonalat viszi tovább a Kidron is, ami lehet, hogy bőszi a vadabb korai éra purista híveit, azonban ha pusztán a dalok és a kivitelezés minőségét, meg a nóták felett lebegő, kissé kesernyés hangulatot nézzük, akkor a magam részéről továbbra sem nagyon találok kötözködnivalót. Annál is inkább így van ez, hogy azért szellősebb megközelítés ide vagy oda, hangszeres és hangszerelési finomságok így is bőséggel akadnak - mindössze a megfogalmazás módja lett higgadtabb, érettebb.

Azzal együtt mondom ezt, hogy azért a régi időkre hajazó vehemensebb tempózáások is akadnak több helyütt. Relatív hosszú, 5-7 perc körüli dalokban gondolkodik egyébként a brigád, melyekben a basszushangzás kiemelt szerepet játszik, amúgy Overkill módjára. A 2022-ben igazolt új frontember, Max Morton orgánuma és dallamvilága hallatán nem tudok nem asszociálni Oddleif Stenslandra (Communic), pláne, hogy a szenvedélyes-fájdalmas előadásmód is rokon a dán muzsikussal. (Érdekes adalék e témában, hogy az előző korongon hallható Richard F. Hesselink hangja meg olyanynira a mi BZ-nket idézte, hogy konkrétan utána kellett nézmem, nem valami titokban tartott vendégeskedésnek voltam-e fültanúja. De nem.)

SOMKOLÓ EXTRA

TEITANBLOOD

From The Visceral Abyss

KIADÓ: NOEVDIA / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

A spanyol Teitanblood több mint 20 éve locsolja az ólmot, zúdítja a pergőtűzet a fülekbe, a legelszántabb hallgatók hallójáratát módszeresen felszántva, behintve sóval. A zajok kellő előkészítése időbe telik, a hangrendekbe foglalt támadásokat nem lehet elkapkodni, bármekkora is legyen a pusztítás mértéke, az eszközök helyes megválasztását nem spórolhatja meg magának az ostrom kivitelezője. A Teitanblood legénysége utoljára 2019-ben jelentkezett albummal (The Baneful Choir), s öt és fél év után sikerült a fegyverzetet újra hadrendbe állítani.

A From The Visceral Abyss 52 perces anyagánál aligha lesz idén pusztítóbb megjelenés, bár magamat is óvatosságra intem az ilyen kijelentések kapcsán, ismerve a mezőny komoly képviselőit. A madridi négyes mindenestre megtette, amit megtehetett a metal agresszivitási rátájának csúcsra járatása terén. A Teitanblood nem tartozik a black/death-mezőny csavarosabb, új utakat kereső, experimentális bandái közé. Ők nem Mitochondrion, Thantifaxath vagy Antediluvian, inkább abba a ligába tartoznak, ahol olyan csapatok működnek, mint a Vassafor (feloszlott), az Archgoat vagy a Diocletian. Miközben döng a From The Visceral Abyss, olyan érzésem van, mintha a Sodom első szösszeneteit gyorsítanánk fel a két-háromszorosára és hozzáadnánk még egy jókora adag zajt. Mondhatjuk, hogy a spanyolok old school megközelítéssel aprítanak, amit igazolnak a nagyon zajos gitárokon át is hallható nem túlbonyolított dobképletek, a régi thrash/deathre jellemző kiállások, szólóvívjogások, riffelések.

Mondanom sem kell, hogy a lemezanyag retentő tömény, masszív falként borul rá a gyanútlan hallgatóra, főleg, amikor a lassabb részeknél extra zajfüggöny lepi be a black/death-örleket. Ilyen pl. az And Darkness Was All. A géppuskaszerű dobolás a kaotikus szólókkal és a megvadult „énekkel” együtt egészen örült kakofóniát eredményez. Ugyanakkor a csapat nem szenved ihletiánytól, ugyanis a záró Tomb Corpse Haruspex 15 kinterhes percen át darálja le a nem eléggé felkészült hallgatót. Itt felvonul a black/death/noise-ősforgatag minden eleme: körkörös pulzáló zajgörgetek, középtempós zakatolások, basszus-mennydörgések, eszeveszett death-csépélések, kavargó tűzviharok, végítélet-hangulatok. A Teitanblood komolyan veszi a dolgát. Nem ejtenek foglyokat.

THE LORD WEIRD SLOUGH FEG

Traveller Supplement 1: The Ephemeral Glades

KIADÓ: CRUZ DEL SUR / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

A The Lord Weird Slough Feg (2005 és 2019 között mint Slough Feg működött) egy 1990-ben alakult heavy metal zenekar, tehát nem mai gyerekekről van szó. Legalábbis, ami Mike Scalzi énekes/gitárosról van szó, aki civilben filozófia-professzor. Sok tag jött és ment Scalzi mellett, de ez nagyon nagy mértékben nem érintette a zenekar hangzását, aminek kialakításában mindig Scalzi vitte az oroszlánszerepet. Első ránézésre viszonylag nagyra tűnhet a csapat diszkográfiája, de ha tekintetbe vesszük, hogy egy 35 éves zenekarról van szó, nem olyan sok a tíz album és a néhány egyéb kiadvány. A Slough Feg leginkább legendás státuszt mondhat magáénak, egyben Mike Scalzi kitarását a kedvenc zene mellett.

Austen Krater dobost leszámítva, aki 2022 óta tag, a többiek elég régóta gyúrik a metal Scalzi mellett, s a kvartett érdekes ötletet hozott tető alá erre az évre. 22 év elteltével megtoldották egy EP-vel a zenekar 2003-as Traveller albumát, ami egy szerepjáték feldolgozását tartalmazta heavy metal-köntösben. Scalzi és a gárda próbálta minél jobban megközelíteni az akkori felvételt, ugyanis ugyanabban a stúdióban ugyanazzal a producerrel dolgoztak (Justin Weis), és előkeresték ugyanazokat a mikrofonokat. Jópofa időutazások ezek, ami még élvezetesebbé tudja tenni a zenélést.

A The Lord Weird Slough Feg sajátos szárnyát képezi az amerikai heavy metalnak. Mai füllel akár „porosnak” is tűnhet ez a zene, akár Scalzi énekhangját, akár a dalokat vesszük, azonban van bennük tűz, energia. Az Iron Maident szerintem a mai napig meg lehet pillantani a sorok között, de a díszítésekben, váltásokban progresszív rock-ízek is érezhetők. Nem mondanám, hogy nagyon gyakran hallok a Slough Feg zenéjét, de ez a teljesen underground formáció a mai napig autentikus formában, a műfajhoz hűen tolmácsolja a heavy metalt.

THRAXAS!

Violent Vacation

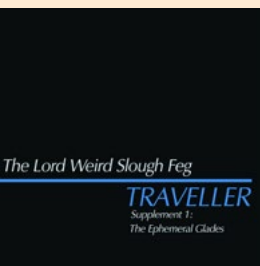
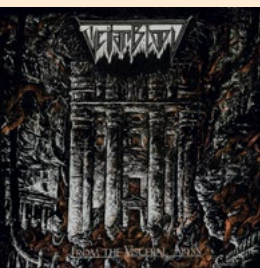
KIADÓ: PRIMITIVE MOTH / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 7

Általában elég mély merítésből szoktam válogatni a kritikához, számos nagyobb, de jellemzően inkább sok kisebb kiadó és banda küld promóciós anyagokat. Erre az ausztrál bandára azért figyeltem fel ezek között, mert egyrészt a távoli kontinens a szívem egyik csücske, a metal undergroundjában olyan bandákkal, mint a például Taipan vagy a Mortal Sin, a fiatalabbak közül pedig mondjuk az Elm Street és a Harlott. Ahogy nézegettem az anyagot, a lemezborítóról egy késői Taipan-album, a Metal Machine grafikája ugrott be, azon is egy Mad Max-es ornatásban díszelgő járgánnyal csapatnak a sivatagban.

A Violent Vacation borítóján is egy ilyesmi posztapokaliptikus szín látható: néhány zombi nyomul egy tuskés Transittal egy lepukkant atomerőmű előtt. Egy nagyon basic logó alatt. Hát... láttam már ennél jóval pocsekább koncepciót, de ez is le tudta verni úgy a biztit, hogy a borító alapján nemigen kívántam meg a lemezt. Azt olvastam viszont, hogy a banda májusban az Elm Street vendégeként játszik majd hazai pályán – ez azért kicsit meghozta a kedvem a hallgatáshoz, hátha hasonló felfogásban alkot ez a banda. Annnyit érdemes tudni rólok, hogy majd' másfél évtizede alakultak, de aktív státuszba csak néhány éve léptek. A korai nótáik egy kislemezen és egy EP-n jelentek meg – azokat nem hallottam – teljes lemezből ez az első.

Az albumon 11 nóta hallható amolyan groove-thrash-heavy stílusban, amelyben a legélénkebb hatásoknak a Machine Head és talán a Sepultura hatását érzem, leginkább a Burn My Eyes és a Chaos AD korszakából, de itt nincsenek olyan „slágerek”, mint azon a két lemezen. Nincs az a rejtett dallamosság, nincs olyan széles muzikális látókör sem. Van viszont a klasszikus US thrashhez közelebb létező zenei részek, én ezekben érzem igazán a banda saját erejét és a kibontakozást – egyelőre eléggé eklektikus módon, a térnek szinte minden irányába. Érezni, hogy volna igény a dalszerző részéről a mélyebb önkifejezésre, és hogy ezt ne csupán a mellkasát ütve-üvöltve tegye, hanem valami esztétikája is legyen a művének. Ha már formája nincs. Minden dalban akad néhány tényleg ügyesen kidolgozott riff komplex pengési mintákkal, bonyolult ritmusokkal, már-már progresszívitással, de olyan is gyakran akad, hogy görcsössé, öncélúvá válik egy-egy téma. A ritmusszekció tökéletesen, viszont eléggé beosztott módon szolgálja ki a nótákat, nincsenek kisebb villantások se. A gitárszólókban néhány alkalommal egyenesen azt éreztem, hogy teljesen szegregáltak, nem is akarnak a nótáknak szerves része lenni, néha mintha egy másik darab szólna.

Egészen egyáltalán nem tetszik az album, sőt, dalszinten sem mondhatom, hogy valami megfogott volna – a Blast Shadows meg a Glory Is Reserved for the Dead mondjuk közel volt ehhez – viszont számos, tényleg sok részletet eléggé meggyőzőnek találtam ahhoz, hogy a folytatás érdekeljen.

WILL HUNT / EVANESCENCE

A tökéletes helyettes

Március 26-án a Godsmack visszatért Budapestre, ráadásul a koncert egy különleges meglepetéssel is szolgált: az este folyamán az együttes régóta meghatározó dobosa, Shannon Larkin és gitárosa, Tony Rombola helyett Will Hunt (Evanescence) és Sam Bam Koltun (Dorothy, Faster Pussycat) lépett színpadra. A két zenész kiválóan helytállt és a show így is felejthetetlen élményt nyújtott a rajongóknak. Akkor még senki sem sejtette, hogy Shannon és Tony ezzel lényegében el is búcsúzott a zenekartól – a kilépésüket azóta hivatalosan is bejelentették. Will a koncert előtt beavatott minket abba, hogyan csöppent bele ebbe a turnéba, mit tartogat a jövő az Evanescence számára és néhány igazán vad rock and roll sztorit is megosztott velünk a múltból.

SZÖVEG: KISS DANIELLA · FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Mesélnél arról, hogyan jött a lehetőség, hogy beugorj Shannon helyére ezen az európai turnén?

„Már régóta ismerem Sullyt – még a Godsmack előttről – és azóta barátok vagyunk. Az évek során az Evanescence és a Godsmack többször játszott ugyanazon a fesztiválon vagy bulin, így van egy közös múltunk. Elégge utolsó pillanatban tudtam meg, hogy keresnek pár embert beugrónak, mert Tony és Shannon most egy kis időre visszavonul. Beszéltem Sullyval, ő pedig azt mondta, hogy remekül illeszkednék a bandába és az időzítés is tökéletes volt. Szóval most itt vagyok, szuper zenét játszom, elképesztően jól érzem magam és olyan fantasztikus emberekkel lóghatok, akiket már évek óta ismerek. Ez egy nagyon klassz élmény.”

Megosztanál néhány részletet Shannon és Tony távollétének okáról, illetve arról, hogy mikor térhetnek vissza?

„Nem igazán ismerem a részleteket, de még ha ismerném is, valószínűleg akkor sem mondhatnék semmit. Csak annyit tudok, hogy most egy kis szünetet tartanak, amit teljesen megérték – a turnézás tényleg nagyon fárasztó tud lenni. Hogy mi lesz ezután, azt nem tudom, de ez nem is az én dolgom. Úgy hallottam, hogy a távollétük csak erre az európai turnéra vonatkozik, de szerintem az év hátralévő részére a bandának már nincs is más lekötött bulija. Én csak erre az

etapra vagyok itt és nagyon élvezem minden percét. Közben dolgozom az új Evanescence-lemezen is és néhány fellépést leszámítva elég szabad a naptáram, úgyhogy pont jól jött ki az egész. Volt időm, hogy ezt bevállaljam és hogy rendszeren oda tudjam tenni magam.”

Milyen érzés a Godsmackkel turnézni?

„Először is, szeretném leszögezni, hogy senki sem tudja pótolni Shannont. Ő egy igazi egyéniség – elképesztő dobos, akire mindig is felnéztem és nagyon tisztelek. Tényleg imádom Shannont, szóval az ő helyébe lépni finoman szólva is elég ijesztő. Ráadásul Sully is kiváló dobos és pontosan tudja, mit akar hallani, ami még nagyobb nyomást tesz az emberre. Ez a lehetőség tényleg kihívás volt, de jó értelemben és én pont az ilyen helyzeteket szeretem.”

Egyébként nem volt sok időm felkészülni erre a turnéra. Éppen Olaszországban voltam egy szólóturnén, amikor megtudtam, hogy szükség van rám. Miután visszarepültem Amerikába, volt kb. két napom megtanulni tíz számot és próbálni a srácokkal. Ezt követően hazamentem még négy-öt napra, hogy megtanuljam a többi is, beleértve a dob párbajos részt. Aztán visszajöttem Bostonba öt nap próbára, amíg az összes felszerelést átszállítottuk Európába. Végül Szófiában tartottunk egy utolsó próbát a kezdés előtt. Szóval kicsit hektikus volt, nem sok időnk volt, de megoldottuk.”

Az Evanescence-szel március 28-án jön az Afterlife című új dalotok, ami a Netflix Devil May Cry sorozatában lesz hallható. Mesélnél a dal születéséről és arról, hogyan jött létre az együttműködés a sorozattal?

„Nem tudom pontosan, hogyan kerülünk be a sorozatba. Csak annyit tudok, hogy van egy epizód, amiben a mi dalunk is szerepel, néhány másik hasonló stílusú zenekarával együtt – szerintem Papa Roach is köztük van. A dal egy srácon keresztül jött, aki Netflix-projektekhez szerez zenéket. Ő írta a számot Amyvel közösen, majd mi befejeztük és igazi Evanescence-hangzást adtunk neki.

Az Afterlife egy nagyon király, sötétebb hangulatú dal, ami tökéletesen illik a sorozat jelenetéhez. Imádom ezt a számot, talán ez a kedvenc Evanescence-dalom eddig. A klipet közvetlenül azelőtt forgattuk, hogy eljöttem ide turnézni, szóval hamarosan az is megjelenik. Szerintem nagyon jól sikerült, alig várom, hogy min-denki lássa.

Ezt a dalt még tavaly novemberben vettük fel Nick Raskulinecz producerrel, akivel már többször dolgoztunk együtt. Azóta még három-négy új számot rögzítettünk vele és most egy újabb dalon dolgozunk egy másik filmhez, Tyler Batesszel. Erről még nem tudom, megnyit mondhatok. Ez egy új fejezet az Evanescence történetében és mi teljesen készen állunk rá.”

Az Afterlife megjelenése után várható új album a zenekartól?

„Igen, igazából ez az egész abba az irányba halad. Készítettünk még pár számot Nickkel, amik majd rajta lesznek az új lemezen. Még nem tudjuk, hogy az Afterlife vagy a filmes dal rákerül-e az albumra, vagy külön jelennek meg. Ezeken kívül már három másik szám is készen van és dolgozunk még páron. Nem mondanám, hogy már félkész az album, de közel járunk hozzá. Ami a megjelenési dátumot illeti, egyelőre nincs konkrét időpont. Nagyon szeretném, ha idén kijönne az új album, de lehet, hogy csak jövő év elején fog. De erre még ne vegyetek mérget! *(nevet)*”

Az Evanescence és a Godsmack mellett rengeteg más projektben is részt vettél az évek során. Most is van valami új a láthatáron?

„Igen, van egy másik zenekarom Jeff Guttal, aki a Stone Temple Pilots éneke-se. Még kicsit vacillálunk a banda nevén, szóval az még kérdéses, de a zene idén biztosan megjelenik. Már egy ideje ülünk rajta. Elkezdtünk dolgozni ezen a projekten, aztán Jeff megkapta az STP-s melót és nagyon elfoglalt lett,

emiatt elég dőcögősen ment a folyamat. Most viszont végre a befejezéshez közeledünk és hamarosan ki fogjuk adni az új anyagot.

Emellett van egy másik szólóbandám, a Heroes and Monsters, amivel főleg Olaszországban turnézunk, mert a gitárossal együtt Vasco Rossival is játszunk. Ő hatalmas név ott, így ez megnyitja az utat a saját zenekarunk előtt. Todd Kerns –Slash basszusgitárosa – is tagja ennek az együttesnek, ő énekel és basszusozik. Szóval ezekkel együtt elég elfoglalt vagyok. Már egy ideje nem is voltam igazán otthon, úgy érzem, rám férne egy kis pihenés.”

Mi a legnagyobb kihívás, amikor beugróként csatlakozol egy zenekarhoz és hogyan birkózol meg vele?

„Már 18 éve vagyok Evanescence zenekarral, szóval ott tényleg teljes értékű tagnak számítok. Nagyon jó barátok vagyunk és imádom, hogy a részese lehetek annak a bandának. De az ilyen hirtelen beugrások komoly kihívást jelentenek, mert sosem tudhatod, hogy pontosan mibe csöppensz bele. Ugyanakkor minden egyes alkalommal rengeteget tanulok, amikor belevágok egy új projektbe.

Erre a Godsmack-turnéra egyébként kicsit több időm volt felkészülni, mint néhány korábbi eseténél. Amikor például Tommy Lee helyére ugrottam be a Mötley Crüe-be, csupán 24 óráam volt. Ugyanez volt az első Static-X fellépésemnél is – akkor szintén csak egyetlen napom volt felkészülni és az ilyen helyzetek eszméletlenül stresszesek. Az emberek mindig azt mondják: »Te annyira jól kezeled ezeket a hirtelen beugrásokat«, de őszintén szólva, csak jól tudom leplezni, hogy valójában pánikolok. Belül teljesen ki vagyok borulva. Az egész arról szól, hogy megtanultam kezelni az adrenalin és az érzelmeket, meg hogy képes vagyok rövid idő alatt brutál mennyiségű információt a fejembe tömni.”

Mi volt a legváratlanabb módja annak, hogy bekerültél egy bandába?

„Amikor 2002-ben elkezdtem játszani Tommy Lee-vel, az valójában az ő basszusgitárosán keresztül jött össze, akit akkor ismertem meg, amikor a saját bandám, a Scrape a Pantera előzenekaraként turnézott. Épp beugrott a Static-X-be, akik szintén azon a turnén voltak. Kiderült, hogy ő Tommyval is zenél és mondtam neki: »Ez rohadt menő! Milyen vele lógni?« Akkoriban Stephen Perkins *(Jane's Addiction)* volt Tommy dobosa, és viccből odaszóltam a basszusgitárosnak: »Figyi, ha Stephen egyszer elmegy szarni, hívjál már fel!« Csak poén volt, de hat hónappal később tényleg felhívott.

Egy csomó emberen keresztül megszerezte a számomat és hagyott egy üzenetet a rögzítőmön: »Tommy holnap dobosokat hallgat meg. Ide kéne repülnöd.« Vissza-hívtam, hogy: »Holnap?« Épp Floridában voltam és le voltam égve. Kérdeztem tőle: »De kik jönnek még? Mert ha csupa vérprofi állat dobos, akkor nem fogom elkölteni az utolsó 600 dolláromat.« Erre ő: »Ha eljössz, tied lesz a meló.« Úgyhogy fogtam magam, elköltöttem az utolsó 600 dolláromat és elrepültem LA-be.

Persze ott volt egy rakás dobos – ötöt közülük ismertem és mind kegyetlenül jók voltak. Aztán megjelent Tommy asszisztense, Biggie – egy hatalmas, 130 kilós olasz fickó, mint egy téglafal – és megkérdezte: »Te meg ki vagy?« Mondtam, hogy jöttem a meghallgatásra, mire ő: »Nem ismerlek. Takarodj innen.« Komolyan ki akart dobni. Az utolsó pillanatban kijött a basszusgitáros és mondta: »Biggie, ő az én haverom, akiről meséltem.« Biggie még akkor se nagyon akarta, de végül beengedtek. Az előttem levő dobos konkrétan tüzet fújt a szett végén. Ez volt a legabszurdabb baromság, amit valaha láttam. De valahogy mégis én kaptam meg a melót. Nem tudom, hogyan, de összejött. Ez biztos, hogy az egyik legváratlanabb módja volt annak, hogy bekerültem egy bandába.”

Rengeteg nagy névvel dolgoztál már együtt, Tommy Lee-től kezdve Zakk Wylde-ig. Volt olyan dolog, amit tőlük tanultál és a mai napig fontos számodra?

„Egyértelműen az alázat. Amikor Tommy-val lógtam, rájöttem, hogy ő az egyik legalázatosabb, legnormálisabb ember a világon. Ugyanez igaz Zakk Wylde-ra is – ő egy őrült, teljesen kattant figura (a legjobb értelemben), de közben hihetetlenül kedves és szerény. Nagyon kedves a rajongóival és tényleg hálás mindenért, amije van.

Talán a legnagyobb lecke, amit megtanultam, hogy nem lehet elérni egy bizonyos szintet és ott megállni. Folyamatosan fejlődni kell, dolgozni magadon, a mesterségeden, a művészeteden. A lehető legjobb formádát kell hozni minden egyes területen, mert ennek a szakmának rengeteg rétege van. Minden egyes felső kategóriás, legendás zenész, akivel dolgoztam – Sully, Amy, Zakk, Tommy – ugyanilyen mentalitással rendelkeznek. Egyszerűen mennek előre, hajtanak tovább. És persze tanultam néhány rossz dolgot is – például, hogy mit ne csináljak.” *(nevet)*

Mi volt a legvadabb vagy legelképesztőbb élményed, amit egy turnén átéltél?

„Hmm, ez nehéz kérdés. Próbálok olyat mondani, ami miatt nem kerülök bajba. *(nevet)* Egyszer Izraelbe repültem és amikor beolvasták az útlevelemet, valami miatt azt jelezte a rendszer, hogy dezertáltam az amerikai hadseregből. Fogalmam sem volt, mi történik. Nem mondtak semmit, csak elvittek egy olyan helyre, ahol senki sem akar lenni. Elég kemény lett a helyzet. Megjelent az izraeli katonai rendőrség és elkezdtek kihallgatni. Én meg csak annyit

tudtam mondani: »Fogalmam sincs, miről beszélnek.« Erre ők: »Be kell vallania. Bilincsen fogunk visszatoloncolni az Egyesült Államokba.« Csak arra tudtam gondolni: »Mi a franc folyik itt?«

Nagyjából négy óra után valószínűleg rájöttek, hogy nem én vagyok az, akit keresnek. Ez volt messze a legfélelmetesebb élményem – csak a gondolat, hogy lehet, börtönbe kerülök Izraelben. Azóta se mondták el, mi történt valójában. Az egyetlen elméletem, hogy apámmal ugyanaz a nevünk. A '70-es évek elején valami texasi kisvárosban egyszer megállították egy motorral, ami nem az övé volt és amikor lekérdezték az adatait, kijött egy William Hunt, aki dezertált a hadseregből. Talán ez valahogy benne maradt a rendszerben. De semmilyen választ nem kaptam. Még azt is megkérdeztem, hogy ez megismétlődhet-e, ha újra Izraelbe repülök is – de erre sem voltak hajlandók válaszolni.”

Évtizedek óta profi dobos vagy. Van olyan dolog, amit bárcsak tudtál volna a karriered kezdetén?

„»Maradj az orvosi egyetemen.« *(nevet)* Csak viccelek. Komolyra fordítva a szót, ez tényleg egy kemény szakma. Nem bánok semmit, de okosnak kell lenni és jó döntéseket hozni. A legjobb tanács—akár mondták nekem, akár magamtól jöttem rá—az az, hogy legyél kedves az emberekkel. Fiatalabb koromban lehet, hogy kissé agresszív voltam, de ma már tudom, hogy ez nem vezet sehova. Szóval legyél kedves... és talán tényleg folytasd a tanulmányaidat.” **HW**

DRINK STATION

DRINK STATION ROCKS

Kedvenc bandád italai
Magyarországon a Drink Station
kínálatában.

NIGHTBREED FESZTIVÁL

25 ÉVES JUBILEUM

Május 10-én Ecsegfalván igazi dark ünnep lesz, a legendás Nightbreed fesztivál 25. jubileuma kapcsán. Az áprilisi számunkban illetve honlapunkon olvashatsz interjút a szervező Tóth Gyulával, aki arról is beszélt, hogy mi a helyzet a zenekarával, a De Factóval. S minthogy a fesztivál összes fellépője különleges programmal készül, Uzseka Norbert a többieket is megkérdezte arról, hogy mitől lesz speciális a fellépésük, mire lehet tőlük számítani.

SZÖVEG: UZSEKA NORBERT · FOTÓ: ZENEKARI ARCHÍVUMOK

LAND OF CHARON – JANETH EMLÉKKONCERT

Veress János, azaz Janeth, a Land Of Charon énekes-gitárosa tíz éve hunyt el. Az ő emlékére állt össze három eredeti tag (Farkas János dobos, Holly Balázs basszusgitáros, Énekes Ferenc gitáros), hogy az Autumn Twilighttól és Clue-ból is ismert Kiss Péter énekessel kiegészülve megemlékezzen Janethről. Péter válaszolt a kérdésekre:

„Már évekkkel ezelőtt felmerült, hogy legyen egy koncert Janeth emlékére. Még az is lehet, hogy te vetted fel először. Nehéz dolog ez. Túl azon, hogy ő volt a frontember, az énekhang, a zenekar kreatív oldalát is nagyrészt Janeth találta

ki. Az első ötlet, amikor már Tóth Gyulával beszélgettünk erről, az volt, hogy a dark szcénából többen is énekeljenek egy-két nótát, de ezt elvetettük. Az eredeti tagoknál is volt gond, mert van, aki már rég nem zenél, és bár Gyula már többször nekifutott ennek, eddig mindig közbejött valami. Mostanra alakult úgy minden résztvevőnek az élete (meg Gyula is bevettette a híres rábeszélő képességét), hogy a két lemezen szereplő zenészek összejöttek, és mind egyöntetűen rám gondoltak. És kellett is, hogy bizalmat szavazzanak nekem, ezzel validálják az egészet. Nyil-

ván nekem a leghálátlanabb ez a dolog. Szép kihívás, meg nem is tudok rá nemet mondani, meg kell tenni a fiatalkori önmagamért is, de úgy gondolom, hogy a közönség fanyalgó tagjainak a vitorlájából is kifogja a szelet, hogy az eredeti tagok benne vannak.

A hangszeresek a klasszikusnak hívott felállást képviselik, azt, amelyik a két nagylemezt készítette. Így sajnos a demóról nem lesz dal, időhiány miatt is nehezebb úgy lenne. Nem lesz hosszú műsor, inkább a minőségre megyünk, mint a mennyiségre.”

ÁRNYAK SHOW – MOLNÁR RÓBERT BAND

Molnár Róbert énekes: „Nagyon szerettem volna összehozni erre az estére az Árnyak eredeti, ős felállását, ám ez nem sikerült. Az egykori tagok közül van, aki nem zenél már, más külföldön él, míg van, aki egészségügyi okok miatt nem tudta vállalni, így ezt el kellett engednem. Ám a Molnár Róbert Bandben ugyanazzal a Papp István-nal zenélek együtt, aki az Árnyak gitáros-zeneszerzője volt, így nem volt kérdés, hogy ezzel a csapattal csinálunk egy Árnyak-

dalokból álló koncertet. A fellépéseken is rengeteg Árnyak-dalt játszunk, így adott is volt a Nightbreed fellépés gerince, ezt egészítettük ki újabb számokkal.

Olyan dalokat vettünk most elő, amelyeket 30 éve nem játszottunk Pistával, sőt olyan nótákat is hallhat majd a közönség, amelyeket sosem játszottunk az Árnyakkal, így számunkra is egy elképesztő zenei utazás lesz a koncert. Szerencsére a banda ritmusszekciója is nagyon szereti az Árnyakat,

így csoda volt a régi dalokat újra elővenni a próbákon.

Felcsendülnek a legrégebbi számok is, például az 1994-es első demónk címadó dala, a Pengeélen, de a mára talán klasszikusnak tekinthető Jég, Vétkeim is. Az összes lemezeiről lesz valami, az Árnyak 12 éves pályafutásának minden korszakából válogattunk. Nagyon készülünk a koncertre, ez az időutazás számunkra is egy misztikus este lesz!”

PORNOGRAPHY – THE CURE TRIBUTE

Kisduda Árpád énekes-gitáros: „Körülbelül 70-80 percenti Cure-arzenál várható tőlünk, amelyben természetesen a boglyfejúek slágerei közül szinte mind hallható lesz, de emellett mindig várhatóak tőlünk érdekességek. Idén például turnészerűen építünk be dalokat a tavaly stílusosan halottak napján megjelent Song Of A Lost World albumról, valamint az idén 40 éves jubileumát ünneplő The Head On The Door lemezeiről is.

Rajtam kívül teljesen más felállás várható, mint annak idején volt, sőt én is az akkori billentyűs mivel tomból énekes-gitáros frontemberré avanszáldtam (persze látens billentyűs is maradtam, csak azt már programozom). De lesz nálunk ismerős arc, mégpedig a De Facto-dobos Hary Attila, aki 2012 óta masszív zenekari tag nálunk is. A többi arc új, ők még nem voltak a Nightbreeden, de nagyon várják, mert a hírért már hallották...” (nevet)

DYING WISH

Ács Sándor gitáros: „2000. január 3-án jelent meg a Silent Horizon EP, a Hammer Music Productions első CD kiadványaként (HMPCD001), kiegészülve az ...On Twilight of Eternity című második demónkkal. Tehát idén 25 éves lett az album, amit szerettünk volna méltóképpen megünnepelni. Mivel a Neverending Road 20 éves jubileuma alkalmából, 2021-ben, az akkori ünnepi CD kiadványon már helyet kapott ez a lemez is, így most egy igényes vinyl megjelenést terveztünk, amit Tőfi remasterelt meg a Denevér hangstúdióban, a borítót pedig Havancsák Gyula álmódta újra. A lemez mellé pedig jubileumi pólók is készültek. Az már csak hab a tortán, hogy a készülődés kellős közepén keresett meg Tóth Gyula barátunk, a nightbreedes buli ötletével, így nem is volt kérdés, milyen programot viszünk Ecsegfalvára.

A régi csapatból Monori Gyuri (ének) és Papp Sanyi (basszusgitar) csatlakozott hozzánk, ebben a felállásban fogjuk eltölteni elejétől végig a Silent Horizon lemezt, kiegészítve egy-két nagyon régen játszott klasszikussal. Mindenkit szeretettel várunk egy intenzív, sodró lendületű, 'old' Dying Wish-bulira. Mi nagyon készülünk rá.”

Harapós texasi metal

Az egyesült államokbeli Ignitor jó húsz éve játsza szikár, lényegre törő heavy/power metal muzsikáját. A Horns And Hammers című friss album megjelenése kapcsán készült interjú kérdéseit a zenekar részéről az a Jason McMaster énekes válaszolta meg, akit – többek között – a kultikus prog/thrash-legenda Watchtower vagy a Dangerous Toys révén ismerhetnek jó néhányan.

SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER • FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Az új dalok a maguk nyers, horzsoló mivoltukban is valahogy kiérleltebb és kidolgozottabb benyomást keltenek a korábbiaknál. Jól gondolom, hogy ebben a Horns And Hammers elődje megjelenése óta eltelt viszonylag hosszú idő – négy esztendő – is szerepet játszik?

„Köszönöm a kedves szavaidat – nos, ez valóban így lehet. A magam részéről mondjuk leginkább a szövegírás volt a fő kötelezettségem, és az a helyzet, hogy míg a többiek a zenével elég szépen haladtak, addig a dalszövegekkel én eléggé megcsúsztam. Már hegyekben álltak a zenei alapok tekintetében szinte kész nóták, amíg én még alig haladtam valamit. De aztán ahogy közeledtek a határidők, csak bekattant a dolog, és megérkezett az ihlet. A The Golden Age Of Black Magichez képest amúgy most valamivel realisztikusabb, földközelibb módon fogalmaztam, bár azért a fikció, a fantázia továbbra is jelen van a szerzeményekben.”

Szövegíráskor egyébként általában honnan merítesz inspirációt? Filmekből, irodalmi művekből, vagy netán a saját fantáziádból?

„Rengeteg filmet nézek, és krónikus láncolvasó is vagyok, az egyik könyvet még le sem tettem, és már

veszem elő a következőt. Közben, ahogy folyamatosan jár az agyam, címszavakban vagy tőmondatokban igyekszem is lejegyzetelni a felmerülő gondolataimat – ezekhez aztán rendszeresen nyúlok vissza a nyers demókat hallgatva, amikor komolyabban nekiülök a szövegírásnak. Leggyakrabban ez a forgatókönyv, így születik a dalszövegeim jelentős része. Lehet, hogy furának vagy bogarasnak tűnik ez a módszer, de többnyire egész jól működik.”

A dalokat a klasszikus módszer szerint, próbateremben, közös munkával véglegesítettétek, vagy kihasználtátok ehhez a modern technológia adta lehetőségeket is?

„A dalszerzés többnyire a leghagyományosabb módszer szerint zajlik, legalábbis ami a zenei részeket illeti. Ezeket együtt, közös munkával, egy légtérben rakta össze a csapat. A próbateremben készült nyers demókkal dolgoztam én aztán tovább, és többnyire már otthon írtam meg a szövegeket, az énektemákat, illetve dolgoztam ki bizonyos hangszerelési ötleteket. A végén pedig egy viszonylag egyszerű szoftverrel, meg egy kiváló minőségű mikrofonnal és egy f*szu előerősítővel a házi stúdiómban vettem fel a véglegesített énekreszteket. Ez a munkamódszerünk mostanában.”

A gitáros Stuart (S. Laurence) és a dobos Pat (P. Doley) mellett te vagy a legrégebbi tag a csapatban. A dalszerzés is a ti feladatotok volt most leginkább?

„Igazság szerint ezúttal Robert (*R. Williams gitáros*) hozta a legtöbb dalötletet, sőt, ez már a megelőző két albumon is így volt leginkább. A fickó egy igazi riffgyáros, szórja magából a témákat. Mi többiek is hozzá tettük persze a magunkét a végeredményhez, de a legtermékenyebb közülünk az utóbbi években egyértelműen Rob. Az én asztalom leginkább a szövegírás volt, bár Stuart ezen a téren azért alkalmanként elég komolyan besegített.”

Az album súlyos és fémes általános hangvételéhez képest a Chaos Maximus Eternal dalt én egy kicsit rock'n'roll-osabbnak érzem, mintha egy kis motörheades húzás is lenne benne...

„Igen, ezt én is pont így érzem. A többieknél nagy közös kedvenc ez a nóta, valahogy egyszerre bluesos és rockos, főleg a verzékben, de ugyanakkor a metalos él is megvan benne, leginkább a refréneknél. A gitártémáknak jobbra amolyan 'Kiss találkozik a Motörheaddel' jellegű lazább hangulata van, a szövegvilág meg az énekstílus viszont nagyon-nagyon metal!”

A lemezre egy feldolgozás is készült, a Saxon Machine Gun dalának átíratát rögzítettétek. Miért éppen Saxon, és miért pont ez a nóta?

„Robert ötlete volt a Machine Gun, amivel egyikünknek sem volt problémája, tekintettel arra, hogy mindannyian nagyon szeretjük a bandát és ezt a dalukat. Sajnos ez a feldolgozás nem került fel a lemez minden verziójára, csak az amerikai CD- és vinylkiadásra. De digitálisan elérhető azért, sőt még egy promóciós videót is készítettünk hozzá.”

Vendégként a Metal Church-énekes Marc Lopes és az ex-Manowar-gitáros Ross The Boss is hallható a feldolgozásban. Kinek az ötlete volt az ő meghívásuk?

„Nos, a Metal Church-főnök Kurdt Vanderhoof már régóta jó cimbor, Marcot pedig nem olyan rég, a 2023-as Keep It True fesztiválon ismertem meg. Amikor Robert előállt a Machine Gun feldolgozás ötletével, egyből az jutott eszembe, milyen jó lenne ebbe Marcot is bevonni, a hangja és stílusa remekül passzolna a nótához. Ross meghívása pedig Roberttól jött – ők már ezer éve ismerik egymást, szóval szinte adta magát közöttük a dolog.”

Az új lemez, az előzőhöz hasonlóan a Metal On Metal Records égisze alatt jött ki. Mit tudnak ők, amit az előző kiadók nem, és egyáltalán hogy kerültek kapcsolatba velük?

„Ha jól rémlik, annak idején talán Robert kereste meg őket a közös munka gondolatával, és ő küldte el nekik a The Golden Age... nyers felvételeit. A közös munka innentől datálódik, és nagyon hálásak vagyunk nekik a lelkesedésükért és az elkötelezettségükért, amivel a lemezeinket gondozták, és ami törődést kapunk tőlük. Nagyon érzik és tudják, hogy miről szól ez a banda, és ezt jól tolmácsolják a közönség felé is. Ebben a lehető legtöbbet nyújtják, azt hiszem.”

A közeljövőben várható, hogy felbukkantok Európában is?

„Jó lenne, bár őszintén szólva egyelőre nem nagyon kapkodnak értünk a szervezők. Pedig az ottani power metal és thrash szintér nagyon erőteljes, tiszteletre méltó az ottani közönség és a szakmabeliek elkötelezettsége, és a zenénkkel szerintem nekünk is lenne komolyabb keresnivalónk arra felé.”

Te magad 2008-ban csatlakoztál a zenekarhoz, ekkorra azonban már két nagylemez is megjelent, méghozzá egy énekesnővel a mikrofonnál. Voltaképpen hogyan lettél az Ignitor tagja? Ismerted a zenéjüket már korábban?

„A srácok egy részét, akik később az Ignitor tagjai lettek, már úgy 1985 óta ismertem, néhányan meg kicsit később kerültek képbe. Robert volt a legfiatalabb, és vele barátkoztam össze a legkésőbb, valamikor a '90-es évek közepe táján – ő ekkortájt költözött a texasi Austinba. Minden koncerten és fesztiválon ott volt, fanzine-t készített, kikerülni sem lehetett. Zenéltünk is együtt pár korábbi zenekarában. A többi srác pedig ugyancsak muzsikált, olyan bandákban, mint az Agony Column vagy a The Offenders – nyakig benne voltunk a korabeli texasi metal és punk undergroundban. Basszus, ennek már vagy negyven éve, belegendolni is szédítő!”

Az Ignitort is ismertem persze, láttam őket jó néhány koncertjükön, és aztán hallottam Erika (*E. Morgengrau énekesnő*) kilépéséről. Stuarttal egy Judas Priest feldolgozás-csapatban zörögünk együtt ezidőtájt, és az egyik próbán egyszer rákérdeztem nála, hogy mit szólna hozzá, ha én szállnék be hozzájuk énekelni. Komoly potenciált éreztem a bandában, és minekutána Stuart igent mondott, neki is álltunk a The Spider Queen album elkészítésének. Ez rögtön nagyon más is lett, mint az addigi lemezek – konceptlemez különféle karakterekkel és szövevényes sztorival, drámai váltásokkal. Sokan nem is értették igazán, hogy mit akartunk vele, eléggé elsikadt, pedig szerintem több elismerést érdemelt volna. Igaz, a promóciója sem volt megfelelő, sokan nem is tudták, hogy már nem Erika énekel rajta, és hogy a zenei irány is változott valamennyit.”

Az Ignitor mellett jó néhány másik formációban is éneksz. Hogy fér bele ennyi kötelezettség a naptáradba?

„Érdekes dolog ez, mert sokan hiszik azt, hogy halálosan elfoglalt ember vagyok, pedig ez nincs így. Az a helyzet, hogy koncertezés terén egyik zenekarom sem túlzottan aktív, így aztán nagy átlagban havonta egy-két fellépésem van csak. De így legalább elég időm a különféle benyomások, hatások begyűjtésére és feldolgozására, meg arra, hogy nyitva tartsam a szemem a különféle olyan lehetőségekre, amikor esetleg új arcokkal dolgozhatok együtt. Az ilyesmi mindig inspirál.”

Pusztán az éneklés elegendő a megélhetésedhez, vagy van valami civil munkád is?

„Van, igen. Talán ismerősen cseng a számodra a The School Of Rock zenei vállalkozás neve. Itt vagyok amolyan műsorigazgató, immáron éppen húsz esztendeje.”

A legismertebb zenekarod minden bizonnyal a sokáig tetszhalott állapotban leledzett Watchtower. Ott mi most a helyzet? Ha jól tudom, adatok pár koncertet a közelmúltban.

„Igen, alkalomszerűen ugyan, de 2023 óta játszózatunk időnként. Volt pár koncertünk itt Texasban, meg még erre-arra, többek között például a Hell's Heroes fesztiválon vagy a 2023 októberi Keep It True Risingon, Németországban. És ugye idén negyvenéves az Energetic Disassembly album, aminek a High Roller kiadónál jön ki hamárosan egy remaszterelt, bónuszlemez újrakiadása. Ez a legaktuálisabb fejlemény.”

2022-ben egyetlen koncert erejéig az Acceptbe is ugrottál. Ez hogyan és miért történt pontosan? És hogy sikerült a fellépés Wolf Hoffmannékkal?

„Igazából nem is egy, hanem négy koncertről volt szó – azt viszont jól tudod, hogy ezek közül egy volt csak olyan, ahol végig én énekeltem. A másik három bulin megosztottunk az éneklésen Markkal, volt amit teljes egészében ő énekelt, volt amit én, és volt olyan is, ahol együtt nyomtuk. Ez már a rehabilitáció volt, ha úgy tetszik, így próbáltuk Mark torkát fokozatosan terhelve visszavezetni őt a színpadra.

Az egész szituáció egy csúnya fertőzés miatt alakult ki, a banda viszont nem akart emiatt egyetlen koncertet sem lemondani – így találtak meg aztán engem, hogy oldjuk meg valahogy ezt a nehéz

helyzetet. Konkrétan Wolf hívott fel, és én egyből igent mondtam neki, nem volt miért haboznom. Végülis remekül sikerültek a bulik, és az egész Too Mean To Die turné jól sült el nekik itt Amerikában. Utána már álltak is neki a Humanoid albumnak, nem tököltek sokat.

Egyébként nem sokkal később hasonló okokból az Armored Saint is megtalált, náluk John Bush esett ki hasonló tünetekkel, mint korábban Mark. Ez a kanyar is rendben lement, és boldog vagyok, hogy két ilyen remek zenekart segíthettem ki szorult helyzetükből. Megkockáztatom, hogy ezzel a közönség is csak nyert, mert hát egyik esetben sem szokványos koncertek voltak ezek.”

Még 1991-ben, a Dangerous Toys énekeseként vettél részt azon az Operation: Rock’n’Roll elnevezésű észak-amerikai turnén, ahol a két főzenekar, a Judas Priest és Alice Cooper csapata mellett olyan nevek szerepeltek még, mint a Motörhead és a Metal Church. Meg persze a Dangerous Toys. Milyen emlékeid vannak erről a körútról?

„Nagyon nagy élmény volt, egy igazi megvalósult álom! Egy színpadon a legnagyobb idoljainkkal, akik meghatározó befolyással voltak a heavy metal, a shock rock vagy éppen a thrash kialakulására... Kölyökkorom óta imádtam mindannyiukat, és óriási volt, hogy ott lehettem, lehettünk velük estéről estére. Nagy meló volt persze minden egyes alkalommal meggyőznünk a közönséget, hiszen olyan sokan nem ismerték a zenekart, de többnyire jól jöttünk ki a koncertjeinkből, sikerült elfogadtatni magunkat.”

Énekesként kik hatottak rád leginkább a stílusod kialakulása tekintetében?

„A többség szerintem nem tudja, de sok mindenki más mellett óriási hatással volt rám Elton John korai munkássága és a Queen is. Előadóművészként és énekesként mind Elton, mind Freddie egyaránt meghatározó jelentőséggel voltak a fejlődésemre. Ami a karcosabb vonalat illeti, a korai Kisst, a Rusht és az AC/DC-t kell elsősorban felemlengetnem, meg persze a Judas Priestet is. Geddy Lee és Rob Halford elképesztő módon tudtak és tudnak játszani a hangjukkal, a legvadabb hangszínekre és váltásokra képesek, gyakorlatilag bármit meg tudnak valósítani, amit az adott dal éppen megkíván.

De sok más énekes van még, akiket nagyra tartok, mint ahogy zenét is sokfélét szeretek és hallgatok. Nagyon bírom az olyan

őrültebb, extrémebb orgánumokat is, mint például Udo, vagy John Gallagher a Ravenből. Egyértelmű, hogy ők is hatottak rám.”

Mik voltak a pályád eddigi legemlékezetesebb pillanatai?

„Nos, a korábban említett Accept és Armored Saint vendégszerelések miatt különösen szerencsésnek tartom magamat, mindkettő hatalmas élmény volt. Akárcsak a közös munka Mike Portnoy-jal a Cygnus And The Sea Monsters című Rush tribute anyagon. De minden más zenekarra és projektre is büszke vagyok, ahová csak hívtak és ahol csak megfordultam, beleértve ebbe természetesen a Dangerous Toyst és a Watchtower is.”

Meglehetősen aktív előadóként saját neved alatt kiadott szólóalbumok elkészítésén nem gondolkodtál még?

„Dehogynem, és rengeteg féle stílusban fogant zene kavarg a fejemben. Amint említettem, sokféle muzikát szeretek és hallgatom, még ha a nagy többség a metal révén ismerte is meg a nevemet. Ha szólóanyagokkal állnék elő, akkor esélyesen külön albumokon adnám ki a különféle stílusú dalokat, és talán nem is a saját nevem alatt tenném ezt. Inkább különféle neveket adnék a különböző stílusú projekteknek, már csak a félreértések elkerülése végett is. Az biztos, hogy ha ebből egyszer bármire sor kerül, akkor az elsőként kihozott anyag tutira nem metal lesz.”

Nemrégiben lettél hatvanéves, elmondhatjuk, hogy sok mindent láttál már a színtéren. Sosem gondoltál arra, hogy abbahagyod a zenekarozást és az éneklést?

„Ahogy már mondtam az előbb, annyira nem vagyok elfoglalt és leterhelt, mint azt sokan esetleg gondolnák. Így aztán a kiegészítő veszélye sem fenyeget, ilyesminek még csak a közelében sem vagyok szerencsére. Úgyhogy nem, nem gondolkodok a visszavonuláson. Teljesen a magam ura vagyok egyébként, magamnak szervezem a szakmai életemet, nincs ügynököm vagy menedzserem, aki behajszolna esetleg olyasmibe, amihez nincs kedvem vagy energiám. A magam erejét és idejét úgy osztom be, ahogy akarom, olyan bandákban és projektekben veszek részt, amikhez valóban kedvet érzek. A legnagyobb gondom az időzítés a zenésztársakkal: mivel a legtöbbjük hozzám hasonlóan többfelé is elkötelezett, nem mindig egyszerű összehangolni a naptárakat. De ha az ember nagyon akarja, mindent meg lehet oldani.” **HW**

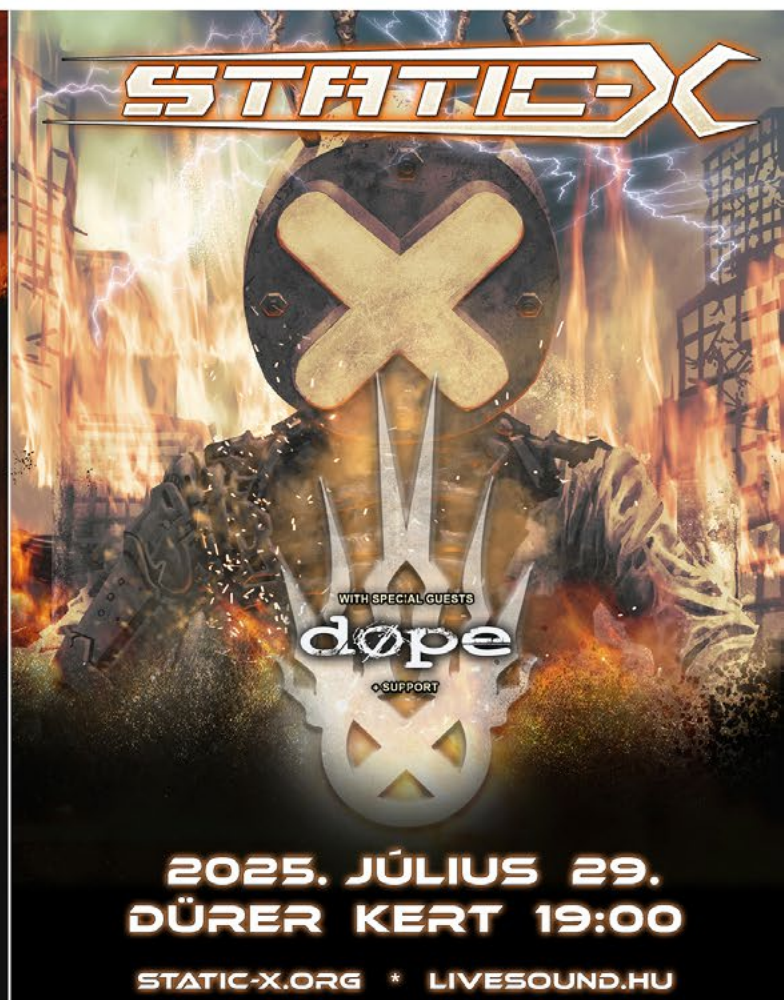

CRADLE OF FILTH
NERVOSA

2025. JÚNIUS 10., 19:00 BARBA NEGRA

WWW.CRADLEOFFILTH.COM * WWW.LIVESOUND.HU

STATIC-X

WITH SPECIAL GUESTS
dope
SUPPORT

2025. JÚLIUS 29.
DÜRER KERT 19:00

STATIC-X.ORG * LIVESOUND.HU

ETERNAL ROCK
EVENT ORGANIZATION & BOOKING AGENCY
PRESENTS

FLOTSAM & JETSAM
+ SUPPORT

I AM THE WEAPON SUMMER TOUR 2025

2025. AUGUSZTUS 16.
ANALOG MUSIC HALL 19:00

FLOTSTILDEATH.COM * LIVESOUND.HU

BOTTOM ROW THE MUSIC AGENCY PROUDLY PRESENTS

HALLOWEEN

40 YEARS
ANNIVERSARY TOUR

VERY SPECIAL GUEST
BEAST IN BLACK

2025. OKTÓBER 26.
PAPP LÁSZLÓ ARÉNA 19:00

WWW.LIVESOUND.HU * JEGYEK: WWW.TICKETPORTAL.HU

Álmok misztériuma

A Jade egy tapasztalt spanyol metalzenész, bizonyos J szülöttje, akit a Foscort vagy a Graveyard révén ismerhetünk. A Jade-del visszanyúlt a legfontosabb zenei gyökereihez, majd ebből kiindulva kezdte meg társaival egy sajátos hangzás kialakítását, melynek középpontjában a death metal áll, de annak különleges formájában. A 2018-19-es Smoking Mirror demó/EP már legelső lépésként jelezte a minőséget, amelyet azóta is tartanak a spanyolok. Mysteries Of A Flowery Dream címmel idén májusban jelenik meg a Jade második albuma. Ennak apropóján kerestük meg J énekes/basszusgitáros/dalszerzőt.

SZÖVEG: MILÁN PÉTER · FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

A Jade merőben szokatlan kifejezés egy death metal zenekar számára. Hogy találtátok ki ezt a nevet? Kérlek, beszélj a zenekar első lépéseiről.

„Üdvözltem és köszönjük, hogy rányitottál erre a szerény projektre. Megragadható a kulcsmomentuma, hogy egy konkrét évben miért álltak össze különféle tényezők egy egésszé és miért láttam értelmét, hogy 2018-ban egy új zenekart hozzak létre. Mióta a '90-es évek közepén zenekarokban kezdtem játszani, a legtöbb ilyen utazásom egyetlen zenekarhoz köthető, amivel 2001-től kezdődően hét nagylemezt adtunk ki és számos országban játszottunk. Ez volt életem zenekara, és különböző okokból kifolyólag, amiket később majd lehet, hogy kifejtek, szükségét éreztem, hogy elindítsak egy új bandát, aminek leginkább én leszek a motorja. Azt hiszem, ez az igény abból fakadt, hogy lelassítsam a ritmust, ahogyan az említett zenekar a vége felé működött. Nem volt abban semmi rossz, de a szerepem visszaszerzése mint fő dalszerző, a zenekari koncepció teljes felügyelete, beleértve a zenei nyelvezetet és a menedzsmentet is, már szükségessé vált.

Visszatérve a kulcsmomentumra. Kb. 25 évvel ezelőtt történt, hogy hosszú utazást tettem Mexikóba, ahol beleszerettem az ottani ősi kultúrába, s az élmény magva mintegy hazajött velem. Az inspiráció és a csodálat magva volt ez, és én, amikor 2017-ben az egyetemen a történelem folyamán megjelenő szimbolizmusról tanultam, természetes kapcsolódást fedeztem fel az ősi kultúrák felé. Egy őseredeti hívás volt ez különféle kultúrák részéről, amelyek ma is rendelkeznek ezzel a megszólíttással - párbeszéd az ismeretlennel, és ami azon is túl van. Mindez világos volt számomra a közép-amerikai kultúrák kapcsán, de a keletiek vonatkozásában szintúgy. A kapcsolat arról szólt, hogy miként kötötték össze őket az eszközök, amelyeket egy jade nevű zöld kőből faragtak. Szimbólumok, ikonok... eszközök, amelyek végül megalapozták és kialakították a dialógust. Olyan eszközökre volt szükségük, amelyek segítségével egy kulturális magatartásra tehetek szert, hogy az általuk megélt valóságot megérthessék.

Tehát a koncepció megszületett, ami lehetővé tette, hogy források roppant széles skáláját használhassam fel. Még az is felöltött bennem, hogy milyen eredeti lenne, ha időben, térben egymástól nagyon messze eső kultúrákat elegyítenék a Jade égisze alatt.

2017-ben többször is találkoztam Dylan barátommal Európázta, beszélgettünk közös zenei érdeklődésünkről és a történelmi megközelítésről, amit meg szerettünk volna valósítani. Akkoriban

Dylan Berlinben lakott, szövegeket akart írni, emellett dobolni, ám később, amikor az első album felvételeihez készülődtünk, Dylan máshová költözött Európában, ami lehetetlenné tette a próbákat.

Ha benne vagyok egy zenekarban, többnyire szükségem van az alkotásra és arra, hogy érthetően megindokoljam a döntéseimet, hogy világossá váljon minden a zenekarban a vizuális dolgoktól kiindulva a szövegekkel bezárólag. Tehát nyitott szemlélettel közelítettem a kérdéshez, hogy miként hívjak életre egy új zenekart, valamint, hogy ráleljek egy vezérmotívumra, ami segít abban, hogy a fejlődés érdekében az egyes részek kellőképpen működjenek; a Jade mint érdekes választás természetesen alakult számomra. Lehetőségek sorát nyitotta meg.”

Nem túl gyakori eset, hogy egy vadonatúj zenekar megmozgatja a színteret, azonban a Jade így tett a Smoking Mirror demóval, ugyanis a felvétel színvonala önmagáért beszél, akárcsak az érett produkció. Kérlek, beszélj a zenekar legelső kiadványáról.

„Köszönjük az elismerő szavakat és a figyelmet! Minden dalt szólógítáron kezdtem kibontakoztatni. Amit valaki talán szólnak tartana, az valójában egy riff. Tehát ez a legfontosabb tényező, hogy minden dalt fel lehessen ismerni, melyeket később feldíszítettünk valódi részekkel, témákkal, kitöltésekkel. Mindig is hittem abban, hogy 'a kevesebb több', és ez hatványozottan igaz arra, hogy minden rész csak kevés és a lehető legkönnyebben felismerhető elemet tartalmazzon. Hallhatjuk,

hogy a szólógítár témái vezetnek a legtöbb számot, vagy az énekben rejlő lehetőségek, amelyek koherens egész alakítják a dalt. Az érzelmek átélhetők, bármilyen produkciós eszközt is használunk, de nem kérdés, hogy a Jade-et egy rothadt szépséggel bíró fenévnak szántuk. Így alakult, hogy a hangolás, a torzítás, a lassú tempók, valamint a dalok mélysége kéz a kézben járnak egy epikus, klauszrofobikus szcenárióban. Akkoriban forró láng égetett belül, a '90-es évek közepe óta erősen lobogott bennem, amikor a kreatív oldalam zenei kalandozása megkezdődött. Már azt megelőzően is évek óta, ahogyan ma is, a zene, valamennyi részletében, nagyon sokat adott nekem inspiráció, célok és annak vonalán, hogy van esélyem a fejlődésre.

Életem kiemelt momentumaként a zene nemcsak a technikai készségek fejlesztése terén, hanem személyes vonatkozásban is sok felfedeznivalót kínál. Azokból a zenekaroktól kiindulva, amelyekben

korábban szereztem tapasztalatokat, a Jade úgy jelent meg mint annak az igénye, hogy egy egészen különleges alapötletet fejlesszen tovább és váltsa be az elővételzett tapasztalatokat.

Az első lépést a zenei és koncepcionális alapok tiszta lefektetése jelentette és a death metal újrafelfedezése, amit az elmúlt tíz évben volt szerencsém megélni, és ez volt a kulcsmotívum, hogy ráleljek erre a régi hangzású nyelvre, ami egy kicsit távol áll a másik fő zenekaromtól."

2022-ben The Pacification Of Death címmel jelent meg a Jade debütalbuma. Hogyan vetnéd össze a lemezt a demóval, mennyiben akartatok mást csinálni másodjára?

„Lehet, hogy az első kiadványt demónak titulálják, de EP-ről van szó, melyen éppen kevesebb dal szerepel, mint egy albumon. Négy szám, amelyek hozzásegítettek ahhoz, hogy lefektessem azt a nyelvi keretet, ami kezdettől fogva a fejemben volt. Valódi demófelvételekről dolgoztam, alapötletekkel minden egyes dalhoz; struktúra, ritmikai kibontakozás és fő irányvonalak gitáron. Később ezeket a dalokat A (Albert Martí) zenésztársam hangszerelte meg, aki most is fontos eleme a zenekarnak, csakúgy mint amikor az EP-t végső formába öntöttük.

Éreztem, hogy amit addig csináltunk, egy olyan fejlődési folyamatból ered, amelyben az alapvető eszközök, amelyek révén megértjük a nyelvünket, kezdettől fogva megvoltak. Azonban be kell valani őszintén, hogy az első EP után meg tudtunk bizonyosodni arról, hogy a demónak miként kell megszólalnia, hogyan kell ezeket továbbfejleszteni. Tehát a The Pacification Of Death mint első album kiterjesztett formában mutatja meg azt, hogy mi módon használjuk azokat az eszközöket, amelyeket a négyes szám EP-n találtunk ki. Az EP-nek megvoltak a hiányosságai, főleg a ráfordított idő miatt, amíg összeraktuk, felvettük és elvégeztük a keverést, de ezzel együtt is különleges hangulattal rendelkezik.

Az első album egyértelműen megmutatja, hogy milyen formában tudtunk terjeszkedni a 2019-es EP után egy masszív hatszamos kollekcióval, amely részletgazdagabb a felvételek és a produkció vonatkozásában is. Az album a zenei súlyosságot a dalszerkezetek és az atmoszféra vonalán egy jóval komplexebb formában jeleníti meg. Nemi beszéd is hallható, valamint átkötések és több mélység minden tekintetben.

Azt hiszem, a metalos közösség tökéletesen olvasta a lemezt mint a death metal egy eltérő megközelítését, és most, két albummal később, úgy vélem egy még mélyebb és szélesebb perspektíva nyílik arra, hogy miként használtuk és használjuk most is azt a három stilisztikai aspektust, amelyekre eredetileg alapoztunk."

The Sempiternal Wound címmel 2024-ben megjelent egy split LP/CD a spanyol Sanctuary társaságában.

„Amikor elkezdtem írni az új albumot, amint elértem a negyedik-ötödik dalig, azon vettem észre magam, hogy az első három nem nyújtja azt az érzést, amit az anyagtól vártam. A 2022-es debütalbum után született három dal inkább volt doom metal, mint death metal a The Pacification Of Death hangulatában, és kevésbé mutatkozott intenzívnek. Javasoltam Roynak a Pulverised kiadótól, hogy adjunk ki még egy EP-t, de megbeszéléseket követően egy LP megjelentetése jobb lépésnek tűnt az EP-nél, és így jutott eszembe a split ötlete.

Mondtam Marcnak (a Jade korábbi, a Sanctuary és sok más zenekar jelenlegi dobosa), hogy együttműködésünk záróakkordjaként csináljuk meg ezt a lemezt, ezúttal úgy, hogy már nem játszik nálunk. Marc a legjobb teljesítményét nyújtotta a The Pacification Of Death feljátszásával, és a Jade első nyolc hónapja alatt a koncerteken. Azonban a zenekarai, amelyeket világszerte ismernek, sokkal több figyelmet követeltek meg tőle, így az elválás teljesen érthető volt, maximálisan támogattam őt.

A borító Kristina Pavleska (Mors Ultima Ratio Art) egy eredeti festménye. Az együttműködésünk, hogy valami közöset hozzunk létre ehhez a lemezhez, és amit Marc és én hoztunk tető alá, remekül sikerült."

A Jade új albuma, a Mysteries Of A Flowery Dream májusban jelenik meg. Változott a dalszerzés folyamata, és ha igen, miként a Smoking Mirror óta?

„A Smoking Mirror hangzása és kiindulópontja a primitív egyszerűség volt, egy csatorna, hogy ötleteket hozzunk össze és felrajzoljunk egy ösvényt. Valószínűleg a 2022-es The Pacification Of Death mutatja fel a leginkább death metalos oldalunkat, míg a The Sempiternal Wound három dala a doom-nyelvet közvetíti. A megjelenés előtt álló második album az egyensúlyt a black metal térfelére helyezi a jóval atmoszferikusabb és sűrűbb megközelítésű zene révén.

Nem szeretem black metal címke használatát az atmoszféra kapcsán, de biztos vagyok benne, hogy az olvasóid és az album hallgatói meg fogják érteni, mire gondolok. Mindig szerettem a határokat a zenében, és mivel a Jade hallgatói meg fognak birkózni ezzel a lemezzel, szükség van egy efféle egyensúlyi játékra, de a fő cél, hogy úgy mondjam, az érzés. A zenének érzelmeket kell sugározni, súlyt és dinamikát. Szeretném látni, hogy a Jade neve láttán maga zene is megjelenik valaki számára, ahogyan az én meglátásom szerint ez történik Malte Necros Christos zenekarával, vagy ez tör-

tént a Bolt Thrower és a Katatonia esetében a maga idejében, vagy éppen ma ezt váltja ki a Bölzer, hogy csak néhány példát említsek.

A bemutatkozó EP óta ugyanazt a módszert követjük. A demós dalokat én írom meg, majd ugrunk a gitár felvételeihez, melyeket A intézi. Úgy érzem, az, hogy szabad kezét kapott a gitártémák megszerkesztéséhez az ő tudásával a harmóniák terén, a legjobb döntésem volt, amit valaha meghoztam. Ezúttal egy preprodukción változtatot is készítettünk a végleges felvételek és a demók között. Ennek az volt az alapvető célja, hogy jobban megismerjük a számokat, jöjjön némi visszajelzés és legyen lehetőségünk a tökéletesítésre.

A stúdióban van rá lehetőség, hogy több időt szánjunk arra, hogy minden hangszer számára a lehető legjobb hangzást találjuk meg, hogy miképp működnek az egyes frekvenciákon... A keverésre is több napot szántunk. Végül a maszterizálás az Orgone stúdióban zajlott Jaime G. Arellano segédletével, aki megadta a szükséges lökést a céljainkhoz.

A lemezborítót ismét Adam Burke készítette, a lemez kiállítását a Heresie stúdió végezte. C, az egyik gitárosunk felelt a közjátékokért és az intró-részekért, ahogy a The Sempiternal Wound spliten is történt."

Milyen volt a stúdiózás?

„A Moontower stúdió tulajdonosa régi barátom és zenésztársam a Graveyardban. Tökéletesen ismerjük egymást, és minden a leghatékonyabb, legproduktívabb módon zajlott bizalommal teli légkörben. Javival lenni a Moontower stúdióban mindenképpen kiváltság.

Először a dobokat vettük fel, majd néhány héten keresztül a gitárokat, a basszusgitárt, majd az éneket a saját helyünkön. Ezt követően az első keveréshez képest elvégeztünk néhány korrekciót, majd elkészült a végső keverés. Ugyanúgy zajlott, mint az előző felvételeknél.

Valószínűleg sokkal több fájlcsere kerül sor A és köztem a gitárok és az ének felvételei során otthon, mint a stúdióban. Ne felejtjük el, hogy van egy preprodukción felvétel az első demók után, amely kijelöli az irányt a végső felvételekhez. Azt hiszem, ez a lehető legjobb módszer, amit követhetünk, és így lehetőség nyílik valami személyeset alkotni."

A Jade zenéjét legtöbbször atmoszferikus death metalként írják le, de az új album hallatán, miként erről volt is szó az előzőekben, egyéb metalstílusok hatása is felsejlik...

„Utazásom a metal világában a '80-as évek végén kezdődött, ez volt a zene, ami abban az évtizedbe először szembe jött velem. Azonban a sötétebb almfajok először a '90-es évek első felében fogtak meg. A konkrét zenei nyelvi forma tanításain túl, ami egyértelműen megnyilvánult a brit doomhullám dallamaiban, a black metal mélyrétegeiben és textúráiban, vagy a death metal dinamizmusában, számomra az bizonyult a legdöntőbb tanulságnak, hogy a különlegességet keressem minden albumban, amit mások alkottak. Szilárdan hiszem, hogy ez ma is lehetséges a másolatok és újjáalakulások sokasága ellenére is, amelyek a mai napig megvannak a metal valamennyi ágazatában.

A Jade nem kivétel a téma alól, a legfontosabb törekvés az volt, hogy úgy nyúljak fiatalkorom referenciáihoz, hogy abból valami olyat hozzak létre, hogy az a lehető legkülönlegesebb legyen. A hallgatók döntik el, hogy sikerült-e, avagy sem, de én biztos vagyok benne, hogy ez a zene akkoriban nem születhetett volna meg, mivel a tudásom és a tapasztalataim korlátozottak voltak. Ez az a zene, amit akkoriban hallani és megírni szerettem volna, és mindössze három évtizeddel később állok készen, hogy szembenézzek vele."

Tudomásom szerint a Jade-et számos hagyomány és kultúra megérintette. Hogy jelennek meg ezek a témák a szövegekben? Mire utal a *Mysterios Of A Flowery Dream* cím és mi az album koncepciója?

„A közép-amerikaitól a kínai és dél-ázsiai kultúrákig a zöld követ mély spirituális szimbolikával ruházták fel, kapocsként szolgált

a földi sík és az ismeretlen között. A számtalan tradíció, legenda és kultusz története kimeríthetetlen témaforrás a zenekar szövegei számára, történeti narratívával megtoldva, költői vénájú megfogalmazásban.

Az album szövegi koncepciója a földi élet és az álmok titokzatos, mágikus világának a kapcsolatába hatol be, amit emberi lélekként definiáltak az ősi közép-amerikai kultúrákban. Annak vonatkozásában bontakozik itt ki mindez, hogy mi az ébredő elme és az energetizált test felhasználása a halálban, vagy az alvás során, emellett az aura megformálása, és hogy az álmok miképpen játszanak kulcsszerepet ezeknek a kultúráknak a kozmikus víziójában.

Létezik az álmoknak egy kilencszintű piramisrendszere, amit analógiába lehet állítani önmagad fejlődési ívével, amit mint individuális jársz végig, és ez alkotja a lemez koncepciójának magvát. Egy utazás a tudatos és a tudattalan közötti dialógusba és ennek misztériumaiba."

Mint említetted, az új album borítója Adam Burke munkája. Milyen jellegű vizuális megjelenítést, borítófestményt képzeltek el az új albumhoz?

„Szem előtt tartva, hogy ezek a kultúrák milyen magból sarjadtak ki, a három szinten megjelenő istenekkel és létezőkkel, a történetek és kapcsolódások oly gazdag formáival; utalással a hatalmas holdistenre, Ixchel személyére, a teremtő és pusztító erő úgy jelenik meg számomra, ami jó példa annak kinyilvánítására, hogy az életet milyen szinten irányítják ismeretlen erők. Őt a Pókkal azonosították, aki egy köldökzsinórhoz hasonlatos életfonalat sző. Életet adhat a lényeknek és a természetnek, de büntetni is tud, árvizeket, viharokat küldhet a földre pusztító fázisában...

Ez volt a kezdeti irányvonal, amit megosztottam Adammal, valamint az egyes karakterek fontosságát, a koncepciót pedig a mágikus művészete tette teljessé.

Az állatok mindig fontosak voltak ezekben a kultúrákban, s bár a pók lényegesnek tűnik az album koncepciója szempontjából, a szövegek másodlagos elemeit is szeretném ezzel összevegyíteni, hogy a hallgatót beszippantsa a lemez tájképe.”

Ugyan a Jade zenéje death metal, az atmoszferikus, sőt, néha egészen éteri részek nagyban különböznek a műfaj legtöbb képviselőjétől. Lehet, hogy nem könnyű kérdés, de hogy lehet megragadni egy-egy ötlet, riff hangulatát, amiből ki lehet indulni, építkezni?

„A komponálás mindig velem veszi kezdetét, feldemóزم a dalokat, amelyekből össze is állhat az anyag, a struktúrák, a ritmusok, a gitárdallamok. Szeretek olyan zenét alkotni, amely felismerhető a dallamokról a kiváltott érzelmek mellett. Mivel nem vagyok gitáros, ez lehetővé teszi egy nagyon egyszerű eredmény és perspektíva elérését az új daloknál is, és ha összehasonlítod a demó számait ezekkel, kiderül, hogy hasonlóképpen működnek.

A gitáros, azaz A reszortja, hogy az alap demóimból lehetőség szerint a kifejezésmód teljesen új szintjeit hozza ki. Valamennyien egyetértésben dolgozunk azon, hogy a zenét a lehető legegyszerűbb eszközökkel minél hangulatosabbá varázsoljuk. De a gitárok ezen témáit ő egymaga el tudja végezni; nagy kiváltság, hogy a gitárosunk a demókba ilyen életet tud lehelni.

Azt hiszem, egy primitív és könnyen értelmezhető struktúra és dobritmika nagy lehetőséget biztosít minden egyes szerzemény számára dallamok terén. A harmóniák nagyon fontosak, amikor a kezdő dallam gazdagításáról van szó. A Moontower stúdió és Javi Félez munkája is kulcsfontosságú. Tudja, hogyan olvassa és fordítsa le, ami a fejünkben van, és az új album bizonyítja, hogy a formula ismét bevált.”

Ami az éneket illeti, tán nem túlzás, hogy a Jade él a kísérletezés lehetőségeivel, hiszen dallamosabb témákat is hallhatunk újfent. Ezen a téren milyen messzire szándékoztok elmenni?

„Én nem hinném, hogy a kétféle regiszterhez tartozó ének kísérletezés lenne. Ha megnézed, mit csináltam a régebbi zenekaraimmal – Foscor, Graveyard –, vagy a közös dolgokat más csapatokkal, a sikolyszerű hangfekvés sok éve természetes számomra. Hogy ez honnan jön? Azt hiszem, ez egy dallamosabb jellegű ének átalakítása valami primitívebb formává. Tűnődök, hogy ez a sikolyszerű ének átalakulhat-e valódi dallamos énektémává. Nem hiszem, hogy jelenleg ezt a kísérletet sikolyt dallamos énektémának hallaná valaki. De ha majd egy ponton úgy érzem, hogy a kettő keverése eléri a határt, akkor a következő lépés valószínűleg a második hangregiszter felől érkezik.

Nem akarom, hogy a Jade egy különböző periódusokból álló zenekar legyen. Mindig is szem előtt tartottam a három zenei stílus alapjait és mostanra a lemezek fejlődési íve fényében már nem ez a narratíva, inkább az eltérően megmutatkozó egyensúly a színek között. A célom, hogy ez így is maradjon, mert ez egy olyan ösvény, amelyen tovább lehet menni.”

Az MI, vagyis a mesterséges intelligencia egyre virulensebb téma manapság, amelyet egyre több területen lehet érzékelni, többek között a zenében is. Én finoman szólva nem értékelem pozitívan, ha valamely zenekar egy mesterséges eszközt, szoftvert, programot, vagy bármi efféle használna a kreativitása helyett, hogy riffeket, dallamokat állítson elő. Mit gondolsz a témáról?

„Véleményem szerint, mint a történelem során az ember által létrehozott többi eszköz esetében, az MI kapcsán is el kell kerülni, hogy kiszorítsa az embert úgy, hogy az fel sem fogja ennek a pusztító potenciálját... A legtöbb számítógépes mérnöki munkával alkotott eszközt annak érdekében fejlesztették ki, hogy elérjék a tudás egy magasabb szintjét, amit az emberek nem tudtak elérni. De mihelyt ezek az eszközök átalakulnak egy olyan valamivé, ami levágja a teremtői, alkotói fázist, ebben a kapitalista társadalomban, akkor a legmesszebb menőnk úgy vélem, hogy ezt el kell kerülni.

Az MI képes minden adatot megtanulni, amit beletáplálsz, képes már meglévő dolgokat valami mássá átalakítani, hogy kiiktassa az alkotói fázist, de úgy, hogy közben egyáltalán nem válik eredetivé. Erre valaki azt mondhatja, hogy ez ugyanaz a folyamat, mint amikor egy művész különböző forrásokból merít inspirációt... Igen, de miért kellene egy gépnek átvennie a te feladatodat? Másvalaki azt teheti hozzá, hogy az alkotói fázis megszüntetésével lehetőség nyílik, hogy a felszabadult extra időt arra fordítsuk, ami igazán fontos, hogy magunkkal foglalkozunk.

Véleményem szerint ez egy én-kollektív pusztító opció, ami azt a hamis benyomást kelti, hogy így könnyebbé teszed az életed. Én csak egy eszközt látok az MI-ben, ami elveszi azt, ami bennünket emberré tesz, és egy produktívabb szempontból, rengeteg ember potenciálját munkáját. Nem tudom, érted-e, hogy mire gondolok, de annak ellenére, hogy az MI már itt van az életünkben a telefonjainkon, számítógépeinken stb. keresztül, én nem fogadok a használatára, mivel az ellentéte annak, ami bennünket emberré tesz.”

A 21. századi death és black metal sok olyan zenekart mutat fel, amelyek számos tekintetben más arculattal bírnak, mint a harmadik évezred előtti formációk. Új zenei formákban jelentkeznak, bátran kísérleteznek, feltöretlen területeket térképeznek fel, nem az alapban-dákat másolják, s úgy tűnik, ez a felfogás a Jade-től sem áll távol.

„Én soha nem úgy értékeltem a zenét, mint annak a másolatát, amit már korábban megalkottak. Megpróbálni megcsavarni azt, ami inspirált, vagy ami hatott rám a múltban, vagy a jelenben, kötelező formula számomra, amikor zenélek, festek, vagy írok. Ennek fényében a Jade alapjait egy múltbeli zenei periódus határozza meg, amelyhez úgy éreztem, hogy vissza kell térnem, miután éveken keresztül, más zenekaraimban egyéb zenei vonalak mentén próbáltam fejlődni. Szükségem volt arra az irányvonalra, amely fiatalokom fő zenekari inspirációja volt, és ami kétségtelenül megformálta azt, ami vagyok. A '80-as évek végi/'90-es évek eleji death metaltól van szó, a szent brit doom-hármasról, és a '90-es évek első felének, közepének norvég black metaljáról. Akkoriban egy hallgatónak megvolt az élménye, hogy minden egyes megjelent album úttörőnek bizonyult a hasonló, egyben eltérő eszközök használata révén. Ez az az érték, ami engem mindig is érdekelt, még ha nagy követelményeket is támaszt. Ez nem egy könnyű ösvény.

A Jade törekvése az, hogy olvasni tudjon a múlt szemében, de ezt megszuja az a hozzáállás, hogy a meglévő rátekintést új perspektívába helyezi. Úgy vélem, annak, hogy 30 éve játszom zenekarokban, nyomot kellett hagynia a látásmódon, ahogyan a múltbeli referenciához állók, vagyis egyetértek veled abban, amit rólunk írtál, eltekintve attól, hogy nagyon innovatív szeretnénk lenni. Bármely műfajból és időszakból származó zene továbbfejlődhet. A különbség abból adódik, hogy különbözőek vagyunk, de nyílt szívvel lépünk át a vonalat.

Várhatók Jade-koncertek? Szerettek élőben játszani?

„Az elkövetkezendő hat hónapban annyit fogunk játszani, amennyit nagyjából az elmúlt két évben játszottunk. Igen, a portugál SWR Barrocelas Metal Fesztől kezdődően egy szeptemberre esedékes európai turnéval bezárólag várhatók koncertjeink Franciaországban, Spanyolországban, Hollandiában és Németországban, és reméljük, hogy az új album lehetővé teszi, hogy új országokban is felléphessünk, ahol még nem jártunk.

A Jade-nek az volt a célja, hogy az életem két fő aspektusát vizsgálhaszerezem. A dalszerző szerepét, amit az utóbbi években elhanyagoltam, hogy lehetőséget hagyjak a gitárosoknak, hogy a Foscor számára jobb esélyeket biztosítsak. Emellett azt az érzést is újra át akartam élni, amit eme zenekarral éltem át a színpadon az első években. Őszintén szólva, vissza kellett kerülnöm a komfortzónámba, egy energikusabb, zsigeribb élő előadáshoz. A korai időkből az is hiányzott, amikor énekes/basszusgitáros voltam. Majdnem tizenöt éve inkább csak énekes vagyok, valamint írok és a zenekari menedzseléssel foglalkozok.” **HW**

A környezet termékei

Május elején jelenik meg a chicagói thrash metalos Misfire második albuma, pár nappal a megjelenés előtt pedig egy szélesebb körű amerikai körútra indulnak a műfaj egyik nagyágyújával, az Exodus-szal. Néhány esztendeje ez a csapat fiatal, első lemezes bandaként úgy csinált végig egy intenzív, háromhetes nyugati parti turnét a Warbringer és a Heathen társaságában, hogy a felállásuk kulcspozíciókban változott, közvetlenül a start előtt - ennyit az elkötelezettségről. Egyebek mellett az Exodus-turnéval és az új lemezzel kapcsolatosan beszélgettem Jim Nicademus dobos/bandafőnökkel.

SZÖVEG: KÁNYA FERENC • FOTÓ: ALEX ZAREK

Hülye kérdés, de várjátok már az Exodusszal közös turnét? Milyen érzés, hogy egy ilyen legendás zenekarral turnézhattok?

„Tényleg hülye kérdés! (nevet) Az Exodus az egyik zenekar, akik miatt én magam is megszerettem ezt a zenét, szóval ez a túra egy igazi valóra vált álom.”

Hogyan kerültetek a képbe egyáltalán? Az új lemezetek egy nótájában énekel Rob Dukes, akivel az új gitárosotok, Kosta ápol barátságot. Ez volt a kapcsolódási pont vagy van még?

„Van. Ugyanaz a menedzsment, az FM Music igazgatja a dolgainkat, mint az Exodusét, szóval alapvetően ezért voltunk kézenfekvő választás. De persze a haverság és a jó időztetés is sokat nyomott a latban. Robot valóban Kosta hívta, hogy vendégeskedjen az egyik új számunkban, ő pedig azonnal igent mondott. Óriási megtiszteltetés, hogy közreműködik a nótában. Dukes a kedvenc Exodus-énekesem. Mondjuk amikor felvettük a We Went Through Hellt, még nem volt az Exodus tagja.”

A túra sajnos egyáltalán nem érinti a ti államotokat, Illinois-t, pedig biztosan jó érzés lett volna „hazai” színpadon is megmutatni magatokat az Exodussal. Mik azok a helyszínek, amiket nagyon vártok?

„Azt hiszem az első buli az, amit a legjobban várunk, Arizona-ban. Ha azt letöltük, mindannyian sokkal nyugodtabbak leszünk, azután egyre jobban összecsiszolódunk. Fort Wayne-t is várom, ott nem jártunk még, de biztosan minden helyszín izgalmas lesz.”

Tudsz valami közelebbit arról, hogy milyen „konfliktusok” miatt lépett vissza a turnétól a Deicide?

„Nem kötötték az orrunkra, az ő dolguk.”

Azután szóba került a Possessed, de Jeff egészségi problémáira hivatkozva ők is lemondták a turnét, így...

„Így jött a Havok, ami azért fantasztikus, mert nagyon jó haverok, meg egyébként is úgy gondolom, hogy tökéletesen passzolnak ehhez a turnéhoz!”

Júniusban nálunk, Magyarországon is játszik az Exodus. Tudom, ezúttal nem vagytok része a tervnek, de személy szerint örülnék, ha jönnétek. Ti jönnétek?

„Kösz! Minden további nélkül! Reményeim szerint jövőre valóban eljutunk Európába, talán akkor.”

Ismersz, vagy hallottál már magyar bandákat egyébként?

„Aaaaaammm... Nem fogok kamuzni... (nevet) De nem.”

Az új felállásotok Tim Jensen frontemberrel és Konstadin Kostadinov gitárossal a Warbringer-Heathen turnén mutatkozott be 2022 őszén. Visszatekintve, hogy sikerült a menet a két új sráccal? Úgy tűnt, megerősödve jöttetek ki belőle.

„Na, az volt a legkeményebb turné, amit valaha csináltam. Pont nem volt buszunk, és két furgont kellett bérelni, hogy mindent és mindenkit eljuttassunk oda, ahová kell. Aztán átváltottunk furgon-személyautó kombóra. Rengeteg cuccot hátrahagytunk Oklahomában egy havernál és kölcsönkértük a Warbringer felszerelését. A turné hátralévő részét pedig egy kisbuszban tettük meg. A végét mi inkább úgy éltük meg, hogy mindannyian átkozottul le voltunk harcolva. De megcsináltuk.”

Beszéljünk az új lemezről! Ezt egy merőben más felállás jegyzi, mint a Sympathy for the Ignorant albumot. Én úgy gondolom, hogy változott a zenétek, nyersebb, de okosabb is lett. Te hogy érzed?

„Igen, ezzel teljesen egyetértek. Egyszerűen jobb banda lettünk és jobbak az ötletek. Ezeket a dalokat valamivel az első albumunk felvétele után írtam, tehát megvoltak egy ideje, de úgy voltam vele akkor, hogy adok nekik időt, hogy érjenek, fejlődjenek. Amit meg is tettek. Az ütős dolgokat ütősebbé tettük, a kemény dolgokat keményebbé, a progresszív dolgokat pedig még progresszívebbé.”

Az új nótákban azt hallom, hogy egyértelműen thrash metal, de a dalok nem kizárólag ezen a műfajon szocializálódtak. Van olyan zenekar vagy előadó, aki különösen inspirált a dalszerzés idején?

„Hát... a teljesség igénye nélkül: Nine Inch Nails, Metallica, The Cult, Prong, Pantera, Van Halen, AC/DC, Opeth, Steven Wilson, Exodus, Death... Nem csak metalt hallgatók. Akkor hallgatók metalt, amikor dalokon agyalok, az ötleteimet rendezem. Ez a folyamat hullámokban zajlik. Néha szükségem van egy zenehallgatási szakaszra, és csak utána folytatom az írást. Olykor akár hónapokig nem játszom gitáron. Amikor egy riff kikívánczik belőlem, az egy új perspektíva, ami valahol

a kedvenc zenék hallgatásából jött létre. Ilyenkor általában egy-egy jó riffből a teljes dal megszületik.”

Stúdiómunka tekintetében is erősnek érzem az új dalokat. Fizikailag leutaztatok Atlantába, vagy home office-ban dolgoztatok? Miért pont ezt a helyet választottátok?

„Kösz! Azért választottuk a Second Sightot és Johnnt (*John Douglass, az album producere*), mert a korábbi munkái alapján tudtuk, hogy zseni. Egy hihetetlen szakember, és mi a legjobbat akartuk. Tíz napra Atlantába költöztünk, ennyi időnk volt, minden nap a stúdióban dolgoztunk. Kemény volt, de fantasztikus élmény, és a lemez csodálatos lett.”

Számodra melyik dal a legkülönlegesebb az újak közül?

„A kislemezes, a We Went Through Hell. Ez az első dal, amit írtam, miután az előző énekesünk, Jay (*Jay Johnsson gitáros/énekes*) kiszállt. A helyzetről írtam. A korábbi zenekaromat is vele kezdtem a középiskolában. Abból a zenekarból kirúgták. Szar érzés volt. Rettenetesen dühös voltam, mert ott voltunk a Warbringer turné előtt és benne volt a pakliban, hogy elcsesződik ez a lehetőség, de úgy döntöttem, nem hagyom, hogy az ő távozása határozza meg a sorsomat. Erről írtam. Úgy gondolom, ez a dal a legerősebb, amit valaha csináltunk. Nekem segített átvészelni a nehéz időszakot, és adott valamit, amiben magam is hihetek.”

Mit üzen az album címe, Product of the Environment? Hogy látjátok ezt a kifordult világot?

„A valóságunk rabjai vagyunk mindannyian. A valóságunkat meg az határozza meg, hogy hogyan látjuk a dolgokat. A környezetünk mindenre hatással van. Az vagy, aki vagy, a hely és a tapasztalataid tesznek azzá. Te, én, ő, mindannyian a környezetünk termékei vagyunk. Ez a világ eléggé eltorzult, de minden nap, amikor felébredek, egy jó nap. Hálás vagyok minden pillanatért.”

Jim, azt mondtad, hogy nem csak a metalt szereted, nyitott gondolkodású ember vagy és akár elektronikus hatásokat is el tudsz képzelni a zenétekben. Milyen méretekben gondolkodsz?

„Nem elektronikus zenére gondoltam! Úgy értettem, hogy ilyen-olyan trükkökkel ki lehetne színezni a hangszerelést, vastagabbá lehet tenni a hangzást. Ez talán csak több gitárszólamot jelentene, vagy azt, hogy a basszus nem szigorúan a gitárt követi. Ha mindig ugyanazt játszanánk, az egy idő után unalmas lenne, nem? Lehet, hogy torzított bőgőt, több gitársávot, effektezett éneket iktatunk be. Nemrég szórakozásból csináltam egy progresszív metalos feldolgozást a Nine Inch Nails Copy of a Nótájából, akkor kezdtem ilyenén agyalni. (nevet) Az új lemez címadójában egyébként használtunk is Johnnal egy ebrow nevű gitáros kutyút, amit például prog rockban, amibient zenében alkalmaznak. Ilyesmire gondoltam.”

Ez megnyugtató! Végezetül, hogyan látod a Misfire helyét a mai thrash metal szcénában és mi a hosszú távú célotok?

„Hosszú távon azt akarom, hogy ez a dolog legyen az, amit egész életemben csinálhatok. Olyan szinten akarom űzni ezt a 'sportot', mint a bálványaim. Az a tény, hogy együtt építjük ezt a közös álmot, már önmagában egy teljesítmény. A mi helyünk, jobban mondva a mi dolgunk jelen pillanatban az, hogy odab...unk, és adjunk az embereknek nótákat, amit énekelhetnek, amikor az élet nem éppen úgy alakul, ahogy szeretnék volna. Úgy gondolom, hiányzott egy nagy hang a modern thrash metalból. De itt vagyunk!” **HW**

THY CATAFALQUE SEAR BLISS

BP., BARBA NEGRA

SZÖVEG ÉS FOTÓ: UZSEKA NORBERT

ÉLŐ FÉM

A Sear Bliss egy kompakt, 11 dalos best of programot adott elő a Red Stage-en, melynek zárása az épp harminc éve megjelent bemutatkozó demó, a Phantoms egyik örökbecsűje, a 1100 Years Ago volt. Érdekes volt így megtapasztalni, hogy már a kezdetekkor is jelen volt a csapat egyik fő jellemzője, az, hogy van valami fenséges ebben a zenében. Ez nyilván köszönhető annak is, hogy az alap metalhangszerek mellett mindig volt náluk valami extra (most épp ugye harsona, korábban szintetizátor, ill. trombita). De már annak idején sem szolgai másolatát játszották az északi black metalnak, noha a nordikus hangulat itt is megvan. Ehhez az egyéni karakterhez az is hozzájárul, hogy bár Nagy András baszszugitáros angolul énekel, magyar vonatkozású elemek, témák is kerülnek a Sear Blissbe (a szövegek gondolati szintjén, vagy akár klipekben), és ezeket is hitelesen, jó érzékkel alkalmazzák. Más kérdés, hogy attól még a koncert zömében

a hangzást a robaj uralta. A múlt évi Fekete Zajon az Enslaved koncertje is bizonyította, hogy lehet ezt a vaskos, rétegzett black metalt is úgy hangosítani, hogy meglegyen mind az ereje, mind a mélysége, itt ez sajnos nem egészen sikerült. Ezzel együtt fel-emelő érzés volt látni-hallani a Sear Blissst, s ha meg kellene neveznem, hogy számomra melyik dal volt a csúcspont, az a Chasm lenne a múlt évi, remek Heavenly Down albumról.

Logikus lépés volt a Thy Catafalque számára, hogy miután többször megtöltötték az Akváriumot, az A38 Hajót, a Dürer Kertet, de még a Zene Házát is, fellépjenek a Barba nagyobbik színpadán. A teltház itt nem jött össze, bár így is voltunk elegen. De a hangzás itt sem volt

rendben. Idővel talán tisztult, de amúgy, főleg a sűrűbb részeknél, itt is robajlott

a cucc, de a finomabb témáknál is túltolva jött a basszus. Nem én fogom megfejteni, hogy mennyire a hely adottságai tehetnek erről, hiszen mindkét barbás színpadon tapasztaltam már jó hangzást, de

tény, hogy a legtöbb korábbi TC-koncert, amin jártam, jobban szólt.

De attól még ez is emlékezetes koncert volt. Nekem ez volt a tizedik (beleszámítva a '21-es Mezolit bulit a Fekete Zajon), és még mindig elképeszt, hogy élőben hallhatom Kátai Tamás dalait. Pláne, hogy ilyen remek gárdával. Az ő 19 számos műsoruk is felfogható best of-nak, bár itt is volt kimaradó album. A Kel keleti szél-Szamojéd freskó-Töltés hármassal kezdtek, így mind a négy énekes színpadra lépett már az elején, és a közönség is nyomban ráhangolódott a zenére. A Trilobita-Vashegyek kettőst még megnyírbálta a hangzás (azért utóbbi lágy eleje volt nálam a koncert első csúcspontja), de a Piros kocsi, fekete éj már végképp össznépi örömmünnepet indított el. A Mezolit hozta nálam az első masszív lúdbőrzést: ahogy Bokodi Bálint rákezdett arra a magasabb fekvésű tiszta énekrészre, s ahogy aztán visszajött a mélységes doom riff... te jó isten... S aztán milyen gyönyörű volt Az eső, az eső, az eső, mekkora sláger a Szarvas, micsoda zúzás a Jura-Csillagkő-Vasgyár (utóbbiban lépett először színpadra az est egyetlen olyan fellépője, aki nincs benne a TC alap koncertfelállásban: Veres Gábor a Watch My Dyingből).

Jól is esett ezen tömény blokk után a Köd utánam-Embersólyom-Ködkirály hármasa. Utóbbinak olyan hangulata volt még a Barba Negrában is, hogy arra nincsenek is szavak – és ebben minden énekes énekelt, Gábort is ideértve. Aztán jött a koncert egyetlen olyan dala, amit még nem hallhattunk élőben: az Aláhullás az új lemeze. Élőben csak még húzósaabb, még groove-osabb az alapriffje, nagyot szólt. További újdonságot jelentett a háttérvetítés zöme: néhány dalban már ismerős képek peregtek, de amúgy retrofuturisztikus ill. pszichedelikus mozi ment a Barba hatalmas kivetítőjén.

Aztán jött A gyönyörű álmok ezután jönnek, ami a világban zajló események sötétjében csak még hátborzongatóbb volt („A világban éjszaka van, De lesz még, lesz még hajnal...”), de közben egyértelműen minden idők egyik legnagyobb TC slágere. Bár azok listájára felfér a Néma vermek irdatlan zúzdája is, ami után már csak a jobbára hagyományos zárás, a Fehérvasárnap következett. Aztán volt hosszas „vissza-vissza”, majd kijött Tamás, mondott pár mondatot, de a keverős nem figyelt, így a mikrofon nem volt bekapcsolva. Felteszem, elmagyarázta, miért nem játszanak többet, de fel is harsant a nézőtérről a „Mi a f... van?!” kórus, ám hiába, ez a koncert véget ért. ■

AUSTERE LUNAR TOMBFIELDS SHUM

BP., ROBOT

SZÖVEG: MILÁN PÉTER

Nem minden nap látogat el hozzánk ausztrál zenekar, ráadásul olyan, amely egy adott zsáner egyik fontos alakjának számít. Az Austere előtt két további előadót tekinthettünk meg.

Lassan arra a következtetésre kell jutnom, hogy black metal nélkül nincs kísérletezés, zenei határtágítás, továbblépés. Ez persze túlzás, de az előttem teljesen ismeretlen Shum jelezte, hogy részgazság van benne. Egyszerű produkcióról volt szó Varsás Gábor közreműködésével, aki különféle elektronikai eszközökkel keltett hangokat a színpadon. Ambient-szerű mintái, furcsa zörejei néha zárlatos konyhai eszközök hangjait idézték fel, de Gábor csakhamar gitárt ragadott és black metalos gitárpengetésekbe kezdett, amelyek a gépies ritmusokkal együtt sajátos hatást keltettek. Nem mondom, hogy múlhatatlan nyomot hagyott bennem ez a műsor, de a gitáron előadott témáknak megvolt a hangulata, vonzereje. Érdekes felvezetés volt.

Az olyan apró termekbe, mint a Robot, nem érdemes későn beérkezni, mert nagy az esélye, hogy az adott zenekart (a fejeket) már csak a helyiség végéből lehet szemügyre venni. Ez volt a helyzet a Lunar Tombfields koncertjével, amit jó messziről láttam, s így az élvezeti érték nagyban lecsökkent. A zene egyébként nem rossz, a csapat a Les Acteurs de l'Ombre Productions kiadónál foglal helyet, amely ismert a minőségről, arról, hogy éles füllel rendelkeznek a black metal kapcsán. A zenekar két albummal rendelkezik, melyek közül inkább a 2023-as An Arrow To The Sunt tanulmányoztam. A hangzás nem volt tökéletes – nem tudom, elől hogy szólt –, s így a lemez nüanszai sokszor nem érvényesültek, de így is pozitíve értékelhető, hogy a zenekar lehetőséget kapott egy nevesebb előadó előtt fellépni. Remélhetőleg legközelebb sikerül jobb körülmények között megtekinteni őket.

A két törzstaggal rendelkező Austere a szuicid vagy depresszív black metal egyik alapbandája. 2005 és 2010 között két nagylemezt adtak ki, amelyek a műfaj nagyjai közé repítették a csapatot. Négy évvel ezelőtt újjáalakultak, s 2023-óta évente adnak ki albumot, a legújabb, a The Stillness Of Dissolution

júniusban érkezik. Kíváncsi voltam, hogyan festenek majd a színpadon, de semmi extra nem történt. Desolate gitáros/énekes, Sorrow dobos/énekes és két társa pólóban, farmerben lépett színpadra – semmilyen külsőséget nem vonultattak fel, de nem is számítottam ilyesmire.

A zenekar nagyjából tartotta magát az egyórás időtartamhoz, melynek során egy élvezetes utazáson vehettünk részt a komor érzések világában. A koncert után az volt a meglátásom, hogy a csapat lemezei változatosabbak, mint amilyen ez a koncert volt. Úgy értem, a két alaptag nyilván úgy állította össze a programot, hogy ne kerüljenek bele nagyon lassú témák, inkább egy folyamatos pulzálás alakuljon ki, ami akkor sem szakad meg, amikor véget ér egy tétel. A korai Katatonia hatása – jelesül: Brave Murder Day – világosabb nem is lehetne az Austere kapcsán; a gitártémák, az egyszerű, pumpáló ritmusok, a hangulat

a svéd komor mesterek világát idézi, de úgy, hogy közben az ausztrálok is sikerült némi saját hangra szert tenni. Nem könnyű, ha valakire ekkora hatást gyakorol egy másik csapat, de ez esetben mégis sikerült.

Desolate a színpad közepén pengetett, s ordította a mikrofonba kínterhes szövegeit, de az arcát látva semmilyen érzelmet nem lehetett róla leolvasni. Ez mind

a négy tagról elmondható volt. Mondhatjuk, ez így autentikus, mivel furcsa lenne depresszív black metal szövegelésekkel, erős gesztusokkal tarkítva előadni. Sorrow a dobok mögött néha átvette az énekesi teendőket is. Általában dallamosabb dolgokat adott elő, de olykor ő is megreccsentette a torkát.

Szoktam hallgatni az Austere lemezeit, mégsem tudnék számcímeket említeni, de ez nem is fontos, mivel a koncertet fel lehetett fogni egy nagy folyamként, amely egy órán keresztül áramlott keresztül a hallgatón. Úgy is mondhatnám, hogy az a szép ebben a műfajban (black metal), hogy olyan sokféleképpen lehet megszólaltatni, rengeteg irányba lehet elmozdulni. Az Austere introvertált zenészei befelé forduló, ám dinamizmust sem nélkülöző szettet mutattak be a tavaszi estén. Tán nem utoljára. ■

KLONE KINGCROW

BP., INSTANT-FOGAS KOMPLEXUM

SZÖVEG ÉS FOTÓ: GÁTI VIKTOR

Először ránézésre azt hihetnénk, hogy a Kingcrow és a Klone közös turnéja kiadói háttérrel szerveződött, azonban míg az olasz Kingcrow a Season of Mist istállójában alkot, addig a francia Klone a Pelagic Records égisze alatt működik. A közös körút tehát inkább baráti vagy szakmai kapcsolatokon alapul – és szerencsénkre Budapest sem maradt ki. Április utolsó estéjén az Instant-Fogas Komplexum fogadta a prog rajongókat. A számomra az Analog Music Hall hangulatát idéző koncertterem nemcsak a miliő, de hangtechnika részéről is meggyőző volt.

A műsort az olasz Kingcrow nyitotta, akiket már 2018-ban, a Pain Of Salvation előtt láthattunk Budapesten. Akkor is erős produkciót nyújtottak, de azóta új szintre emelték élő megszólalásukat. A Hopium című, előző évi album Kintsugi című dalával indították a programot, amit a The Persistence nyitótétele, a Drenched követett. Diego Marchesi énekes már itt teljes hangterjedelmét bevetette, a közönség pedig hamar a zenekar aurájába került. A szűk színpadon felszabadított energia az egész műsort áthatotta – a stúdióverziókhoz képest minden dal elevenebb, húzósaabb formában szólt meg. Még a csapat egyetlen „balladája”, a Come Through is jobban megmutatta erőnyeit a deszkákon, mint a fejhallgatóban. A Parallel Lines progresszív rétegei, a The Persistence sodró löktetése, a monumentális Hopium, valamint a koncert elmaradhatatlan tétele, a The Moth egyaránt kiemelkedtek. Bár csupán egyórás műsoridőt kaptak, a Kingcrow egyszerre kompakt és változatos, lélekig hatoló koncertet adott.

A Klone a vizuális oldalra is ráerősített: a zenekart háttérvetítések kísérték, ami jól illett a dalaik olykor filmzeneszerű, atmoszférikus art-rock világához. Bár a francia csapat zeneileg kevésbé hatott elementárisan, mint az őket megelőző olasz kollégák, játékuknak kétségtelenül megvolt a maga sajátos, lebegős fogóssága, amely utólag belegondolva, még a Deftoneshoz is hasonlítható. A legújabb lemez, a szintén tavalyi The Unseen, valamint a 2023-as Meanwhile dalai

adták a gerincét az egyórás műsornak, melyek közül az After The Sun és a Meanwhile címadója volt a legemlékezetesebb. A lírai részeket időnként súlyos üvöltések és mázsás groove-ok törték meg, és bár a szintetizátorok samplerről szóltak – élőben jobb lett volna hallani őket, mindkét csapat esetében –, a Klone így is egy kifinomult, érzéki előadást nyújtott.

A Fekete Zaj szervezőcsapatának hála egy bensőséges, maradandó prog-élmény részesei lehettünk. Az Instant profi háttérrel biztosított, a két zenekar pedig egymást kiegészítve mutatta meg a modern progresszív zene két eltérő, ugyanakkor közös gyökerű oldalát. ■

IRON MAIDEN

LIVE AFTER DEATH

Igaz ugyan, hogy csak októberben, de idén lesz 40 éves az Iron Maiden ikonikus Live After Death koncertalbuma, a május végén hozzánk is elérő turnéval pedig nagyrészt épp azt a korszakot idézik majd meg Steve Harrisék, amit eme kiadvánnyal foglalt először össze a zenekar. Mindezek apropóján most egy személyesebb hangvétellő, némiképp szubjektív megemlékezés következik.

SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER, POSTA JÁNOS · FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Dunántúli megyeszékhelyen cseperedve tizenéves fejjel, kezdő rockrajongóként sokat ácsorogtam kocsányon lógó szemekkel a majdnem-belvárosi Gramofon hanglemezbolt kirakata előtt – ahonnan egyik alkalommal egy addig sosem látott módon szuggesztív borítókép nézett vissza rám. A sírgödörből üvöltve előtörő-kirobbanó, láncait tépő Eddie-t ábrázoló festmény az Iron Maiden frissen megjelent első dupla koncertlemezére volt hivatott felhívni a figyelmet – esetemben totális sikerrel, ugyanis ettől kezdve szinte minden nap elkanyarodtam arra, hogy újra és újra beleborzongassam magam a látványba. Minden bátorságomat összeszedve hamarosan aztán a lemezboltba is beóvatoskodtam, ahol az üzletvezető Hajszán Zoli jóvoltából végre kézbe is vehettem a kinyitható borítós, kívül-belül roppant dekoratív bake... elnézést, vinyl kiadányt. Arról persze szó sem lehetett, hogy akkori szerény anyagi kondícióim mellett (ami egy nyolcadikos kisserác nem túl vaskos zsebpénzét jelentette, a késő-kádári éra ún. létező szocializmusában) megvehessem a lemezt, de a látvány és a libabőrös borzongás egy életre belém égett.

Hatalmas szerencsémre nem sokkal később az általam gyakran látogatott megyei könyvtár hanglemezgyűjteményében is felbukkant a Live

After Death - ekkor már habozás nélkül cselekedtem, gyorsan beruháztam két darab TDK D60-as típusú megnokazettába (ennyi spórolt pénzecsém még éppen akadt), és a könyvtáros hölgygel hamar rájuk is másoltattam a dupla koncertalbumot. (Bizony, ekkoriban még létezett ilyen könyvtári szolgáltatás - jómagam ezen az úton szereztem be első Deep Purple-, Scorpions-, Black Sabbath- és ZZ Top-felvételeimet, többek között.)

A kazikkal hazaszaladva az elsőt rögtön be is tettem a magnóba, és ahogy a World Slavery Tour intrójaként használt, vért-verejtéket-könnyeiket ígérő Churchill beszéd után megdörrent az Aces High, majd az ezt egyből követő 2 Minutes To Midnight (felvértvezve egyik kedvenc Maiden-riffemmel), egyből tudtam, hogy egy valóban emlékezetes és különleges bő másfél óra vár majd rám. Ekkor még mindösszesen két lemezt – Powerslave és Killers - ismertem a bandától, úgyhogy a dalok java részével itt szembesültem először; pikáns módon a debütkorongról megidézett három nótát ilyenformán előbb hallottam Dickinson, mint Di'Anno tolmácsolásában.

A mindösszesen 102 percnyi felvétel – melynek zöme a kaliforniai Long Beach Arenában, kisebb része pedig a londoni Hammersmith

KLASSZIKUS

Korabeli plakát és belépőjegy a Long Beach-i koncertre

Odeonban került rögzítésre – egy minden szempontból csúcsummában lévő és magabiztos Iron Maident mutatott, akiknek a lábai előtt nem véletlenül hevert ekkoriban szinte az egész világ. A zsigerien lendületes névadó daltól és Running Free-től kezdve az elementáris erejű Trooperen meg The Number Of The Beasten át, az okosan felépített Hallowed Be Thy Name érintésével a Rime Of The Ancient Mariner komor epikus-ságáig mindent zseniálisan interpretált a banda, mindezt pedig hangzás szempontjából a legendás producerguru Martin Birch tette topra.

Az itt hallható megszólalás a mai napig etalon: vibrálóan él és lüktet az egész, ugyanakkor minden részlet kristálytisztán hallatszik, az összkép viszont mégsem túlsziszolt, a végeredmény magától értetődően természetes hatást kelt. Füleimnek különösen a jólesően fémcs, karcosnyers, két irányból támadó gitársound kedves. A közönségzaj mértéke is éppen optimális a keverésben, a hangulat nagyon átjön, ugyanakkor ez nem megy a hangszerek és az ének hallhatóságának rovására. (Martin Birchről szólva meg kell jegyezni, hogy bárkivel dolgozott - Purple, Sabbath, Rainbow, Whitesnake, stb. -, az adott

csapat karakterére mindig remekül csípte el, annak erőit különleges érzékkel domborította ki. Ugyanakkor a zenekar soundjával mégis képes volt lemezről lemezre úgy játszani, hogy az aktuális album mindig rendelkezzen egy saját, önálló hangzásképpel is. A Maidennel közös munkái kiváló példái ennek – emiatt tartom őt a legnagyobbak egyikének a stúdiók mágusai között.)

A Live After Death fogadtatása világszerte kiugróan jó volt, azt már csak később tudhattuk meg, hogy a jócskán túlhalt Maiden-gépezet háza táján ekkortájt bizony ilyen-olyan válságtünetek is mutatkozni kezdtek. A folyamatos turnézástól kiégésközel állapotha került Dickinson fejében még a kilépés gondolata is megfordult – erre végül aztán szerencsére nem került sor, ekkor még legalábbis. Sőt mi több, a csapat hamarosan úgy megrázta magát, hogy az 1986-os Somewhere In Time és a két évvel későbbi Seventh Son Of A Seventh Son képeiben zeneileg még a korábbiakra is sikerült rátenniük egy lapáttal (a magam részéről egyébként a Seventh Sont tartom Harrisék abszolút csúcscsalkotásának).

Az Iron Maiden különféle viszontagságokat át- és megélve a mai napig sikeresen üzemel, és szerencsére többé-kevésbé ugyanez mondható el rólam is. Bár a Gramofon hanglemezbolt már rég megszűnt, a könyvtáros hölgy nyugdíjba ment, sőt a két régi kazettám sincs már meg (immáron dupla CD-n hallgatom az anyagot), a Live After Deathet a lejátszóba téve bizony még mindig felébred bennem az a nyolcadikos, egyszerre lelkes és az élménytől lesokkolt kissrác. A koncertalbumok Pantheonjában ez a felvétel egyértelműen a legnagyobb klasszikusok közé tartozik, olyanokkal együtt, mint a Made In Japan, az On Stage, a Live Evil, a No Sleep 'Til Hammersmith, az Unleashed In The East, a Live And Dangerous, a World Wide Live vagy a Decade Of Aggression. Azért ez nem egy gyenge társaság, lássuk be. ■

Megjelenés dátuma:
1985. október 14.
1985. október 23. (VHS)

Kiadó:
EMI Records

Felvételek:
1985. március 14-17.
Long Beach, Kalifornia
1984. október 8-12.
Hammersmith Odeon
– London, UK

Producer:
Martin Birch

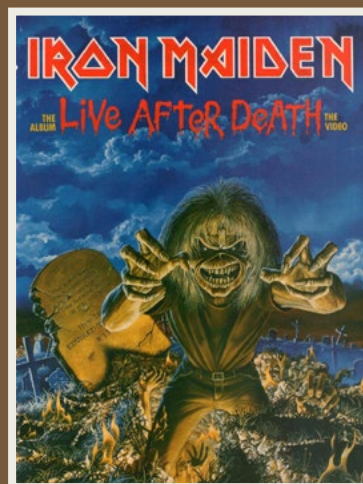
Műsor:
Churchill's Speech (intro)
Aces High
2 Minutes to Midnight
The Trooper
Revelations
Flight of Icarus
–
Rime of the Ancient Mariner
Powerslave
The Number of the Beast
–
Hallowed Be Thy Name
Iron Maiden
Run to the Hills
Running Free
–
Wrathchild
22 Acacia Avenue
Children of the Damned
Die with Your Boots On
Phantom of the Opera

Derek Riggs klasszikus borítófestményén az elpusztíthatatlan Eddie emelkedik ki a sírjából. Mint az közismert, a lemez címe egy szójáték a 'life after death', azaz a 'halál utáni élet' kifejezésre – az éjszaka közepén feltámadó néhai Edward T. H. ('the head') ezt hivatott szimbolizálni. A Piece Of Mind korszakban elszenvedett lobotómia során kapott koponyaszáró fémkapocba éppen belescap egy villám, ami akár az életet adó szikra is lehetne (lásd Frankenstein), de az igen részletes hátsó borítón a várost felperzselő villámok a Szodomát és Gomorrát sújtó isteni haragra utalnak – valószínűleg ebből jutott Eddie-nek is...

Riggst – elmondása szerint – a háttér kapcsán John Martin The Destruction of Sodom and Gomorrah (1852) festménye inspirálta. A felhők közé 'rejtve' megkaptuk még a Halál jól ismert sziluettjét, valamint a több más borítóról is ismerős fekete macskát. A hibás Lovecraft-idézetet viselő frontoldali sírfelirat mellett több másikat is találunk hátul – például: „Itt nyugszik Derek Riggs” (friss virággal!) vagy „A metal él”...

A jól ismert festmény azonban nem az első volt, ami az albumhoz készült. A Circus magazinban megjelent reklámanyagon ugyanis egy jelentősen eltérő változat szerepelt. Riggs nyilatkozata szerint a kép Rod Smallwood menedzser elképzelése alapján készült, ő maga nem igazán volt vele elégedett. Mint kiderült, a festmény – hogy, hogy nem – olyan fényes olajfestékkel készült, ami miatt nem lehetett jól fotózni, ezért Riggs „kénytelen volt” egy új változatot festeni, immár a saját elképzelése szerint. Mindannyian jobban jártunk :)

ELEINE

HÁTRÁNYOS HELYZETBŐL NYERTES POZÍCIÓ

Az utóbbi időben rendszeresen visszatérő vendégnek számít Budapesten a szimfonikus metalt játszó svéd Eleine, hiszen a bő egy évtizede alapított zenekar 2020 tavasza óta immár negyedik koncertjét adta nálunk. Az április 12-én a fővárosi Dürer Kertben megtartott fellépésük mégis minden korábbinál fontosabbnak számíthatott a csapat életében, hiszen most első alkalommal már nem mint előzenekar érkeztek hazánkba, hanem ezúttal már önálló turnéjuk keretében ejtették útba Magyarországot. Mindezt ráadásul úgy, hogy csupán néhány héttel a koncertsorozat kezdete előtt váltak meg két korábbi zenésztársuktól, Jesper Sunnhagen dobostól, valamint Filip Stålberg basszusgitárostól. Az Eleine alapító tagjaival, a modellként is ismert Madeleine Liljestam énekessel, illetve a gitáros-énekes Rikard Ekberggel készült interjúnk során először természetesen ennek okaira kérdeztünk rá.

SZÖVEG: GYURICZA FERENC / GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: JYTTE LINDBERG, ZENEKARI ARCHÍVUM

Még februárban tudattátok rajongó- itokkal egy közleményben, hogy Jesper és Filip is távozik a zenekarból. Mi történt valójában?

Rikard Ekberg: „Nos, ez egy nem túl elegáns történet, amit nem is szeretnénk nagyon részletezni. A lényeg, hogy nem megfelelően viselkedtek a rajongóinkkal, ezért menniük kellett. Tehát nem saját elhatározásuk volt, hogy kilépnek, mi döntöttünk úgy, hogy menniük kell.”

Madeleine Liljestram: „Ezért is választottuk ezt a módját a bejelentésnek. Tudtuk, hogy a rajongók egy részét sokkolni fogja a hír, hiszen valóban a turné kezdete előtt történt, de nem volt más lehetőségünk. Olyan dolgot tettek, ami nem igazán publikus, és ha nyilvánosságra hoznánk az összes részletet, azzal elsősorban nem magunknak ártanánk, hanem azoknak a rajongóknak, akikkel szemben elkövették. Miután elég szennitív jellegű dologról van szó, ezért a részletek bemutatásával elég könnyedén azonosíthatóak is lennének az érintett rajongók, amit mindenképpen szeretnénk elkerülni. Magát a tagcserét természetesen el akartuk mondani, de az okokat ennél részletesebben nem. Sokat gondolkodtunk rajta, hogy ezt mi módon tudjuk megtenni, végül arra jutottunk, hogy egy közlemény kiadása lesz a megfelelő eszköz. Mi ezzel a magunk részéről lezártunk tekintjük a történeteket.”

R.E.: „Természetesen már előtte átbeszéltünk az érintett rajongókkal mindent, és ők is úgy látták, hogy ez volt a legjobb megoldás.”

Sem Jesper, sem Filip nem volt alapító tagja a zenekarnak. Mennyire vették ki a részüket a kreatív munkából?

R.E.: „Semennyire. Ezért is volt nagyon könnyű meghozni azt a döntést, hogy megszabadulunk tőlük.”

M.L.: „Az Eleine zenekart a kezdetek óta ketten csináljuk Rikkal. Mi írjuk a dalokat, mi állítjuk össze a koncertek programját, s mi hozzuk a hosszútávú döntéseket is. Ha úgy vesszük, az Eleine zenekart valójában mi ketten jelentjük.”

R.E.: „Így van, mi vagyunk az alapító tagok, s mi ketten csináljuk az összes kreatív munkát. Ugyanakkor azt is el kell mondani, hogy Viktor (*Jonasson, gitáros*), aki 2021 óta folyamatosan velünk van, szintén a zenekar tagja már. Két évvel ezelőtt döntöttünk úgy, hogy őt is az Eleine tagjának tekintjük. Jelen pillanatban tehát hárman alkotjuk a zenekart, de a kreatív munkát továbbra is ketten vesszük tovább.”

Van elképzelésetek a két kiesett zenész pótlására?

R.E.: „Ezt a turnét egy beugró dobossal vesszük végig, ő Kevin Werder, egy nagyon tehetséges, 26 éves svéd zenész, akiről a Youtube-on találhatsz régebbi felvételeket, többek közt olyat is, ahol egy Eleine-dalt játszik. A basszusgitárt egyelőre samplerek segítségével oldjuk meg. Tudod, amikor az albumainkat készítettük, nemcsak a gitárt játszottam fel a stúdióban, hanem a basszusgitárt is, szóval az összes dal basszusgitáros része megvolt otthon. Előkerestem ezeket a régi felvételeket, és egy program segítségével felraktam őket egy samplerre. Így most a legkisebb helyet elfoglaló basszusgitáros lesz velünk a színpadon, akivel biztosan nem fogunk összeütközni koncert közben.” (*nevet*)

M.L.: „Ahogy Rik is mondta, Kevin egyelőre beugró dobosként van itt velünk, majd meglátjuk, hogy mennyire válik be, és mit hoz a jövő. Nem akartunk elhamarkodott döntést hozni, ezt Kevin is megértette, s el is fogadta. Egy basszusgitáros nélkül fel tud lépni egy

zenekar, de egy dobos nélkül nem. Dobosra tehát mindenképpen szükség volt, ezért kerestük meg Kevin. A basszusgitáros kapcsán azonban nem éreztük azt a feszítő szükségszerűséget. Ott van a Powerwolf esete. Hány éve léteznek már úgy, hogy nincs basszusgitárosuk? Ezért is mertem Riknek javasolni, hogy csináljuk végig ezt a turnét úgy, mint a Powerwolf. Persze, közben keressük a megfelelő embert, ha van valaki a látókörötökben, szívesen fogadjuk a javaslataitokat. Vagy ha esetleg olyan valaki olvassa ezt az interjút, akit érdekel egy ilyen lehetőség, jelentkezzen bátran.” (*mindenki nevet*)

Ez az első turnétok Európában, ahol már nem előzenekarként, hanem headliner produkció- ként léptek fel. Ez mindig nagyon kockázatos döntés egy fiatal zenekar számára, nemcsak a közönség miatt, anyagilag is. Nektek bejött a számításotok?

R.E.: „Valóban, ennek mindig megvan a rizikója, hiszen soha nem lehetsz biztos abban, hogy bejönnek a számításaid. Ha azonban szeretnél előbbre jutni, nem járhatod örököké az előzenekarok útját. Előbb-utóbb eljön az a pillanat, amikor muszáj lesz vállalnod ezt. Mi nagyon sok koncertet adtunk már előzenekarként, és mindig 110 százalékot nyújtottunk. Egyébként fogunk is még úgy turnézni, hiszen ősszel a Primal Fear nyugat-európai koncertjein veszünk részt, mint vendég. Ezt a turnét azonban meg akartuk csinálni, hogy felmérjük, hol tartunk, s nem kellett csalódnunk. Szerencsére azokban a városokban, ahol korábban másokkal együtt már jártunk, sokan eljöttek megnézni bennünket.

M.L.: „Aki ma zenélésre szánja rá magát, annak egy kicsit üzletembernek is kell lennie. Tudod kell, hogy mikor vállalj sokat, s mikor keveset, hogy ne vidd csődbe a zenekarod. Mi ezzel a turnéval nagyot vállaltunk, és az eddigi helyszínek alapján úgy tűnik, hogy bejött a számításunk. Sokkal jobb nézőszámaink vannak, mint amit vártunk. Amikor elindultunk, még azt sem tudhattuk, hogy lesz-e egyáltalán egyetlen olyan ember itt, Budapesten, aki eljön megnézni bennünket. Ezért én is azt mondom, nagyon jó látni, hogy ennyien vannak.”

Jelenleg még mindig a 2023-as We Shall Remain albummal turnéztok. Mikorra várható az újabb nagylemez?

R.E.: „Már dolgozunk az új dalokon, ám azt egyelőre még nem tudom megmondani, hogy a következő album mikor jelenik meg. Az a tervünk, hogy júniusban egy kislemezzel jelentkezzünk, s aztán a többit majd még meglátjuk.”

M.L.: „Nem érezzük azt, hogy nagyon sietnünk kellene. A We Shall Remain fogadtatása nagyon jó volt a rajongók részéről, ez boldogsággal tölt el mindannyiunkat. Azt is nagyon jó látni, hogy a turnén velünk együtt éneklük a dalokat, még azokon a helyeken is, ahol nem igazán jellemző az ilyesmi.”

Zenéjét tekintve az Eleine igencsak különleges színfoltja a mai metalszintérnek. Általában a szimfonikus metalhoz sorolnak benneteket, de annál változatosabb, összetettebb és sokszínűbb a zenétek. Honnan eredeztethető az Eleine stílusa?

M.L.: „Ez egy nehéz kérdés, mert a legerősebb befolyásaink között valóban ott van a szimfonikus metal, de a death, a thrash és a black is. Nagyon sokféle zenét hallgatunk, azok mind hatással is vannak ránk. Szerintem ma már nincsenek tiszta stílusok, azoknak már lejárt az ideje. Ma attól válik izgalmassá a zene, ha eklektikus, ha többféle inspirációból merít. Ezért nem is szeretjük, ha egy koncertünk előtt úgy tüntetnek fel bennünket, mint szimfonikus metal zenekar. Mi egyszerűen csak metalnak nevezzük a stílusunkat. Szoktam is mondani: hé, emberek, gyertek el, nézzétek meg, hogy mit csinálunk, s az alapján döntsetek, hogy tetszik-e vagy sem.”

R.E.: „Ebben az a jó, hogy látszólag semmilyen irányzatba nem illünk bele, valójában azonban mégis mindenhol ott a helyünk. Játsoztunk már a W.A.S.P., az Arch Enemy és a Moonspell előtt is. Lehet, hogy első blikkre azt mondanád, egyik előtt sincs helye az Eleine

zenekarnak. Aztán amikor felléptünk ezeken a koncerteken, azt láttuk, hogy az emberek először csak meglepődtek, majd egyre jobban kezdik élvezni a zenét. Felfedezik maguknak az összetevőket, amelyek közel állnak hozzájuk.”

M.L.: „Ez így van. És ami még nagyon fontos, hogy érzelmeket akarunk kiváltani az emberekből a zenénk által. Az teljesen mindegy, hogy szomorú leszel tőle vagy boldog, esetleg csak felb*sz, hiszen egy adott zene mindenkit máshogyan érint meg. Az viszont tényleg fontos, hogy legyen rád hatással, hogy érzelmeket váltson ki belőled, ahogy belőlünk is. Ha zeneszerzés közben nem érzünk az adott dallal kapcsolatban semmit, akkor az a téma azonnal megy a kukába.”

A dalaitoknak Madeleine éneke is ad egy érdekes, izgalmas karaktert. Gyakran használtsz olyan dallamokat, amelyek kevésbé szokványosak ebben a zenei közegeben. Honnan vannak ezek az inspirációid?

M.L.: „Leginkább a filmekből. Nagyon szeretem azokat a filmzenéket, amelyeknek van egyfajta sejtelmes hangulata. A Gladiátor a legnagyobb kedvencem. Talán tízéves lehettem, amikor megjelent, és azonnal lenyűgözött az a keleties hangulat, amit a zenéje sugárzott. Szerintem nagyon jól etalálták a szerzők. (Hans Zimmer és Lisa Gerrard.) Ha behunyt szemmel hallgatom a zenét, látod magad előtt azt az utánazhatatlan hangulatú keleti világot. Én is azt szeretném, ha az Eleine dalai vizuális élményt adnának a hallgatójának, és erre a keleti dallamok kiválóan alkalmasak. Szerintem az olvasóitok érteni fogják, hogy miről beszélek. Biztosan szoktak olyan számítógépes programokkal játszani, mint mondjuk a Call of Duty. Azoknak a zenében szintén vannak keleti elemek, s szerintem ettől működnek olyan jól.”

R.E.: „Az érzékeléseid összekapcsolódtak a tudatalattiddal. Amikor meglátsz egy sivatagot, teljesen mindegy, hogy a valóságban, egy filmben vagy egy számítógépes játékban teszed azt, rögtön megszólal a fejedben egy keleti dallam. Ez fordítva is működik. Amint megszólal egy keleti melódia, a tudatalattid már vetíti is ki eléd a sivatag képét. Nos, mi azt szeretnénk, hogy az Eleine zenéje is hasonló módon működjön. Hogy a dalaink hallatán a tudatalattid vetítsen ki egy képet.”

Mindannyian Svédországban születtetek, Madeleine arcvonásai azonban hordoznak magukban valami egzotikumot. A szüleid honnan származnak?

M.L.: „Amennyire csak tudom, a családom mindkét ágon svéd eredetű, szóval ezen a téren nem tudok semmi izgalmasról beszámolni. (nevet) Tudod, az az érdekes ebben a dologban, hogy bárhol járok a világban, mindenhol megkapom ezeket a kérdéseket. Amikor Görögországban léptünk fel, többen azzal jöttek oda hozzám, hogy az arcvonásaim alapján biztosan görög vagyok. Romániában is ugyanez volt, nem is beszélve arról, hogy ha közel-keleti származásúakkal találkozom. Eleinte egyáltalán nem foglalkoztam vele, de már engem is egyre jobban érdekel, hogy honnan származnak a felmenőim.”

A mai metalszintéren rengeteg női énekes van. Rivalizálás van köztetek vagy barátság?

M.L.: „Szerintem a szintér szereplői közt semmilyen rivalizálás nincs. Nem is értem, miért kellene egymással versenyeznünk. Én inkább azt látom, hogy szívesen dolgozunk együtt, ha van arra lehetőség.” **HW**

MICHAEL SCHENKER

A saját útját járva

Minden idők egyik legtehetségesebb gitárosaként kezdte zenészi karrierjét Michael Schenker, aki már tizenegy éves korában színpadra lépett a Scorpions tagjaként, és akkor is még csupán 16 éves volt, amikor a később világsztár státuszt elért zenekar első, Lonesome Crow című nagylemeze megjelent. A német zenész ereiben azonban nyughatatlan vér folyik, így folyamatosan keresgélve az újabb kihívásokat többször is csatlakozott az angol UFO zenekarhoz, illetve a nyolcvanas évektől különböző elnevezésű, valamint folyamatosan változó összetételű projektjeivel készíti albumait, miközben a tehetségét sosem tudta igazán sikerre váltani. Az utóbbi időszakban főként termékenységevel tűnik ki, nincs olyan esztendő, hogy ne jelentkezne egy vagy akár több nagylemezzel is. A kifejezetten zárkózott, s ezért a hazai rockzenei sajtóban is csak ritkán szereplő zenészt Gyuricza Tamás Marcell bírta szóra.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL
FOTÓ: ZENEKARI ARCHÍVUM

Bár rendszeresen jelennek meg új albumaid, magazinunknak azonban már jó ideje nem adottál interjút, így olvasóink többsége talán nincs is tisztában munkásságoddal. Ezért először a karriered kezdetéről szeretnék kérdezni. Miért kezdted el zenélni, és miért a gitárt választottad?

„Egyszerűen azért, mert szeretem a zenét, és hangszerek között nőttem fel. Gyermekkoromban az otthonunkban volt gitár, hegedű és zongora is, először mégsem ezek közül választottam. Mindössze öt éves voltam, amikor elkezdtem dobolni, de azok igazából még csak fazekak voltak. (nevet) Persze, egy kicsit játszottam zongorán és hegedűn is, majd felfedeztem magamnak a gitárt, ami remek móka volt. Nagyon gyorsan fejlődtem benne, aki látott gitározni, mindenki azt mondta, hogy nagyon tehetséges vagyok, és biztosan nagyszerű zenész lesz majd belőlem, de számomra ez azért nem volt ennyire egyértelmű. Tudod, közben fociztam is, hétközben edzésekre, hétvégekre meccsre jártam, szóval a futballkarrier lehetősége is ott volt előttem.”

Mikor döntöttél végleg a zene mellett?

„Tizenegy éves koromban, amikor az első koncertem volt a Scorpions tagjaként. Akkor kellett választanom a zene és a futball között. A zene nyert, amit egyáltalán nem bánok.”

A bátyádnak mennyi szerepe volt abban, hogy te is gitáros lettél?

„Nos, ez egy elég érdekes történet, hiszen mivel én vagyok a fiatalabb, mindenki azt gondolja, hogy Rudolf hatására kezdtem el gitározni. Valójában azonban én tanítottam őt, mivel őt eleinte kevésbé érdekelte a zene. Rudolf inkább gyűjtő volt, mint zenész. Persze, valamilyen szinten azért ő is tudott zenélni, de valójában azért vett hangszereket, hogy nézegesse őket, s nem azért, hogy játsszon rajtuk. Én viszont valóban zenélni akartam. Amikor Rudolf látta, hogy milyen gyorsan fejlődöm, elhatározta, hogy felhasználja régi tervéhez, és a segítségemmel megszerzi a zenekarának azt az énekest, akit kinézett magának. Ez volt Klaus. *(Meine, a Scorpions későbbi énekese.)* Rudolf tudta jól, hogy neki Klaus sosem mondana igent, hiszen a bátyám akkoriban még csupán amolyan Merseybeat-típusú tánczenét játszott, illetve feldolgozásokat, és azokat is kottából. Én viszont a saját elképzeléseim alapján zenéltem, és már tizenegynéhány évesen gitárszólókat raktam össze. Rudolf felismerte, hogy rajtam keresztül meg tudja valósítani a zenészi ambícióit, ezért engem is bevett a zenekarába, hogy azzal megnyerje magának Klaust.”

A mai napig többféle teória kering afelől, hogy miként születtek a Scorpions korai dalai. Hivatalosan a zenekartagokat közösen jelölték meg szerzőként, miközben néhány éve arról beszéltél, hogy azokat valójában jórészt te írtad. Mi az igazság e tekintetben?

„Természetesen ez utóbbi. Azt persze nem állítom, hogy a Lonesome Crow album valamennyi dalát egyedül írtam volna, de a többségüket igen. Bár csak 15 éves voltam, de a legtöbb dalunk zenéjét én írtam, a szövegeket pedig Klaus. Ennek ellenére a mai napig nem kaptam meg az engem megillető szerzői jogokat.”

Nem bántad meg, hogy annak idején otthagytad a Scorpionst?

„Nem, mert mindig is úgy tekintettem a Scorpionsra, hogy az a karrierem első lépcsőfoka, ahonnan majd tovább tudok lépni. Tudod, elismertem a Scorpions tagjait, mint művészeket, és nagyon jó volt velük együtt játszani, de ez mégiscsak egy német zenekar volt. Én viszont az angol zenét szerettem. Akkoriban Anglia volt a zenei élet központja, angol zenekarok uralták a piacot, ezért mindenki rájuk figyelt. Sosem titkoltam Rudolf és Klaus előtt, hogy szeretnék továbblépni. Tudták jól, hogy amint kapok egy ajánlatot valamelyik angol zenekartól, azt el fogom fogadni. Végülis ez történt. Kiléptem, de ajánlottam a helyemre egy nagyon jó zenészt, ezért Rudolf nem is neheztelt rám.”

Milyen ma a kapcsolatod a bátyáddal?

„Bonyolult. Egész életében úgy kezelte, mint egy csecsemőt. Hét évvel vagyok fiatalabb nála, ezért azt gondolta, hogy neki kell irányítania az életemet. Mindenbe beleszólt, s mindenről azt gondolta, hogy jobban tudja, mint én. Én viszont szerettem volna a saját elképzeléseim szerint élni, s megvalósítani a saját álmaimat. Persze, ő a testvérem, és mindig szeretettel gondolok rá. Remélem, hogy jól van.”

Az imént azt mondtad, vágytál arra, hogy egy angol zenekarhoz csatlakozhass, és ez sikerült is akkor, amikor a UFO szólógitárosa lettél. Mennyiben volt más angolokkal együtt zenélni?

„Nézd, ahogy az előbb említettem, akkoriban Anglia volt a zenei világ központja. Az angolok sokkal természetesebben zenéltek, ergonomikusabb volt a megszólalásuk, ezért úgy éreztem, hogy nekem ott kell lennem, ennek a közegnek a központjában. Nem arra vágytam, hogy a UFO szólógitárosa legyek, hanem egy Angliába szóló jegyre volt szükségem. Őszintén szólva nem is ismertem a UFO zenekart, csak akkor hallottam őket, amikor a Lonesome Crow album megjelenését követően közösen léptünk fel Németországban. Bár angol zenekar volt a UFO, de nem voltak olyan nagy sztárok. Csak azután kezdett ismertebbé válni a zenekar, hogy én lettem a gitáros. Ahogy annak idején a Scorpions zenéjét, úgy a UFO stílusát is én formáltam azzá, amilyenné vált. Ebben ők abszolút partnerek voltak, de Londonban élni nem volt egyszerű. Az angolok ugyanis nagyon tartózkodóak, nem túl barátságosak, és nem is befogadóak. Én akkoriban még nem beszéltem jól a nyelvet, nem igazán tudtam kommunikálni, ezért teljesen beletemetkeztem a zenébe. Jószerivel csak azzal foglalkoztam, semmi más nem érdekelt, csak az, hogy még jobban kialakítsam a saját zenei világomat.”

Jó, hogy mondd ezt, hiszen amúgy is szerettem volna rákérdezni: mitől lesz egy dal jellegzetesen Michael Schenker-stílusú?

„Attól, hogy belőlem jön. *(nevet)* Én nem kottából zenélek, nem utánzok másokat, és egyetlen dalra sem mondtam azt, hogy szeretnék valami ehhez hasonlót. Nem foglalkozom a trendekkel sem, és az sem érdekel, hogy éppen melyik zenei irányzat sikeres, és melyik nem. Teszem azt, amit jónak látok, a saját elképzeléseim alapján zenélek. Van néhány gitáros, akire példaképként tekintek. Leslie West volt ilyen, vagy Jeff Beck. Lényegében a késői hatvanas évek zenészei, akiknek játékára odafigyeltem, amikor zenélni tanultam. Elég gyorsan felfogtam, hogy ők mit csinálnak, és miért. Megtanultam azt is, hogy a zenében milyen fontos szerepe van az egyé-

ni hangzás kialakításának. A hatvanas években mindenkinek saját hangzása volt. Úgy voltam vele, hogy nekem is kell egy stílus, egy olyan gitározási mód, amiről az emberek látatlanban is tudni fogják, hogy ez én vagyok. Egy Michael Schenker hangzás, ami még most is megvan. Ezt még a hetvenes években kezdtem el kialakítani, majd miután kifejlesztettem, mindenki engem utánozott. A nyolcvanas években már minden gitáros úgy szólt, ahogy én.”

Ha már szóba hoztad a nyolcvanas éveket, akkoriban, pontosabban 1980-ban jelent meg az első Michael Schenker Group-album. Miért döntöttél saját zenekar alapítása mellett?

„Az önkifejezés miatt. Mert a saját elképzeléseim alapján akartam zenélni, ahogy azt már mondtam. A Michael Schenker Group megalapítását megelőzően mindig valamilyen zenekar tagja voltam. A UFO után visszamentem egy rövid időre a Scorpionsba, Rudolf azonban továbbra is úgy kezelt, mint egy csecsemőt. Elvárta volna, hogy mindenben az ő ötleteit kövessem. Akkor készültek a Lovedrive album dalai, amikbe nem engedett beleszólni, minden az ő elképzelései szerint alakult. Talán megpróbálhattam volna jobban érvényesíteni a saját akaratomat a Scorpions tagjaként is, s lehet, hogy meg tudtam volna győzni a többiekét arról, hogy zeneileg egy másik irányba mozduljunk el, de ha ez történik, akkor ma valószínűleg nagyon boldogtalanok lennénk. Ők is, és én is. Tulajdonképpen itt jöttem rá, hogy a saját utamat kell járnom, és azzal teszem a legjobbat mindenkinek, ha saját zenekart hozok létre. Ha ugyanis bármilyen más zenekarhoz csatlakozom, ott hasonló kompromisszumokra kényszerülök, mint a Scorpions esetében, és az nemcsak nekem rossz, de nekik is.”

Nagy sokáig csak Gibson Flying V modellt használtál, akárcsak a testvéred. Miért döntöttél emellett?

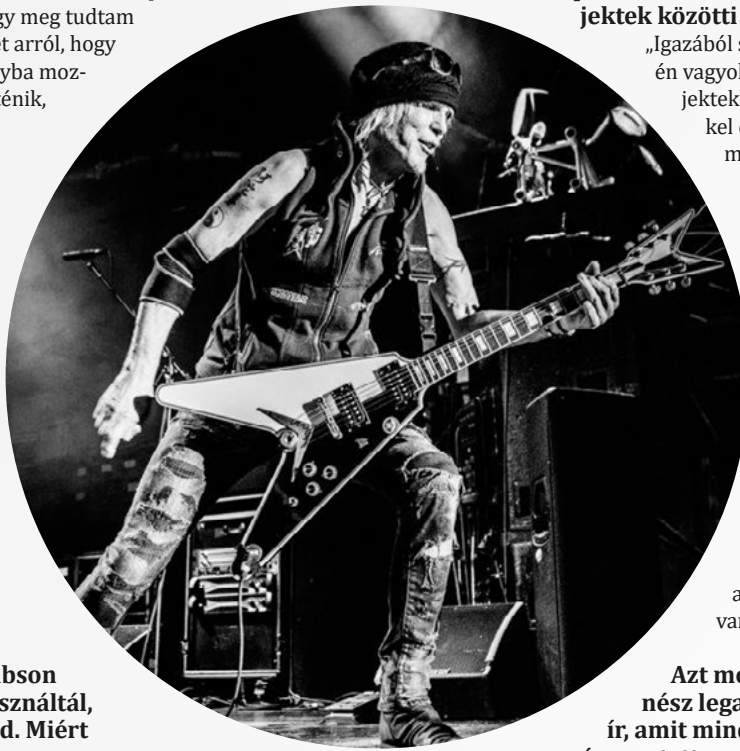
„Az eredeti hangszerem egy Gibson Les Paul volt, de aztán az egyik koncertünk előtt történt egy kis malőr, ami miatt nem jutottam hozzá, ezért hirtelen szükségem volt egy másik hangszerre. Ez még a Scorpions idejében volt. Akár hiszed, akár nem, mindössze az történt, hogy a gitáromat véletlenül bezárták egy másik zenekar próbatermébe, és én ott álltam hangszer nélkül. Hirtelen nem jutott eszembe jobb ötlet, mint Rudolf egyik gitárját kölcsönkérni. Egy Flying V modell volt, amit bedugtam a saját erősítőmbé, és meglepődve tapasztaltam, hogy milyen jól szólt. Azonnal megtetszett a hangja, tulajdonképpen olyasmi hangzást sikerült kialakítanom, amit nagyon régóta kerestem már. De nemcsak a hangzás miatt maradtam ennél a modellnél, hanem azért is, mert kényelmes játszani rajta. Odailleszted a V alakot a lábadohoz, rászorítod, és így nem fog elmozdulni a hangszer zenélés közben.”

Ha ennyire bejött a Flying V modell, miért cserélted le később Dean V-re?

„Ez szintén egy érdekes történet. Volt egy koncertünk az Egyesült Államokban, Chicago városában, aminek a próbájára Dean Zelinsky, a Dean Guitars alapítója is benézett. Azt mondta, szeretné, ha kipróbálnám az egyik hangszerét, és a kezembe nyomott egy Dean V modellt. Tetszett a hangszer, kényelmes volt, könnyű volt játszani rajta, a hangzása is bejött. Dean meghívott a gyárába is, ugyanis meg akarta mutatni, hogy hol és hogyan készülnek a hangszereik. Amint beléptem a gyárba, rögtön olyan érzésem támadt, hogy itt csupa zenész dolgozik. Mindenki nagyon értette a dolgát, és látszott, hogy tényleg törekednek arra, hogy a legjobb hangszereket készítsék el. Ahogy ott nézelődtem, egyszer csak odalépett mellém a Dean Guitars vezérigazgatója, Elliot Robinson, aki nagyon kedves ember volt. Azt mondta, nagyon szívesen készítenének nekem egy saját modellt, ha elfogadom. Rendkívül mehatódtam, mert a Gibson sosem tett ilyen ajánlatot, pedig akkor már sok éve az ő gitárjukon játszottam.”

Nagyon termékeny zenész vagy, sorra jelennek meg az albumaid Michael Schenker Group, Michael Schenker Fest vagy éppen Michael Schenker's Temple Of Rock név alatt. Mi adja a projektek közötti fő különbséget?

„Igazából semmi, mert mindegyik én vagyok. Bár a különböző projekteken más-más zenészekkel dolgozom, de a dalok mind az enyémek, én írom őket, az én elképzeléseimet tükrözik, s az én lelkem apró darabkái. Ezek a különböző elnevezések csak arra szolgálnak, hogy jobban el tudjanak igazodni az emberek az egyes kiadványok között. Ha ugyanis egy évben három album jelenne meg Michael Schenker Group név alatt, azzal csak összezavaroznám a rajongóimat.”

Azt mondják, ha egy zenész legalább egy olyan dalt ír, amit mindenki ismer, akkor már megtette a maga dolgát. Neked legalább két ilyen dalod van, a Doctor

Doctor még a UFO korszakodból, valamint az Into the Arena, ami először a legelső Michael Schenker Group albumon volt hallható. Ez elégedettséggel tölt el?

„Azzal vagyok elégedett, hogy a magam útján maradtam, s hogy nem adtam el magam.”

Van olyan albumod, amire különösen büszke vagy?

„Boldog vagyok minden albumommal, mivel nem csinálok semmi olyant, amit nem szeretnék. Lehet, hogy pénzügyileg nem vagyok olyan sikeres, mint a Scorpions, de engem ez egyáltalán nem érdekel. Én művész vagyok, zeneszerző és gitáros, és nem egy üzletember, egy gyáros vagy egy kereskedő, aki azt nézi, hogy miből tudná a legtöbbet eladni, s hogyan tudna a legnagyobb profitra szert tenni. Lehet, hogy nekem is az lesz a sorsom, mint nagyon sok klasszikus zeneszerzőnek, akinek a munkásságát csak az után ismerték el igazán az emberek, miután már meghalt.” **HW**

HAMMER

W O R L D

LEMARADTÁL EGY LAPSZÁMRÓL? KIEGÉSZÍTENÉD A GYŰJTEMÉNYEDET?

RENDELD MEG RÉGI LAPSZÁMAINKAT!

Rendelés és további információ: rendeles@hammerworld.hu Figyelem! Személyes átvételre nincs lehetőség!
A hirdetés csak a felsorolt lapszámokra vonatkozik a készlet erejéig!

RENDELHETŐ LAPSZÁMOK
2990 FT / DB

TELJES ÉVFOLYAMOK (2013–2017)
19 990 FT / ÉVF.

NEM RENDELHETŐ

ELFOGYOTT

No. 201 2008/2

No. 202 2008/3

No. 203 2008/4

No. 204 2008/5

No. 205 2008/6

No. 206 2008/7+

No. 207 2008/9

No. 208 2008/10

No. 209 2008/11

No. 210 2008/12+

No. 211 2009/2

No. 212 2009/3

No. 213 2009/4

No. 214 2009/5

No. 215 2009/6

No. 216 2009/7+

No. 217 2009/9

No. 218 2009/10

No. 219 2009/11

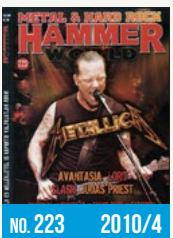
No. 220 2009/12+

No. 221 2010/2

No. 222 2010/3

No. 223 2010/4

No. 224 2010/5

No. 225 2010/6

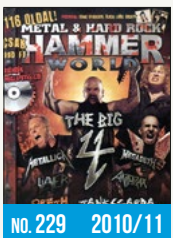
No. 226 2010/7+

No. 227 2010/9

No. 228 2010/10

No. 229 2010/11

No. 230 2010/12+

No. 231 2011/2

No. 232 2011/3

No. 233 2011/4

No. 234 2011/5

No. 235 2011/6

No. 236 2011/7+

No. 237 2011/9

No. 238 2011/10

No. 239 2011/11

No. 240 2011/12+

FIGYELEM!

A TELJES ÉVFOLYAMOKHOZ NEM JÁR
ÉVFOLYAMTÁR. AZ ÁR DARABÁR. A FUTÁRRAL
TÖRTÉNŐ KIKÜLDÉS PLUSZ KÖLTSÉG!

MÉDIARADAR

Black Sabbath - A képregény

KIADÓ: DEPO COMICS
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Ez a 26 oldalas képregény minden metalezenekarok atyjának, a Black Sabbathnak a történetét meséli el az 1968-as megalakulástól az angliai Birminghamben, a közelmúltig, amikor véget értek a búcsútúrnék. (Azt a képregény lezárásakor még nem lehetett tudni, hogy lesz egy szuper-nagyszabású legeslegutolsó koncert is...)

A képregény maga igényes kiadvány, minőségi papírokon, szépen nyomva. Az egyes képkockák között jó sok van, ami mintha fotóról lenne képregénnyé alakítva, és a Sabbath történetét is eléggé zanzásítva meséli el. Főleg az albumokra és azok sikerlistás szerepléseire koncentrál. Ezzel együtt megvan a maga íve, és egész szépen visszaadja a banda zenéjének hangulatát is. A pszichedelikusabb vonulat épp úgy megjelenik a képeken, mint a történelmi/fantasy témájú daloké, és egyik-másik oldal szinte hemzseg az apró részletektől, amiket jól esik végigbogarászni.

A különféle korszakokból nyilván az Ozzy-érákon van a hangsúly, de Ronnie James Dio is kap elég helyet, csak a többieknél éreztem, hogy elhanyagolták őket a képregény készítői. Persze értem én is, hogy az ozzy's anyagok meg a Heaven and Hell az igazi alapvetések, de attól még mondjuk a Tony Martinnal készült Headless Cross és Tyr is ott van a heavy metal csúcscsalkotásai között, és még sorolhatnám.

Akárhogy is, a képregény azonnal kedvet csinál ahhoz, hogy az ember elövegye a Sabbath lemezeit, minden, amit ezen túl ad, csak hab a tortán.

KaeRel Csonthalma

KIADÓ: CICERO KÖNYVSTÚDIÓ
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Ha azt mondom, Lengyelország, a legtöbbünk valószínűleg azt mondja rá, hogy Behemoth meg Vader, esetleg Decapitated vagy Mglá, netán Riverside. És bár ezek egyikénél sem egyértelmű a lengyeliségük, valamilyen szinten biztosan hatott rájuk saját folklórjuk. Ezért aztán a lengyel népmesék, legendák, mítoszok különféle természetfeletti lényeit felvonultató képregény is érdekes lehet sok Hammer-olvasó számára.

KaeRel ezekről a hol vicces, hol kuci, hol iszonytatóan félelmetes lényekről

mai mesét sző: a világ zajától távol eső Csonthalmán élnek ezek a népek, ahova mit sem sejtve érkezik egy apa és fia. Előbbi könyvtárosként kezd dolgozni a kisvárosban, utóbbi pedig egész hamar beilleszkedik az iskolában, de egy idő után azért feltűnik nekik, hogy nincs minden rendben ezzel a hellyel és lakóival...

Azért ez nem egy kő horror képregény, fiatalabb olvasók is kézbe vehetik, bár kötelezőnek inkább a dark/gothic/death/doom/black vonal kedvelői számára mondanám. Van benne sok képi és szövegi humor, de ugyanígy elgondolkodtató bölcsesség, követendő minta is, és az egész nagyon szerethető. KaeRel rajzstílusa is, bár elsőre szoknom kellett, mert amilyen egyszerűnek hat az egyik képkocka, olyan káoszt is tud csinálni a másikban. És nem lepne meg, ha ő is szeretné a VoiVodtól a The Outer Limitset (és annak illusztrációit).

Caitlin Doughty

Megesi a macskám a szememet, ha meghalok? – És más fontos kérdések a holttestekről

KIADÓ: FIGURA KIADÓ
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Caitlin Marie Doughty temetkezési vállalkozást vezet Amerikában, de a legtöbben a Youtube-ról és a blogjáról ismerik, ahol a halállal és temetkezéssel kapcsolatos témákról beszél. Ez a könyve alapvetően gyerekek által neki feltett kérdéseket gyűjt össze, és Caitlin gyakran nagyon vicces válaszait, megfigyelve Dianné Ruz szintén humoros, játékos, és persze morbid-groteszk illusztrációival.

A könyv címét is az egyik ilyen kérdés adja, de metalos szempontból talán a holttestek bomlásával, ill. a kremálás érdekességeivel kapcsolatos kérdések még izgalmasabbak, nem szólva az Eltemethetjük a nagymamát viking módra? című fejezetről. Melyben, akárcsak a többiben, Caitlin nem kertel, őszintén megmondja, hogy nem, és amúgy is baromság, ahogy a vikings filmek ezt ábrázolják a lángoló drakkárokkal meg minden, mert a dolgok nem így működnek (nem tudnak így működni), és egy sor egyéb tévhit kapcsán is kiokosítja az olvasót. Arról nem igazán beszél, hogy mi van a halál után, egyrészt, mert ő is látja, hogy épp elég különféle vallásos hit van ennek kapcsán, másrészt meg mert igyekszik a biztosan

tudható, uram bocsá' tudományosan bizonyított tények talaján maradni, márpedig azok jellemzően az életre korlátozódnak, valamint arra, hogy mi történik a testünkkel, ha feldobtuk a kedvenc koncertrejárós bakancsunkat. És ez így van rendjén, így is épp elég érdekes, izgalmas infót szedhet össze a fogékony olvasó ebből a könyvből, s ki tudja, talán az életet is jobban értékeli majd utána, netán a halált sem féli már ugyanúgy, mint előtte - bár tudom, a haláltól félni nem metal.

Nicoby - Vincent Zabus - Jostein Gaarder

Sofie világa 1.: A filozófia Szókratésztől Galileiig

KIADÓ: CICERO KÖNYVSTÚDIÓ
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Jostein Gaarder norvég író legismertebb, világsikerré vált műve a Sofie világa: Regény a filozófia történetéről. Ebből képregényt készíteni elég bátor vállalkozás (még akkor is, ha kétkötetes a cucc), de a francia képregényíró-rajzoló páros, Nicoby és Vincent Zabus egész jól megoldotta.

Ami azért nagy szó, mert a filozófia ugye végül is összetett gondolkodás, választkeresés megannyi fontos, alapvető kérdésre, s ezt képekkel nem egyszerű ábrázolni. De a képi világ az, ami a Sofie képregényt fogyasztathatóvá, sőt szórakoztathatóvá teszi. Amúgy a regényre is illik ez a két jelző, de ez a nagyalakú, szép kiadvány képileg annyira kreatív, annyi ügyes húzása van, hogy élmény olvasni. A Képregényes Rocktörténet című klasszikus képregény ill. az Egyszer volt, hol nem volt... az ember című szintén emlékezetes tévés ismeretterjesztő rajzfilmsorozat is eszembe jut róla.

Az első kötet alcíme: A filozófia Szókratésztől Galileiig. Gaarder nem sok szót pazarolt a keleti filozófiákra, így a képregény sem, de az ókori görögöktől a középkori/reneszánsz gondolkodókig elég szépen bemutatja, hogyan alakult a filozófia története, milyen gondolatok, meglátások jöttek-mentek, s hogyan válaszoltak adott időszak legnagyobb koponyái olyan kérdésekre, hogy pl. „ki vagyok én”, „mi az élet értelme”, meg hasonlóknak.

Mindehhez Sofie, a fiatal svéd lány élete ad keretet, és a vele levelező, titokzatos filozófusé. S mindez, hiszed vagy sem, elég izgalmas, és be tudja rántani az embert. ■

A LEGNAGYOBB UGRÁS A LEGKISEBB LÉPÉSSSEL KEZDŐDIK

Co-funded by
the European Union

RENDELJ MEG ITT:
WWW.GALAKTIKABOLT.HU

Menü

június 10.

CRADLE OF FILTH NERVOSA

Bp., Barba Negra

június 15.

MOTIONLESS IN WHITE PALEFACE SWISS

Bp., Barba Negra

június 17.

UGLY KID JOE

Bp., Barba Negra

október 6.

DISTURBED MEGADETH

Bp., Budapest Aréna

október 26.

HELLOWEEN BEAST IN BLACK

Bp., Budapest Aréna

október 30.

ONE OK ROCK PALEDUSK

Bp., Budapest Aréna

MÁJUS

5/6	Praetor, Silky Suffering	Riff
5/8	Anneke van Giersbergen	A38 Hajó
5/9	Venom Inc, Krisiun, Hate, Ater	Barba Negra
5/10	Nightbreed Fesztivál	Ecsegfalva
5/11	The Devil And The Almighty Blues	Dürer Kert
5/11	Weather Systems, Haunt The Woods	A38 Hajó
5/15	Caliban, In Hearts Wake, Cabal, Assemble The Chariots	Dürer Kert
5/15	Combichrist, Extise, Crimson Veil, Esoterik	Barba Negra
5/15	Then Comes Silence, Cold Contrast	A38 Hajó
5/16	Plasticocean, Foxriver, Escape Reality, Sevége	Dürer Kert
5/16	Frenatron, Black Hosts, Resurrection Disorder	Riff
5/18	Born Of Osiris, Ingested, Enthéos, The Voynich Code	Dürer Kert
5/19	Arena	Analog Music Hall
5/19	Decapitated, Cryptopsy, Warbringer, Carnation	Dürer Kert
5/22	Carnosus, Scaffold	Riff
5/26	Iron Maidnem	Barba Negra
5/27	Iron Maiden, Halestorm	Budapest Sportaréna
5/28	Iron Maiden, Halestorm	Budapest Sportaréna

JÚNIUS

6/6-	Tribute Maraton	Mátra
6/6	Whores, Help	A38 Hajó
6/9	Cattle Decapitation, Incantation, Skeletal Remains	Barba Negra
6/10	Cradle Of Filth	Barba Negra
6/10	Skillet	Budapest Park
6/11	Kat Von D, Prayers	A38 Hajó
6/14	White Ward, Thantifaxath	A38 Hajó
6/15	Carcass	Dürer Kert
6/15	Motionless In White, Paleface Swiss	Barba Negra
6/16	A Day To Remember, Polaris	Barba Negra
6/17	Ugly Kid Joe	Barba Negra
6/18	Die Antwoord	Budapest Park
6/19	Avenged Sevenfold, Palaye Royale	Budapest Park
6/19	Teeth Marks	A38 Hajó
6/21	Fontaines D.C., Jadu Heart	Barba Negra
6/25	Exodus	Barba Negra
6/30	Couch Slut, Bong-Ra	A38 Hajó

TOVÁBBI DÁTUMOK

7/1	Sólstafr	A38
7/2-	Rockmaraton Fesztivál	Dunaiújv.
7/2	Anal Vomit, Obscyrta	Riff
7/8	Billy Idol	BPRK
7/15	Guns N' Roses, Public Enemy	PSKS
7/16-	Campus Fesztivál	Debr.
7/18	Steve von Till, Greet	A38
7/19	Queens Of The Stone Age, So Good	BPRK
7/29	Gaerea, Mhorai	DK
7/29	Static-X, Dope	DK
7/30	Couch Slut	A38
7/30-	FEZEN Fesztivál	Székesfv.
7/31-	Fekete Zaj Fesztivál	Mátra
8/5	Thrown, Crystal Lake, Heriot	DK
8/16	Flotsam and Jetsam	AMH
8/23	Gojira	BN
8/27-	Tábor Fesztivál	Alsóörs
9/9	Die Krupps	DK
9/19	Tulsadoom, Dominance, Kurgaall, Vadon	SBH
9/20	Left To Die	AMH
9/25	Bleed From Within, After The Burial, Great Am. Ghost	BN
9/29	Auri	MKLT
10/2	Wind Rose, Orden Ogan, Angus McSix	BN
10/5	Wolfheart	AMH
10/6	Disturbed, Megadeth	BSA
10/7	Dark Tranquillity, Soen, Equilibrium, Iotunn	BN
10/8	Opeth	BN
10/8	We Came As Romans, Brand Of Sacrifice	DK
10/9	Darkest Hour, Bleeding Through, Shai Hulud, Denial Of Life	DK
10/11	Bloodred Hourglass	AMH
10/12	Atreyu, Zero 9:36	DK
10/14	Arch Enemy, Amorphis, Eluveite, Gatescreaper	BN
10/19	God Is An Astronaut, Jo Quail	DK
10/20	Michael Angelo Batio	AMH
10/25	Blizzard, Frost, Feretrum, Dvvad	SBH
10/26	Helloween, Beast In Black	BSA
10/27	All For Metal, Grailknight	AMH
10/28	Lacuna Coil	BN
10/29	D-A-D, The 69 Eyes	BN
10/30	One Ok Rock, Paledusk	BSA
10/31	The Offspring, Simple Plan	MVM
11/6	Halestorm, Bloodywood	BN
11/8	Parkway Drive, Thy Art Is Murder, The Amity Affliction	MVM
11/11	Beastö Blacö, Dätcha Mandala, I Ya Toyah	AMH
11/12	Perturbator, Kaelan Mikla, Gost	DK
11/13	Aephanemer	DK
11/14	Three Days Grace, Badflower	BSA
11/15	The Rasmus	BN
11/21	Pink Turns Blue	A38
11/23	Hanabie.	DK
11/24	Electric Callboy	MVM
11/24	Mono	TRB
11/27	Nazareth	DK
12/2	Battle Beast, Dominum, Majestica	BN
12/3	Annisokay	BN
12/5	Clutch	BN
12/6	Coldrain	BN
1/22	Beyond The Black	BN
1/23	Guano Apes	BN
3/5	Visions Of Atlantis, Warkings, Induction	BN
4/19	Kiki Rockwell	MZH

A38 - A38 Hajó, AKV - Akvárium, AMH - Analog Music Hall, BSA - Budapest Sportaréna, BN - Barba Negra, BPRK - Budapest Park, DK - Dürer Kert, MKLT - MOMkult, MVM - MVM Dome, MZH - Magyar Zene Háza, PSKS - Puskás Aréna, SBH - Supersonic Blue Hell, TRB - Turbina

Az itt listázott koncertek fellépője, időpontja és helyszíne csak tájékoztató jellegű, a fesztiválok kiírt műsora nem teljes. Hivatalos információkért keresd fel a szervező kommunikációs csatornáit! A Hammerworld Media Entertainment nem vállal felelősséget az esetleges változásokért!

UTOLSÓ FRISSÍTÉS: 2025. MÁJUS 4.

DIGITÁLIS KÜLÖNSZÁM × 2025. MÁJUS

HAMMER

W R L D

GODSMACK

MICHAEL SCHENKER × KATATONIA
WALL OF SLEEP × JADE × IGNITOR
MISFIRE × ELEINE × WILL HUNT

NIGHTBREED FESZTIVÁL – ÁRNYAK SHOW, DYING WISH, LAND OF CHARON, PORNOGRAPHY